

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
374 A 19

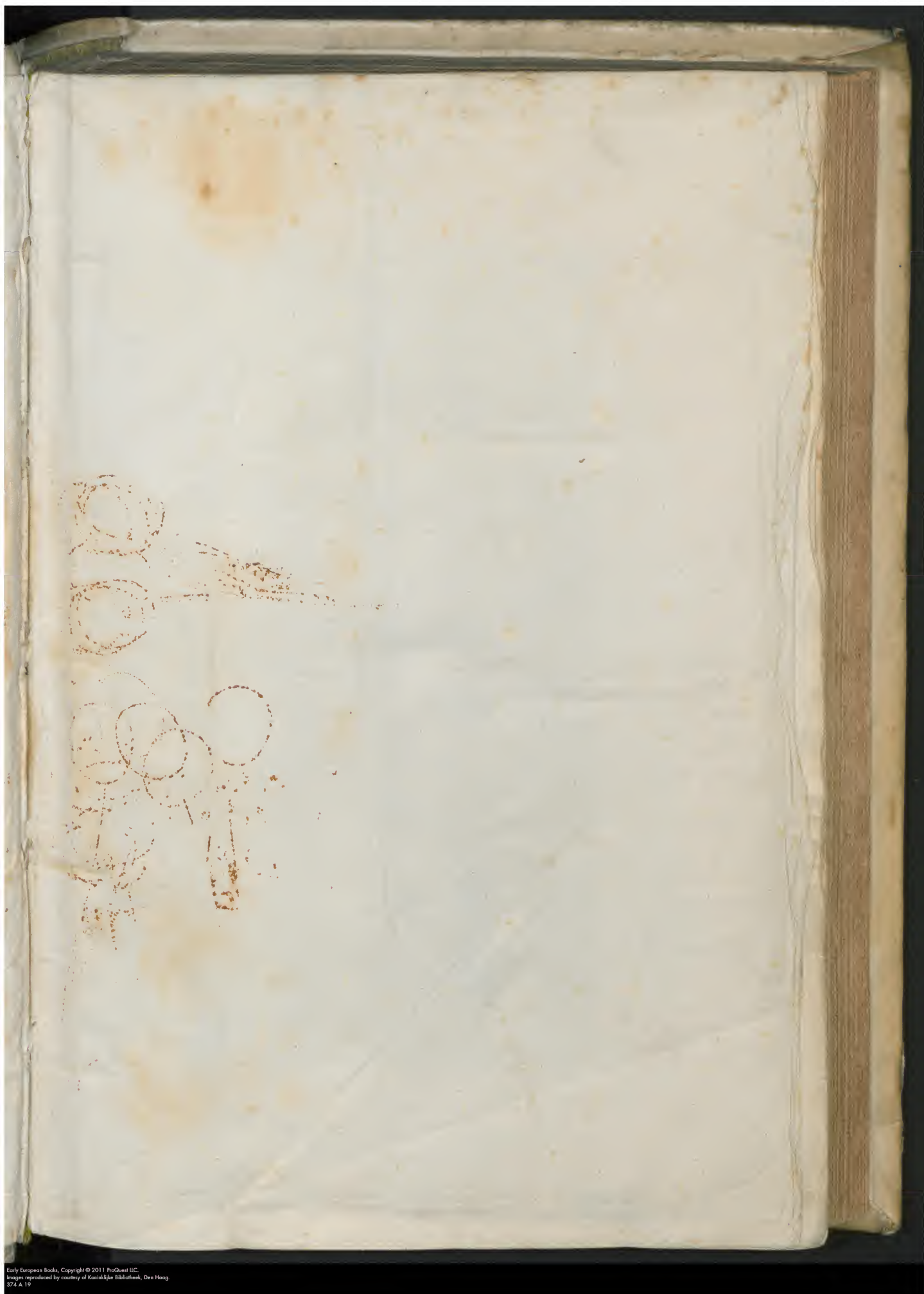

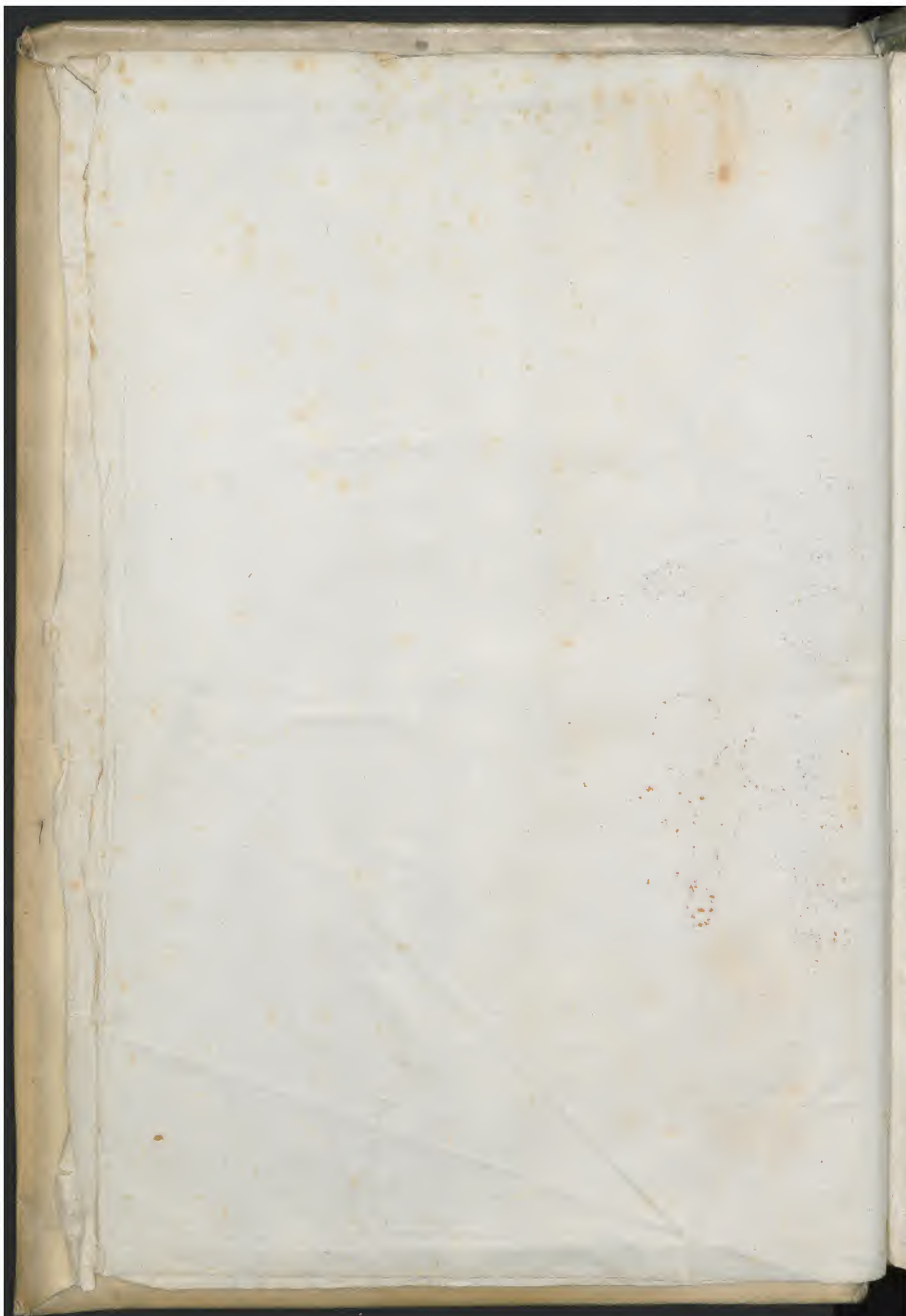
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
374 A 19

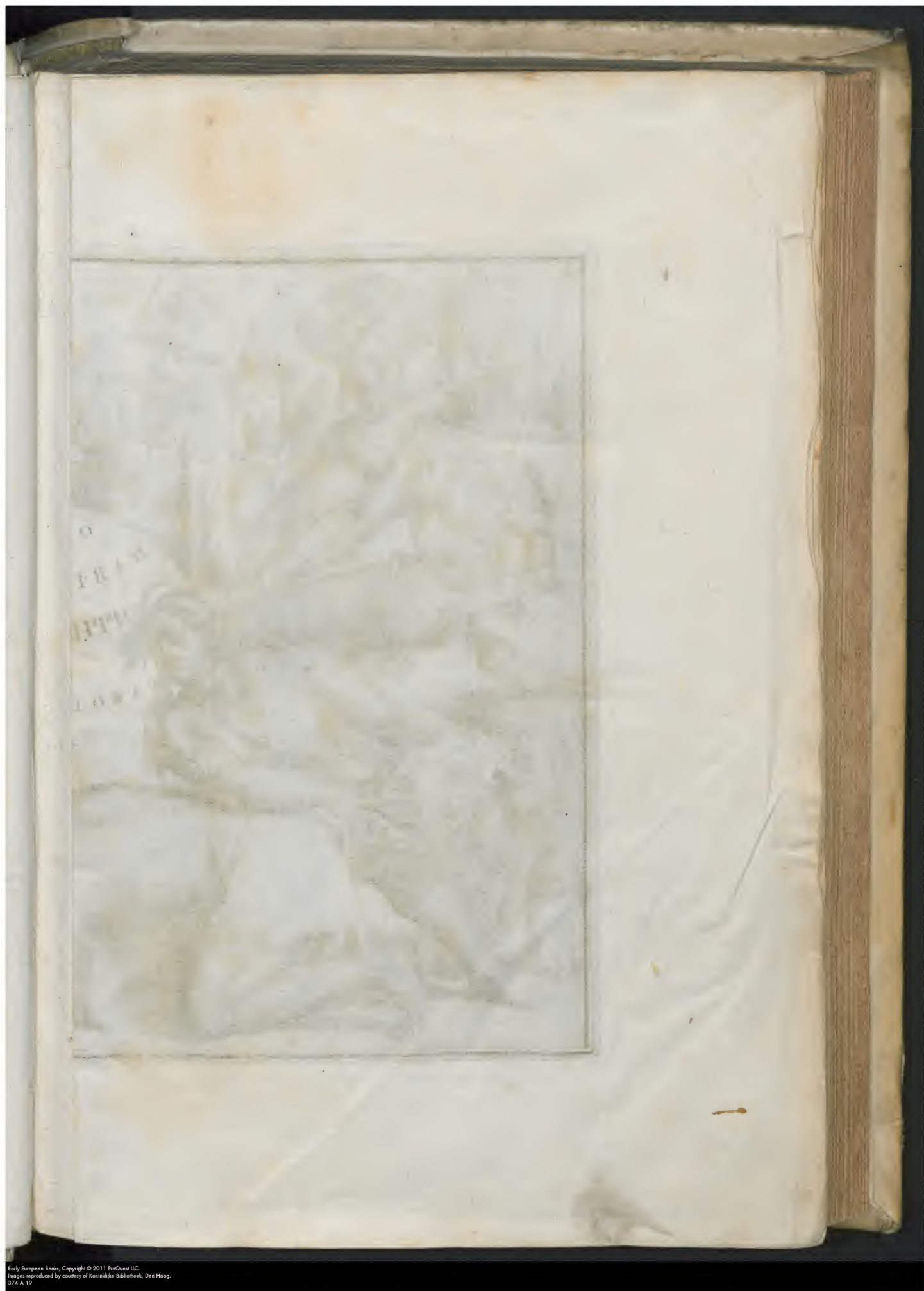

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
374 A 19

VII. Kung. III

UN 374 A19

O R B I S
H A B I T A B I L I S
OPPIDA ET VESTITUS,

CENTENARIO NUMERO COMPLEXA,
SUMMO STUDIO COLLECTA,
Atque in lucem edita

a
C A R O L O A L L A R D.

D E S B E W O O N D E N
W A E R E L D S
STEDEN en DRAGTEN,

In een honderd - getal begreepen:
*Met een byzondere naerftigheid verzaameld
en uitgegeven*

D O O R
C A R E L A L L A R D.

T O T A M S T E R D A M,
By CAREL ALLARD, Kunstverkooper, op den Dam.
Met Privilegie van de Ed. Grootmog. Heeren Staten van Holland en West-Vriesland.

Geographie De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

Geographia De Jodaphim

KONINKL.
BIBLIOTHEEK
TE'SHAGE.

GEOGRAPHIÆ ac CHOROGRAPHIÆ

Amatori Benevolo.

Omerus, *Iliadis* & *Odysseæ* famosus scriptor *Ulysses* suum introducit ut virum qui multas urbes vidit, conditionis omnis hominum conversatione usus fuit, & exindè sagacitatem & experientiam acquisivit.

Tali sagacitate, solertiâ, atque peritiâ & hodiè exornati illi, qui *Orbem habitabilem* integrum, sive magnam hujus partem perambulaverunt: loquuntur enim summo cum fundamento de *Regionum, Oppidorum, Montium, Fluviorumque* situ, & exigente temporum necessitate, *Reipublicæ* inserviendæ hoc modo peridonei sunt. Attamen non omnium & valetudo & opes remotum iter, sive maritimum, sive terrestre, permittunt. Quid ergo agendum talis peritiæ ac solertiæ amatori? quibus mediis fructuosam illam experientiam acquireret? Certè non extat medium commodius ac *Orbis* depictus, & in mappis accuratè & fideliter partitus & distinctus. Hunc enim, itinere pedestri, equestri, navali vel curuli, perlustrat, remotis arbitris in cubiculo securè residens. In hisce cum remotissimis gentibus colloqui, eorumque *Vestitum*, & *Ornatum* admirari, templa & ædificia, tum publica, tum privata, laudare licet. Tempori belli, summâ cum delectatione, *Urbis* alicujus situm, locumque minimo molimine ac labore accessibilem & expugnabilem observat, pacis verò & commercii tempore, campestris, montani, vel littorei *Oppidi* accessus jucundissimos, tutissimos, & brevissimos scrutatur. Et sic tandem desideratam illam *Orbis* cognitionem perfectissimè nanciscitur, quâ subindè diu sed minus attentè peregrinatis ruborem injicit.

Ut plurimum laudando hujus peregrinationis æstimatori tantillâ nostrâ diligentia succurreremus, *Oppida* hæcce, curioso cælo expressa, & nitidè depicta, collegimus & in unum quaecunque volumen congefimus. Ex unâ quâque *Orbis* parte notissima & celeberrima selegimus: *Europæ* tamen *Oppidis* (quod illa scientiis, artibus, moribus, & præsertim verâ *Religione* præ cæteris emineat) primum locum assignavimus. Aliàs, *Urbium* majorem minoremve famam vel nobilitatem negligentes, ex unâ in aliam *Regionem*, peregrinationis Ariadnæum filum secuti sumus.

Aan den goedgunstigen Lief-hebber der *Land-en-
Stede-beschryvingen.*

Omerus, door zijn onverbeterlijke Heldendichten genoegzaam bekend, vertoond ons zijn *Ulysses* als hebbende veel *Steden* gezien, en grooten ommevang met allerhande menschen gehad, en deshalven wijs, er-vaaren, en op alles afgerecht.

Zulk een wijsheid en ervaarenheid bespeuren wy ook hedendaags in menschen die of de geheele *waereld* of wel een groot deel des felves hebben doorgereist. Zy weeten van de gelegenheid der Landschap-pen, *Steden*, Bergen, en Rievieren te spreek en zijn bequaam in verscheidene voor-vallen het *Gemene-best* dienst te doen. Doch, dit is geenzins alle mans werk, en het komt yder een niet gelegen, op verre reizen, het zy dan te water, het zy telande, zich van huis te begeeven. Wat raad evenwel om die dienstige wijsheid, en nutte geoe-fendheid te verkrijgen? wat hulpmiddel zal men aanwenden, indien en gezondheid en vermoogen beletten naar die kennis door het veel reizen te trachten? wat hulpmiddel?

de nagebootste wereld, op taſereelen, in alle zyn gedeeltens tot de *Steden* toe, konſtig, nàeuwkeurig, en getrouwelijk afgebeeld. Want deeze kan men doorloopen, doorryden, doorvaaren, en doorzeilen, ook in eenzaamheid geruſtelijk op ſijn kamer zittende. Hier kan men gelijk als ſpreken met allerhande vergelegene volkeren, en ondertuſſchen over hunne *Gewaaden* en *Optoizelen* zich verwonderen, en hunne kerken, toorens, algemeene en byzondere gebouwen pryzen: ja in geval van oorlog kan men aanmerken hoe die of die *Stad* is geleege, en zien waar haar de vyand nu aantast, en miſſchien beeter aân zou kunnen taften: van gelijken in tyden van vrede en koophandel ſpoordmen na den bequaamſten toegang tot zulk een *Land-of-Zeeſtad*; midlerwyljen lettende op plaatzen die, in dit onbekommerd reizen op de *Land- en Stede-kaart*, gevaarlijk en hinderlijk ſchijnen.

En hier uit ryſt die gemelde *Waereld-wijsheid* en *Reiskunde*, waar mede men zomtijds lieden, die alle de gewesten des waerelds doorgewandeld hebben, kan beſchaamd maaken.

Om zulk een Liefhebbery dienſt te doen, hebben wy deeze *Stedekaarten* verzameld, en tot een honderdgetal by een gebragt. Uit yder waerelds deel zyn wel de voornaamſte plaatzen afgebeeld; doch die van *Europa* is de voorrang gegeven, dewijl zy in zeden, oefeningen, weetenschappen, en *Godſdienſt* voornaamlijk, *Aſia*, *Africa*, en *America* verre overtreft. Anders zyn we de juuſte draad van het reizen gevolgd, wandelende als van het eene Landſchap in het ander, zonder op der *Steden* meerdere of mindere vermaardheid, in het plaarſen der Afbeeldingen, acht te ſlaan.

Sed ad rem, EUROPAE in varia Regna, Ducatus & Respublicas distinctæ, famigeratissimum oppidum exhibemus, nempe:

I. Urbis decantatissimæ splendidum cadaver; ROMAM dico, sanctam, inviolabilem, & nunc sub Pontificibus (sicut olim sub Imperatoribus) latè regnantem; Tybri fluvio impositam.

Uit haar dan, als in verſcheidene *Koningrijken*, *Vorstendommen*, en *Republiken* verdeeld, brengen wy, voor alle andere, te voorſchijn.

1. Het cierlijk overſhot van het wel eer-en als noch wijdheerſchend ROMEN, ver-eerd met den *Pauſelyken* ſtoel, geleege in *Italien*, aanden *Tyber*.

II. Hodiernum civium Romanorum vestitum.

2. De burgerlijke kleeding van die van *Romen*.

III. VENETIAS, in intimo sinus Hadriatici recessu disperfas insulas, vicinæ gentis, Gothorum arma formidantis asyllum quondam tutissimum; jam verò Reipublicæ, antiquissimæ venerabile dives & potens oppidum, Paradisi deliciarum nomine meritò decoratum.

3. Het magtige en rijke VENETIEN, heden in *Morea* van de *Turken* zo dikmaals zegepralende; een stad, gelijk als door een hemelsche ſchikking, by klee-ne eilanden, brokkelings inde *Hadriatiſche* zee geſtrooid.

IV. Nobilium Venetorum decorum vestitum.

4. Kleeding van den *Venetiaanſchen* adel.

V. MADRITUM, Hispaniarum monarchæ regiam, juxtà Xaramam amnem clivo incumbentem; ex ruinis Mantuæ Carpetanorum felicissimè exortam.

Hispanorum perpetuum, atque immutabilem ferè, vestitum.

5. MADRID, de ryksſtoel van *Spanjen*, op een hoogte, aân het rievierſte *Manzabares*, bykans midden in het landſchap geleege.

Spaanſche kleedinge.

VI. HISPALIN (ea Hispal Silio, Colonia Romulensis Plinio dicta) mediterraneam, ad fluvium Betin, vetustam, felicem, & opulentam.

6. Het oude, voorſpoedige, en magtige SIVILIEN, binnen in het land geleege aân de rivier *Guadalquivir*.

VII. Ma-

- VII. Magnificam LISBONAM (quæ *Olyssipo* & *Felicitas Iulia* Plinio) ad *Tagum* quinque castellis munitam; *Lusitaniæ* præcipuum ornamentum.
7. Het grootſche LISSEBON, gelegen in *Portugal*, aan de rivier *Tejo*.
- VIII. LUTETIAM *Parisiorum*; *Galliæ* decus admirandum, *Sequane* fluvio infidens, antiquum.
8. Het edele PARYS, met recht genaamd *Frankrijks paradys*, gelegen op de rivier de *Seine*.
- IX. *Gallorum* nitidum, & reliquarum gentium indumenta commoditate superantem, vestitum.
9. Dracht der nette *Franschen*, in het kleeden bykans geheel *Europe* tot een voorbeeld strekkende.
- X. LONDINUM, *Britonum* regum perantiquum solium, ad *Thamesin*, è cineribus suis, ab anno 1666, æternæ *Phœnicis* instar, resurgentem.
10. Het koninglijke LONDEN, uit zijn aschen schoonder en cieraelijker het hoofd opsteekende aan de rivier de *Teems*.
- XI. *Anglorum*, & *Londinensium*, formâ & staturâ commendandorum, vestitum.
11. Kleding der welgemaakte *Engelschen*.
- XII. ANTVERPIAM, *Sacri Romani Imperii* Marchionatum, *Belgii Regii* antiquum & celebre ornamentum, *Scaldi* incumbens.
12. ANTWERPEN, een Markgraaffſchaap, wel eer de vermoogenſte koopſtad en de luſter der *Spaanſche Nederlanden*, gelegen in *Brabant*, aan de rivier de *Schelde*.
- XIII. MEDIOBURGUM, insularum *Zelandicarum* decus ingens, & *Walchria* gloriam.
13. MIDDELBURG, de voorſpoedigſte koopſtad van geheel *Zeeland*, op het eiland *Walcheren*.
- XIV. ROTERODAMUM, ad *Mosam*, maxime felix & florens emporium; cunis *Eraſmianis* notiſſimum.
14. ROTTERDAM, met de *Engelschen* zeer gelukkig handelende, gelegen in *Holland* aan de *Meer* of *Mias*; de zeer beſaamde geboorteplaats van den herſtelder der *Latynſche* taale, *Deſiderius Eraſmus*.
- XV. *Batavorum* LUGDUNUM, *Palladii* artibus famigeratum, *Rheni* medium alveum, inclementiâ maris obturatum, occupans.
15. Het geleerde LEIDEN, *Minervæ* troetelkind, gelegen in *Holland*, op de verſtopte *Rhyn*.
- XVI. AMSTELÔDAMUM (*Veneris Anadyomenes* facie) ſaliſis è fluctibus emergentem, in intimis *Batavi* ſinus faucibus, ſolo paluſtri & molli ſitam, & *Amſtelâ* fluvio diſſectam urbem: olim piſcatorum pauperrimorum refugium, jam verò emporium, cui (ut adorandæ deæ) totius *Orbis* regiones divitias & delicias ſuas offerunt.
16. Het ſcheeprijk AMSTELDAM, gelegen in *Holland*, aan den *Amſtel*, en aan een zeeboezem, naar het gety van het waater het *Te* genoemd; was eertijds alleen een verzaameling van arme viſſchers hutten, en nu een Stad, wien alle de landſchappen des waerelds hunne vruchten, waaren, en rijkdommen toefſtieren.
- XVII. *Amſtelodamensium*, quin & *Belgarum*, hodiernum vestitum.
17. Kleding der zedige en nederige *Nederlanders*.
- XVIII. HAFNIAM, *Daniæ* regiam, in *Zelandiâ* insulâ collocatam; cuius armamentarium, *Martis* officina, quantitatè ordine & apparatu, omnibus *Europæis* præfertur.
18. KOPPENHAVEN, de voornaamſte plaats van *Deenmarken*, op het eiland *Zeeland*; de zetel van dar rijk.
- XIX. STOKHOLMIAM, *Suecorum* nobilem urbem, palis ligneis, in ſtagno marino, *Melermæcer* diſto, rupibus exesiſque ſcopulis referto, ſuperſtructam.
- B
19. STOC-

19. **STOKHOLM**, de voornaarste stad van het koningrijk *Sweden*, gelegen aan het *Melermeer*, van de veelvoudige steenklippen de *Schaarn* genaamd.
- XX. *Suecorum* vestitum masculum.
20. *Sweedse* Kleedinge.
- XXI. **GEDANUM**, sive *Dantiscum*, *Pomeraniæ* & *Borussiæ* conspicuum limitem ad *Vistulam*; emporium munitionibus optimè custoditum; totius *Europæ* horreum.
21. **DANZIK**, die bloeyende Koop-stad aan de rievier de *Weissel*, op de scheidpaalen van *Pomeren* en *Pruissen*.
- XXII. **ARCHANGELOPOLIN**, *Emum Archangeli* (nempe *Michaëlis*) quoque dictum, in ipso *Duinæ* fluminis ostio *Russorum* felix emporium. *Moscovitarum* hirsutum vestitum.
22. **ARCHANGEL**, de voornaamste en magtigste stad der *Russen*, aan de *Witte Zee*, op de mond van de revier *Duina*.
Kleedinge der *Russen* en *Moskoviten*.
- XXIII. **CRACOVIAM**, *Sarmatiæ* reginam, ad *Vistulam* fluvium (in rupe exstructa arce, peramœno situ) collocatam.
23. **KRAKOU**, het hof van de Koning van *Polen*; midden in het landschap vermaakelijk gelegen aan gemelden *Weissel*.
- XXIV. **PRAGAM** (antiquorum *Marobodum*) regni *Bohemici* caput insigne, *Molde* fluvio incumbens, superiorum sæculorum bellis celeberrimum.
24. **PRAAG**, het hoofd van het *Boheemsche* rijk, leggende op de rievier *Molda*, die niet heel verre van deeze stad, in den *Elbe* loopt.
- XXV. **VIENNAM** (priscis *Vindebonam*) sacri *Romani* imperii sedem, *Germaniæ* decus, *Austriæ* ornamentum, in ipsâ *Danubi* ripâ situm, de *Turcarum* furiosis insultibus nuperrimè feliciter triumphantem.
25. **WIEN**, of **WEENEN**, de stoel des *H. Roomschen* rijks, de praal van *Duitschland*, en de roem van *Oostenrijk*, gelegen aan den *Donau*; een stad die noch onlangs, so manhaftig, de *Turksche* wapenen van haar wallen heeft afgekeerd.
- XXVI. *Viennensium*, simul & *Germanorum*, laxum vestitum.
26. Gemeene kleeding van de *Duitsche* natie.
- XXVII. **BYZANTIUM** vetus, olim *Constantiniani* stemmatis urbem, mox *Turcarum* terribilem (at *Christianorum* triumphantium fulminatrices legiones nunc pertimescentem) aulam, ad *Bosphorum Thracium*.
27. **KONSTANTINOPOLEN**, gelegen in *Romaniâ*, aan de *Swarde Zee*, wel eer de rijkstoel der *Roomse* Keiseren in het *Oosten* (gelijk *Roomen* in het *Westen*) doch nu des *Grooten Turks*: zo lang het *God de Heere* zal believen die *Keizer* als een geefzelsweep der weelderige *Christenen* te gebruiken.
- XXVIII. *Turcarum* nobiliorum pretiosum vestitum.
28. Kleeding der aanzienlijkste *Turken*.

EUROPA discedentes, Asiamque intrantes, depingimus

- XXIX. **SMYRNAM**, vetustam, mercaturâ reliquas urbes *Natoliæ* superantem, hodie tamen (pro dolor!) terræ motibus repetitis miserabiliter concussam & destruatam; ad *Melen* fluvium, in *Ægei* maris sinu profundissimo. *Asiaticorum* vestitum, & apparatus militare.

29. Het raampzaalige *Smyrne*, noch onlangs zo deerlijk, door verscheidene aardbevingen, om ver gelyeten, gelegen aan den *Archipel*.

Asiatische kleedinge, en *Turksche* wapenrusting.

XXX. DERBENT, *Atropatie*, sive minoris *Medie*, non obscuri nominis; urbem; *Alexandri Magni* opus, ad mare *Caspium*, declivi situ conspicuum.

30. DERBENT, een stad gelegen aan *Mar de Sala*, of de *Kaspische Zee*, en het wijdberoemde gebergte van *Kaukasus*.

XXXI. KOM, (quæ *Guriane* *Ptolomæi*) antiquam, mediterraneam *Persie* urbem, in planicie haud procul à *Sabâ* positam.

31. KOM, een groote stad midden in *Persien*, ten westen de vermaarde koop-stad *Ispahan*.

XXXII. SULTANIAM, è prostratæ *Tigranocerte* ruinis, in planicie; ad *Taurum* montem; exstructam, *Arak* vel *Erak*, id est *Parthie* veteris, urbem præcipuam.

32. SULTANIE, een sierlijke stad in *Arak* of *Erak*, een gedeelte van *Persien*, aan de voet van den welbekenden berg *Taurus*.

XXXIII. ISPAHAN, priscorum *Hecatompolin*, planam, *Parthie*, sive *Arak*, metropolin, *Temirlanci* furias bellicas quondam perpeffam.

33. ISPAHAN, een zeer schoone en welbewoonde stad in *Arak*, het hof van den Keizer; vermaard door de ongevallen, van *Tamerlaans* wapenen, haar overgekoomen.

XXXIV. MONGUL, regionis cognominis, oppidum primarium, ad fluvium *Tartar*, in extremo pœnè *Asie* crepidine.

Mongullensium vestitum, & apparatus militarem.

34. MONGUL, de voornaamste stad van zo genaamd landschap, noordwaarts boven *Katay* of *Noord-Sina* (behoorende onder den grooten *Cham*) en *Zuid-Sina*; gelegen aan de revier *Tartar*.

Kleeding en Wapenrusting van die van het landschap *Mongul*.

XXXV. HONAN, regionis in *China* cognominis, urbem iplendidam, & celebrem, in ripa *Cò* fluminis sitam; ut *Chinensibus* placet, *Orbis* umbilicum.

Chinensium nobiliorum magnificum vestitum.

35. HONAN, een befaamde rijkstad in het keizerrijk *Sina*, in het landschap van dezelve naam, aan den oosterlijken oever des *Ko*, eenige mijlen beweften de hoofd stad *Kaifung*.

Sineesche kleeding van die van het landschap *Honan*.

XXXVI. QUANTUNG, sive *Kanton*, regionis in *China* maritimâ cognominis; juxtâ hîc solitò contractiorem fluvium *Ta*, maximum & niunitissimum emporium, montibus frugiferis amœnissimè cinctum.

Chinensium istius tractus insignem vestitum, & apparatus militarem.

36. KANTON, eerste hoofstad van *Quantung*, in het zuiderdeel van *Sina*, op derechter zyde van de rivier *Ta*, daar hy smal word, also die een weinig laager, door zyn breette, eer een meir dan een stroom gelijkt.

Kleedinge en wapenrusting der *Sineezen* in het landschap *Kanton*.

XXXVII. KUCHING, regionis *Peking* urbem, in planicie ad amnem *Guei*, pulchrè positam, *Chinensium*, & *Corëensium* profugorum commune asylum.

37. KUCHIN, geleege in *Sina* in het landschap *Peking*, op de linker zyde van de rivier *Guei*, de woonplaats der vlugtelingen van *Sina* en *Korea*.

XXXVIII. MACASSAR, Celebum insulæ, ob cariophyllorum negotiationem celebre emporium, *Javam* respiciens, *Batavis* subditum.

Macassarorum vestitum, & apparatus militarem infrequentem.

38. MAKASSAR, een vermaarde handelsplaats der *Portugijzen, Engelschen, Nederlanders*, en *Sineezen*, op het eiland *Celebes*.

Kleeding, en zeldzaam wapentuijg der Makassaren.

XXXIX. BATAVIAM novam (quæ *Kalappa & Iacatra* prius dicta) *Iava* insulæ (quam ab ubere omnium proventu *Compendium Orbis* appellat magnus *Scaliger*) coloniam *Bataavorum* felicem & victricem, urbem quadratam, incerti nominis flumine in duas partes divisam.

39. BATAVIA, der *Batavieren* gelukkige en bloeiende volk-planting op het eiland *Iava*: eertijds, voor het dempen der moerassen, het gast-huis van *Indien* geheeten.

XL. *Bataavorum* navigantium levem expeditumque vestitum.

40. De *Hollandsche* kleedinge aldaar by de *Bootslieden* gebruikelijk.

XLI. BANTAM, felicis *Iava* metropolin, à mercaturâ nobilissimam.

41. BANTAM, een plaats op het selve *Iava*, niet verre van *Batavia*, en de naauwte *Sunda*; door de koophandel zeer vermaard, en deshalven oorzaak van een langdurig geschil tusschen de *Engelsche* en de *Nederlanders*.

XLII. ARACANÆ urbis, toti regno nomen tribuentis, ad *Martabanum* flumen, & sinum *Gangeticum* sive *Bengalensem*, stationem famigeratissimam.

42. De *bandel*, of zeer bequaame reede voor de stad *ARAKAN*, op de rievier *Martaban*, die niet verre van hier, in de *Golf* van *Bengale* loopt.

XIII. BATECALO, *Ceilonensis* insulæ urbium aromatiferarum eminentissimam.

Batecaloënsium vestitum, & apparatus militarem.

43. Het kruidooftende BATEKALO, op het eiland *Ceilon*.

Het gewaad en wapentuig der kruidleezende *Ceilonmers*.

XLIV. COLOMBO, *Ceilonensis* insulæ validissimum munimentum, *Lusitanis* subiectum.

44. KOLOMBO, een sterke en geweldige stad op het kruidige *Ceilon*, leggende in een vermaakelijke landsdouwe by een aangenaame rivier; de *Portugeezen* toebehoorende.

XLV. COICHIN, in regione *Indiæ Malabaricæ*, ad cognominem fluvium, primariam civitatem, *Bataavorum* jugo gaudentem.

45. KOICHIN, of *Kouchin*, een oude en beroemde stad in het landschap *Malabar* in *Indien*, de grootste naast *Goa*; staande onder het gebied der *Nederlanders*, die veel peper uitleverd; wegens haar moerassen en laagte landen ongezonder.

XLVI. *Malabaricorum* vestitum, & militarem apparatus.

46. De kleedinge en wapenen van die van *Malabar* en *Koichin*.

XLVIII. GOAM (*Lusitanorum* delicias unicas) ostio *Gacis* fluvii incumbens magni nominis oppidum.

47. GOA, de vermaarde koopstad van *Portugals* *Indien*, aan de mond van de rievier *Gacis* op een klein eilandje gelegen, onder een ongezonde lucht, derhalven het gasthuis van *Indien*, zo wel als *Batavia*, gemeenelijk genaamd.

XLVIII. *Goanensium* nobilissimum vestitum quotidianum.

48. Dagelijksche dragt van de aanzienlijkste van *Goa*.

XLIX. SURATTEN (*Syrastram* *Ptolomæi*) regni cognominis, quin imò totius *Indiæ*, maximum emporium, quod propter amœnitatem situs *Mogoris*, sive magni *Mogolis* barbam vocant incolæ.

49. SURATTE, een volkrijke koopstad in *Oostindien*, aan de visch-rijke stroom *Reünier*, of water *Indus*, en de golf van *Kambaye*; aan de waterkant open, maar aan de landzijde met aarde wallen gesterkt; behoorende onder het gebied van den grooten *Mogol*.

L. *Indicum*, hujus tractus, modestum vestitum.

50. Zeedige kleeding der *Indiaanen*, in dit gewest.

LI. GAMRON, (domino de la Valle *Kombru* dictum) sinus *Persici* vicum olim exiguum

gium, hoc verò tempore maxime opulentum.

51. GAMRON, een groot vlek in het landschap *Kirman*, niet verre van *Ormus*, aan den *Perziaanschen* zeeboezem gelegen, en deshalven *Lender* en *Bander Gamron*, dat is, *haven van Gamron*, genoemd.

LII. HIEROSOLYMAM, sacrosanctam, *Judeæ mediterraneam urbem*, gemino colle impositam; non autem ad inferos detrusam, & solummodo deplorandis ruinis, & incertis reliquiis superbientem; sed (ut ante *Vespasianos* everiores) florentem, & quasi ad superos elevatam eam exhibemus.

52. Het heilige JERUSALEM, midden in het *Joodsche Land*, op twee heuvelen gelegen, in haar heerlijkheid vertoond; en niet gelijk het, na veel verwoestingen is herbouwd: bewaarende van haar oude pracht niet anders als elendige puinhoopen, en twijfelachtige overblyfselen; alleen een bespottelijk voorwerp verstrekkende aan het beklagelyk *Bygeloof*.

ASIA peragratâ transimus in AFRICAM, & ostendimus

LIII. MEMPHIN, sive *Babylonem Egyptiacam*, totius ferè Orbis maximam urbem, ad *Nilum* (ubi hic famosum illud *Delta* facere inchoat) sitam: penes quam rudera *Pyramidum Egyptiacarum* adhuc conspiciuntur.

Vorders uit ASIA wandelende in AFRIKA, doen wy zien

53. ALKAIRO, bykans de grootste stad van den geheelen aerdbodem, in *Egipten* gelegen aan den *Nyl*, op een plaats alwaar zich die befaamde rievier in twee takken verdeeld: by wien als noch de overblyfselen der oude *Pyriden* gezien worden.

LIV. ALEXANDRIAM (*Alexandri Magni opus*) *Nili* domum celeberrimam, *Ptolemaeorum Cleoptrarumque*, cognato sanguine sæpè maculatam, aulam.

54. Het aloude ALEXANDRIEN, wel eer het hof der *Ptolemeën* en *Kleopatren*, *Egiptens* staatzuchtige koningen; aan de *Nyl* gelegen, alwaar hy zich in de *Middellandsche* zee stort.

LV. AMARAM, *Abyssinæ* sive interioris *Lybie*, oppidum primarium, mediterraneum, regni cognominis caput, in excelsio monte, cognomine quoque, situm: servat Regis *Abyssinorum* filios & consanguineos, quo defuncto Imperii successor inde educitur.

55. AMARA, een voorname plaats midden in *opper Ethiopien*, *Abyssina* genaamd; waar in de kinderen, en bloed-verwanten van der *Abyssinen* koningen onderhouden, en bewaard worden, tot aan des regeerders overlijden: als wanneer men zyn erfgenaam en nvolger in het rijk, met groote plechtigheden daar uithaald.

LVI. MOZAMBIQUAM, cognominis insulæ (in *Maginkate* fluminis ostio positatarum insularum maximæ) regiam.
Maurorum in hoc tractu vestitum & ornatum militare.

56. MOSAMBIQUE, een vermaarde stad in het zelve *opper Ethiopien*, tegen over *Madagaskar*, gelegen op een der eilanden die de mond van de rievier *Maginkate* beslaan.

Kleeding en wapenrusting der *Mooren* van dit gewest.

LVII. Castrum DELPHINICUM, insulæ *Madagascaris* (quæ *Cerne* *Plinio*, & *Menusias* *Ptolomæo*) locum primarium; *Gallorum* præcipuam sedem.

Insulæ S. *Laurentii* (sive *Madagascaris*) incolarum vestitum.

57. Het fort van DAUPHIN, de voornaamste sterkte der *Franschen* op het eiland *Madagaskar*, gelegen in de *Ethiopische* zee.

Kleeding en toestel van die van *Madagaskar*.

LVIII. BONÆ SPEI famosum *Hottentorum* promontorium; & juxta illud *Falsum*, *Acutumque*, promontoria; nec non *Mensam quadratam*, *Leonum cunabula*, & *ventorum scopum*; montes navigantibus notissimos.

58. KABO de BONA ESPERANCA, den uitersten uithoek van het zuiderdeel van *Afrika*; eerst in het jaar 1493 ondekt; en in 1497 te boven gezeild; benevens de *Naalde-kaap*, en de *Kabo Falço*, leggende tusschen genoemde uithoeken, en de *Tabelberg*, de *Leeuwenberg*, en de *Windberg*; onder welke gebergte schoone baaien of inwijken leggen, doch geene schoonder als de *Tafelbaai*.

LIX. *Maurorum*, circa hæc promontoria, squalidum & abominabilem amictum.

59. Mismaakte en afschuwelijke toestel van de *Heusaguas*, *Kassers* of *Hottentotten*, ontrent deeze uithoeken woonende.

LX. Antropophagorum *Hottentorum*, sive *Cafferorum*, immanem sævitiam.

60. Gruwzaame wreedheid der menschen-eeters, of der binnenlandsche *Afrikaanen*, aan gemelde uithoeken.

LXI. CONGO, regni cognominis civitatem insignem, ad mare *Ethiopicum*, circa *Zaire* flumen.

Maurorum illius regionis vestitum & apparatus militarem.

61. KONGO, een rijkstad aan de *Ethiopische* zee, ontrent de rievier *Zaire*.

Kleeding en wapenrusting der *Mooren* in het koninkrijk *Kongo*.

LXII. LOVANGO, regni cognominis munimentum inexpugnabile, ad mare *Ethiopicum*, inter *Zaire* flumen & promontorium *Nigrum*: cujus incolæ olim vocavere *Bramas*.

62. LOVANGO, een stad aan de *Ethiopische* zee, in het koninkrijk van *Congo*, tusschen den uithoek *Negro* en de rievier *Zaire*.

LXIII. *Maurorum* illius tractus amictum & apparatus militarem.

63. De dracht der *Mooren* in deeze landstreek.

LXIV. BENIN, regni cognominis, ad cognominem fluvium, urbem magnam & benè habitatam.

Beninensium vestitum, ornamentum, & militarem apparatus.

64. BENYN, die welbewoonde hoofdstad van het koninkrijk van gelijk een naam, aan de *Ethiopische* zee.

Kleeding van die van *Benyn*.

LXV. Auriferam *Guinea* DEL MINAM, à fodinis ita dictam; sive *S. Georgii oppidum* maritimum, ad *Benja* falsum fluvium, in regni *Fetuëni* terminis: *Lusitanorum* munitionem.

65. Het kasteel van de MYN, gelegen in het goudrijke *Guinea*, niet verre van den uithoek *Kabo de tres Puntas*.

LXVI. MAROCCO, (*Bocanum Hemerum* Ptolomæi) regni cognominis metropolin, in planicie, haud procul ab *Atlante* monte, positam: totius *Barbarie* nobilissimum oppidum.

66. Het koninglijk hof, en een groote deel van de veruitgestrekte stad MAROKKO, binnen in het land gelegen, niet verre van den vermaarden berg *Atlas*, aan de rievier *Tensift*; het hof van het koninkrijk van die naam.

LXVII. *Maroccensium* vestitum & militarem apparatus.

67. Kleeding en wapenrusting deezer landslieden.

LXVIII. SALAM (sic Ptolomæo dictam) regni *Fez* vetustissimum oppidum, inter quod & *Rabald* civitatem (*Oppium* Ptolomæi) *Buragrag* fluvius in oceanum sese exonerat: maritimis spoliis refertam urbem.

68. Het

68. Het roofnest SALEE, in het koninkrijk van Fez, aan de rievier *Buragrag*, zich stortende in de *Spaansche zee*.
- LXIX. ZILIAM, *Romanorum* quondam castellum maritimum, nunc regionis *Elhabad*, in regno *Fez*, exiguum oppidum.
69. ARZILLE, een zeer oud en sterk stedeken, in het zelve koninkrijk van Fez, aan de *Spaansche zee*.
- LXX. TINGIN (*Juliam Traductam* in antiquis nummis) *Romanorum* quoque maritimum castrum, juxta *Herculei* freti angulum: *Mauretanie Tingitanæ* quondam metropolin, nunc ruinis suis tumulatam.
70. TANGER, een oude stad in genoemde koninkrijk, aan de *straat van Gibraltar*, nu ten eenemaal verdelgd.
- LXXI. ALGERIAM (*Iol*, sive *Casaream Iuliam*, antiquorum) ad mediterraneum mare, *Mauretanie* caput; pyratarum nunc perniciosissimas latebras: *Gallorum* globis ignivomis nuper conquassatam.
71. ALGIERS, der zee-rooveren vermaarde schuilplaats, vermaakelijk aan de *Middellandsche zee*, tegen over het eiland *Sardinien* gelegen: onlangs door de *Franschen* gebombärdeerd.
- LXXII. *Algerinorum* vestitum & ornatum pulchrum.
72. Der *Algerijnen* dagelijksche kleeding.
- LXXIII. GIGERI, ad mediterraneum mare inter *Algeriam* & *Bugiam*, *Gallorum* fatale sepulcrum.
73. GIGERI, der *Francoisen* kerkhof; een kooprijk dorp in *Barbaryen*, mede aan de *Middellandsche zee*, in de landstreek *Gigel*: by het welke een oud kasteel op een onaancomelijke plaatze is gelegen.
- LXXIV. THUNIN, (hoc nomine *Livio*, *Straboni*, & *Plinio* notam) decantata *Carthaginis* ruinis vicinam, juxta *Goulette* lacum delitescentem; maritimis manibus ditissimam.
74. THUNIS, der zee-rooveren sterke woon-plaatz, aan de *Middellandsche zee*, aan het meer *Goulette*, niet verre van de overblijfselen van het verwoeste *Karthago*.
- LXXV. *Thunetanorum* convenientem vestitum.
75. Welvoeglijke kleeding der *Thunetaanen*.
- LXXVI. TRIPOLIN *Numidicam*, (*Ptolomæi Leptin magnam*) *Imperatoris Septimi Severi* patriam, ad mediterraneum mare, in planicie sitam; pyratarum victoriis superbam.
76. TRIPOLI de *Barbaria*, een gevaarlijk roofnest aan de *Middellandsche zee*, hebbende een schoonen haven.

Denique ex AFRICA in AMERICAM tranfretamus,
depingentes

LXXVII. *Americanorum* (qui circa freta DAVIDIS & HUDZON, propter hyemis sævitiam vix respirant) victum & amictum.

Eindelijk fleeken wy uit AFRIKA over naar AMERIKA, en
beelden daar af

77. De Kleeding, en dagelijksche oefening, van die van de straten DAVIS en HUDZON, wegens de strenge koude bykans onbewoonlijk.

LXXVIII. AMSTELODAMUM recens (*Phoratum novum*, *Anglis illud possidentibus*, postea dictum) *Hollandie novae*, id est, *Americae Mexicanae* live *Septentrionalis*, in insula *Mankattanâ*, oppidulum.

78. Nieuw AMSTELDAM, een stedeken in Noord Amerikaas Nieuw Holland, op het eiland *Monkattan*: namaals *Nieuw iork* genaamd, toen dit land, in de oorlog tegens de Engelsche, zich aan haar overgaf.

LXXIX. *Amstelodamensium* horum amictum pellitum.

79. Die van Nieuw Amstelham, in het bond gekleed.

LXXX. MEXICO (quæ prius *Tenustitlan* Indis dicta) *Hispaniæ novæ*, ex *Lagunâ* lacu salso exstructam metropolin maximam, mediterraneam.

80. Het oude MEXIKO, de vermaarde aartsbischoplijke stad in Nieuw Spanjen, in het binnenste van het land, gelegen in het zoute meer *Laguna*; in het jaar 1620, jammerlijk in een overstroomende watervloed verdronken, doch naderhand heresteld; en nu vry schoonder als hier is afgebeeld.

LXXXI. AQUAPULCO, live *Acapulco*, *Hispaniæ novæ*, ad mare *pacificum* live *Meridionale*, portu jucundissimo gaudens civitas.

81. AKAPULKO, mede een stad in Nieuw Spanjen, zeer genoeglijk leggende aan *Mar del Zur*, of de Zuidzee: leggende, op een uitsteekend hooft voor de stad, een slot *S. Diego* genaamd.

LXXXII. S. FRANCISCI de *Campegiâ* fanum, regionis *Iucutane*, collectione ligni *Campeginî* & *indigo* beatum oppidulum.

82. S. FRANCISCO de *Campeche*, een welbetimmerd stedeken, in het landschap *Iukatan*, hebbende een ondiepen haven aan den *Mexikaansche* zeeboezem, en zyn naam ontleenende van het bekende verf-hout.

LXXXIII. HAVANAM, insulæ *Cubæ* (quin imò totius *Occidentis*) notissimum portum, *Floridæ* regioni objectum.

83. HAVANA, een vermaarde en sterke haven, in Noord Amerika, op het eiland *Kuba*, ontrent het vaste land van *Florida*; de Spanjaarden toebehoorende, en daarom, wegens hunne onlijdelijke Inquisitie, woest leggende, gelijk veel andere Indische gewesten.

LXXXIV. *Havanorum* vestitum *Hispanicum*.

84. Spaansche kleeding der *Havanners*.

LXXXV. S. DOMINICI fanum, *Hispaniolæ* insulæ, in *Ozame* fluminis ostio, elegantem civitatem.

85. S. DOMINGO, een stad in Noord Amerika, op het eiland *Hispaniola*; in het jaar 1494 gebouwd, aan de zuidzijde van de zee, en aan de oostzijde van de rivier *Ozama*, de voornaamste van het eiland, bespoeld.

LXXXVI. D. JOHANNIS de *Puerto Rico* fanum, insulæ insignis, inter *Hispaniolam* & insulas *Caribicas* jacentis, non ignobile oppidum.

86. JUAN de PORTO RIKO, een stad op een eiland na *S. Jan* ook genaamd, in de Noordzee, tusschen *Hispaniola*, en de *Karibische* eilanden; hebbende nevens de mond van den haven, op een hoogte, de sterke *Morro empinado* van de zee omringt.

LXXXVII. *Incolarum* hujusce tractus amictum & ornatum.

87. Kleeding en zeldzaame toefel van die van *Porto Riko*.

LXXXVIII. *Tabaci* culturam per *Quakeros Anglicos* in insulâ tabaciferâ BARBADOS *Caribicarum* maxime orientali.

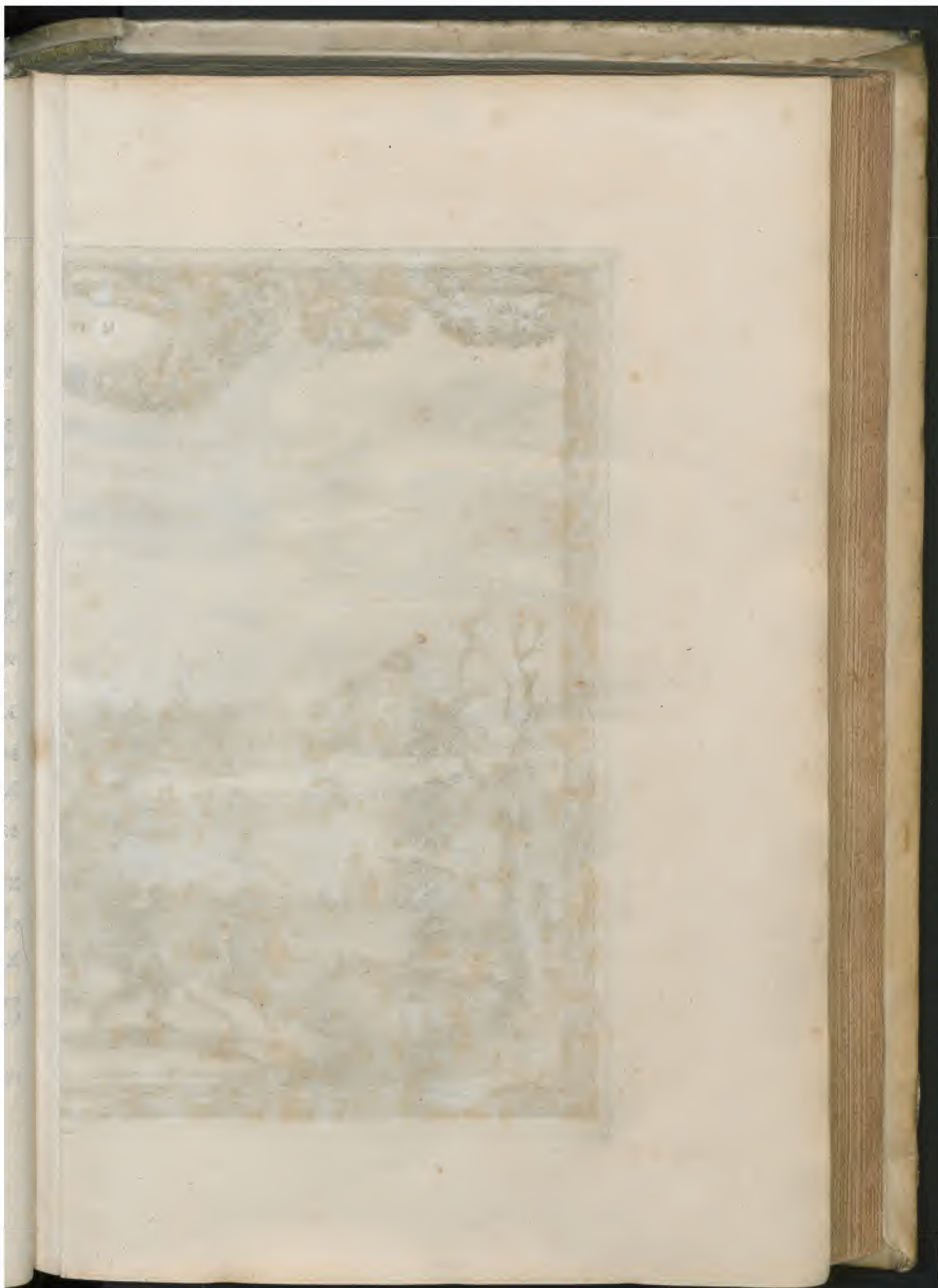
88. Engelsche *Quakers* en tabak-planters aan de BARBADOS, in de Noordzee, het oostelijkste van de *Karibische* eilanden, hebbende wegens veel uitkabbelingen ontelbaare rifjes, doch in een zandigen inwijk een goeden anker grond.

LXXXIX. NOMINIS DIVINI fanum, istmi *Americani* (*Septentrionalem* & *Meridionalem Americam* connectentis) oppidulum, *Septentrionale* mare respiciens, propter aëris impuritatem derelictum.

89. NOMBRE de DIOS, een stedecken op de smalle reep lands tusschen Zuid en Noord-Amerika, aan de Noordzee, midden in een groot bosch, op een plassigeen moerassige grond; zedert het jaar 1590, wegens des luchts ongezondheid woest en ledig gebleeven.
- XC. PANAMAM, isthmi *Americani* celeberrimum emporium, *Aurum castellum* Hispanis dictum.
90. PANAMA, een vermaarde koopstad in Zuid-Amerika, op dezelve smalle landstreek, in het zo genaemde landschap, aan de Zuidzee, doch achter beslooten door zeker meer.
- XCI. CARTHAGENAM, cognominis, regionis in *Terrá Firmá*, pulcho portu (quo *Septentrionale* mare respicit) illustrem urbem.
91. KARTAGENA, hoofd-stad van het landschap van die naam, mede in Zuid-Amerika, in *Terra Firma*, hebbende een schoonen haven aan de Noordzee, en een slot aan de mond des havens.
- XCII. *Carthagenorum* amictum & militarem apparatusum.
92. Kleding en wapentuig van die van *Kartagena*.
- XCI. OLINDAM de *Fernambuco*; *orientalis Brasiliæ*, ad flumèn *Bebearibe*, colli incumbens oppidum celebre.
93. FERNAMBUKO (dat is, de mond der helle) een stad in Zuid Amerika, in het oosterdeel van *Brasiliën*, by de rievier *Bebearibe*, of *Eiberibi*: aan de landzijde wegens steile en met kreupelbos begroeide heuvelen ontoegankelijk, en aan de zee-kant met aarde wallen verzien.
- XCIV. *Fernambucensium* vestitum *Hispanicum*.
94. Spaansche kleding van die van *Fernambuko*.
- XCV. S. AUGUSTINI promontorium, in *Brasiliá*, ditionis *Fernambucensis*.
Hominum istius tractus amictus ridiculus.
95. KABO S. AUGUSTIN, een hoogen uithoek in *Brasiliën*, in het gebied van genoemde *Fernambuko*, by de rievier *Poyuca*.
Kluchtige optoizelen van die van gemelde uithoek.
- XCVI. FORMOSAM SERINHAIM, *Meridionalis America*, in *Brasiliá*, urbem munitam, ad *Serinhaim* flumen, peramoenè sitam.
96. FORMOSA SERINHAIM, een stad in *Brasiliën*, op een vermaakelijke grond gelegen aan de rievier *Serinhaim*, derthien mijlen van het *Reciffo*.
- XCVII. S. SALVATORIS fanum, *Brasiliæ*, ad *Sanctorum omnium* sinum, benè munitam urbem.
97. S. SALVADOR, een sterke stad in *Brasiliën* op een verheven heuvel, om de hoek van een uitsteekende punt, inde inwijk van de vermaarde zeeboezem *Baios todos los Santos*.
- XCVIII. POTOSI, *Peruana*, five *Meridionalis America*, ad cognominis montis, argentiferi quondam, radices, positam civitatem.
98. POTOSI, een welbewoonde stad in Zuid Amerika in het landschap *Peru*, aan den voet van den wijdberoemden zilverberg *Potosi*.
- XCIX. *Peruanorum*, hujusce, tractus vestitum, ornatumque rarum, & militarem apparatusum.
99. Vederrijke versieringen en zeldzaame wapenen der *Peruanen*, in deezen landstreek.
- C. CALAO de Lima, locum in insulá, *Lima Peruana* regionis urbi objectá, peramoenè portu memorabilem.
Peruanorum istius tractus pennatum amictum.
100. KALAO de LIMA, een vaste plaatz op *Isla de Kalao*, een eilandeken in Zuid Amerika, tegen over de stad *Los Reios* of *Lima*, gelegen in het landschap van *Peru*.
Vreemde versieringen en wapenen van de wilden in dit gewest.

LUDOLPH SMIDS, M.D.
Groningensie.

F I N I S.

ROMA

lit cum Privilegio ord. Koll. & Vefifp.

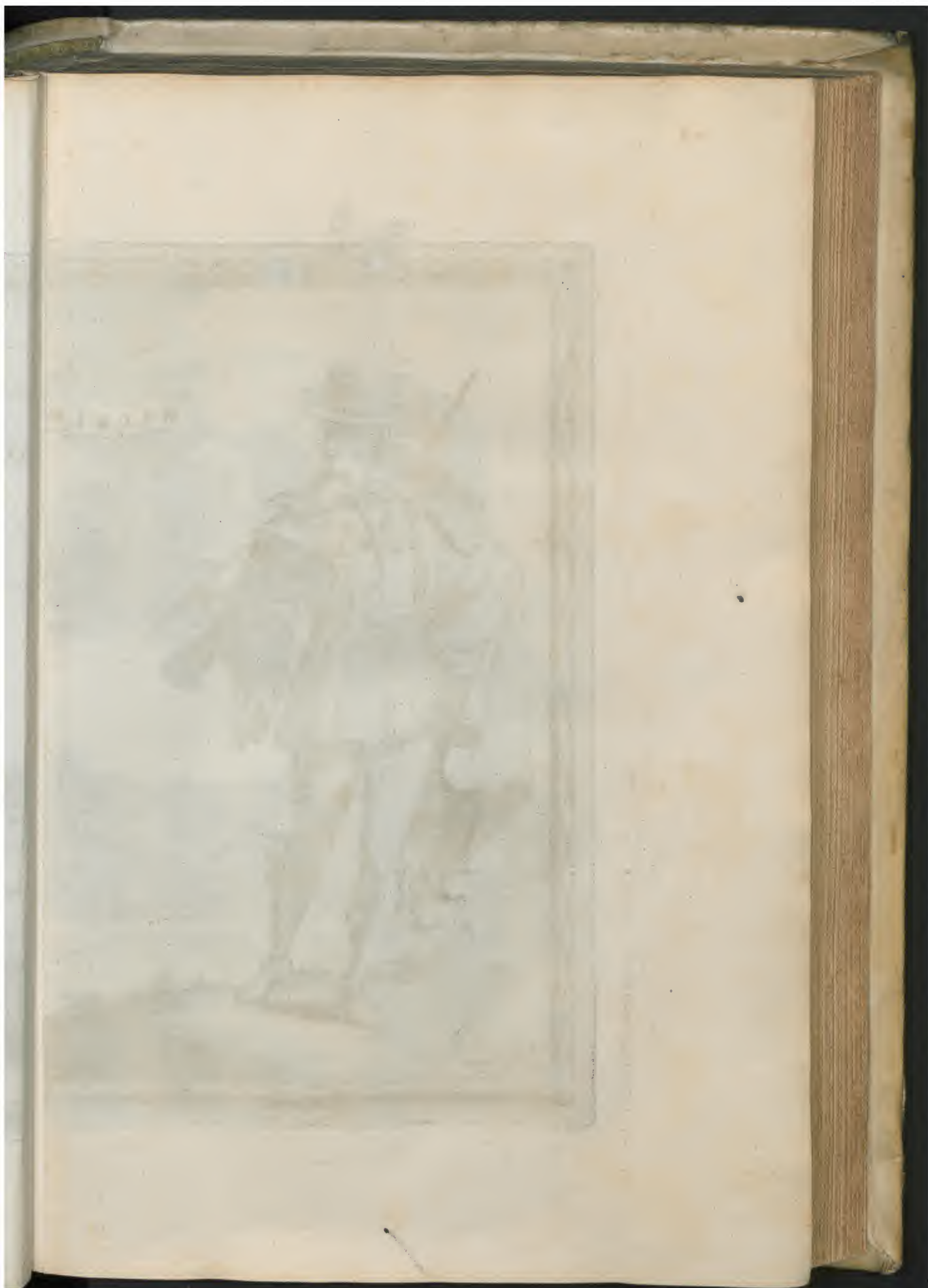

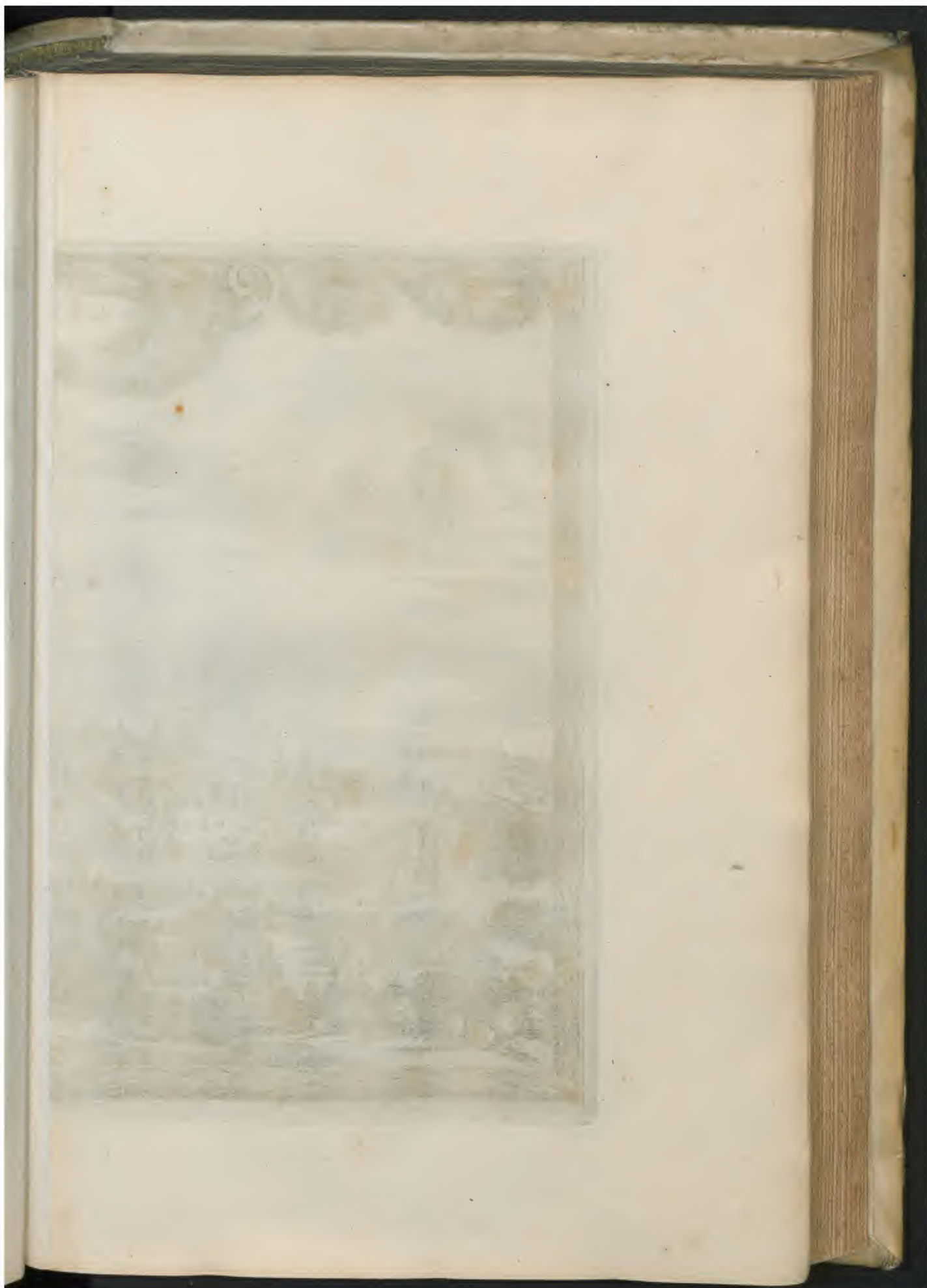

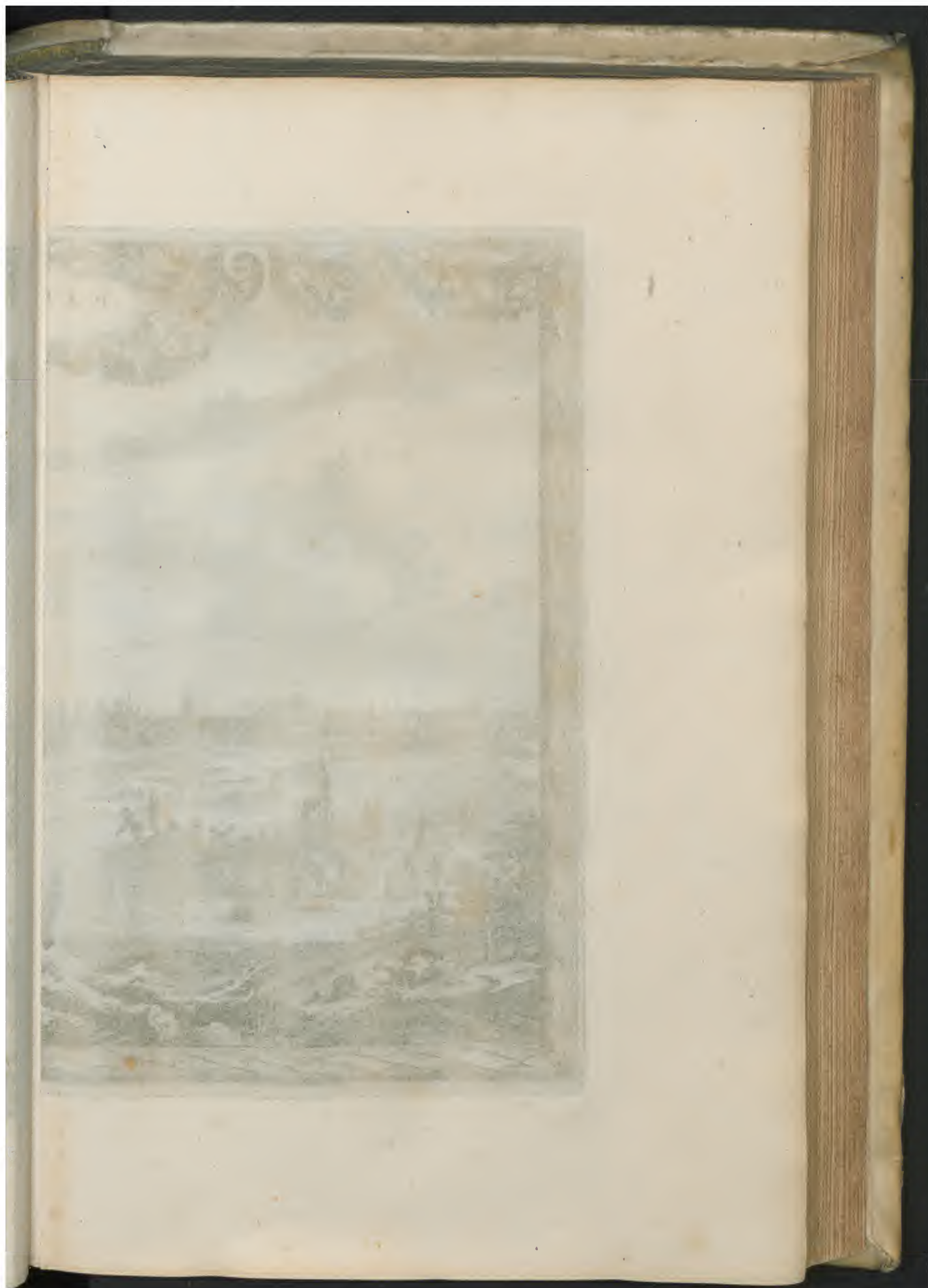

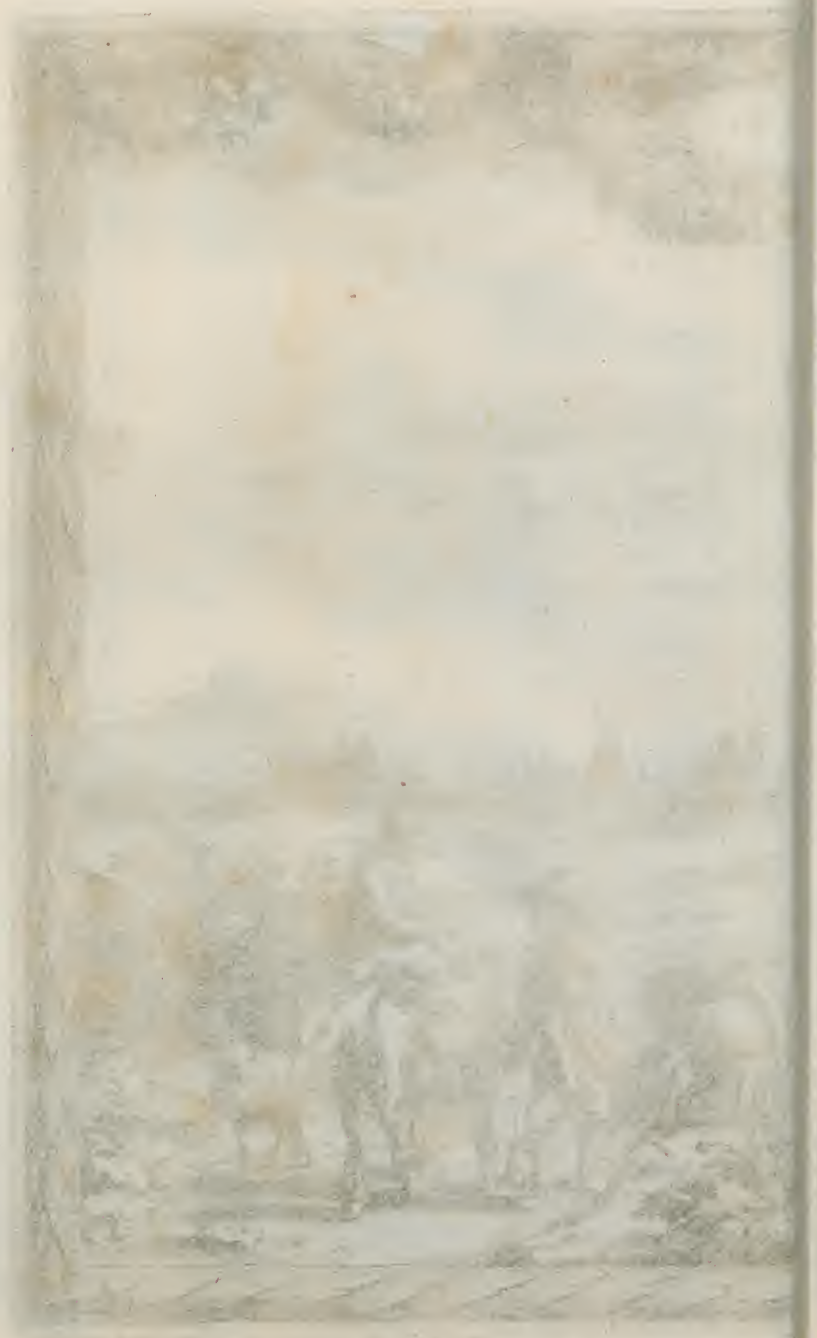

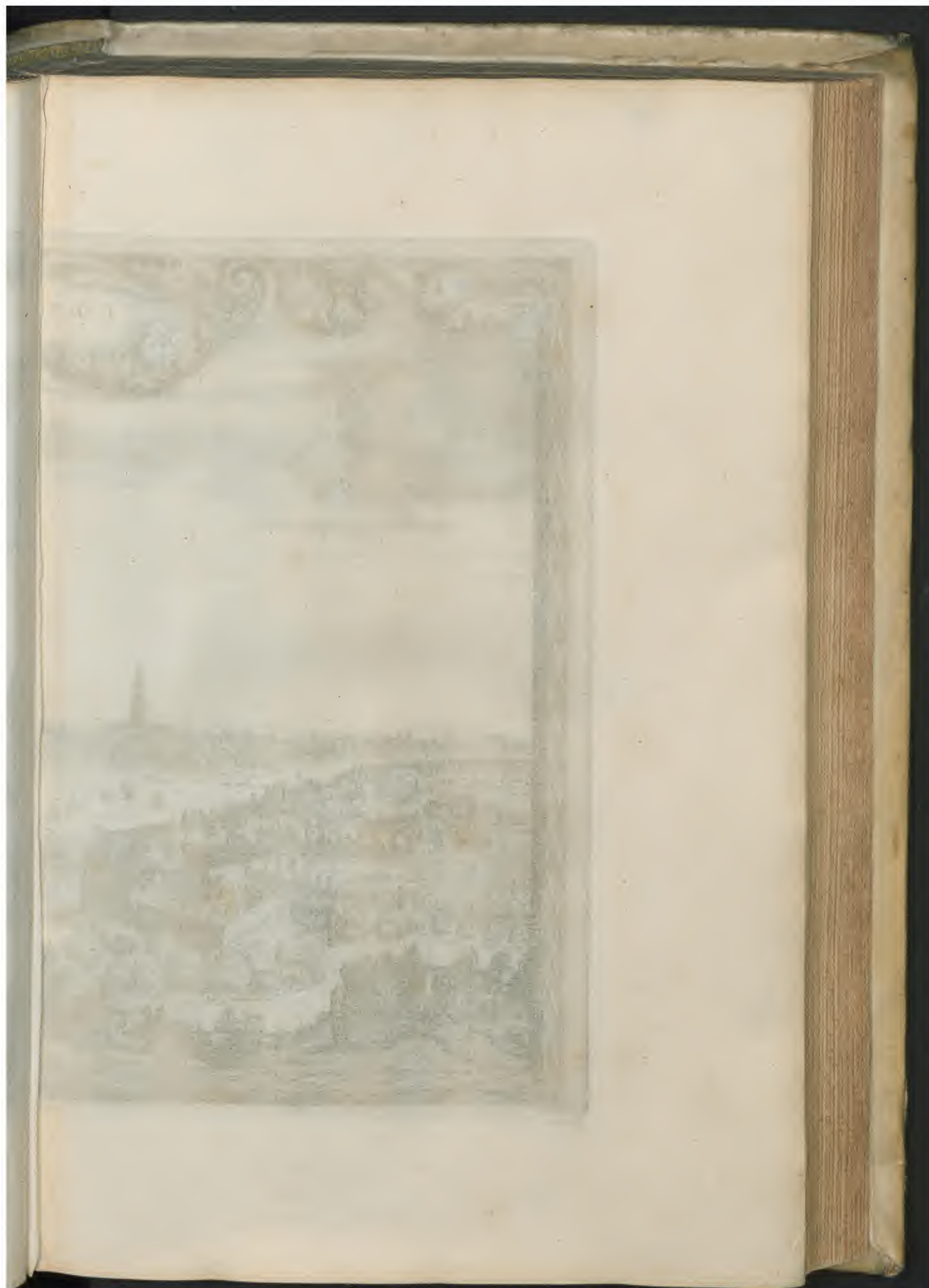

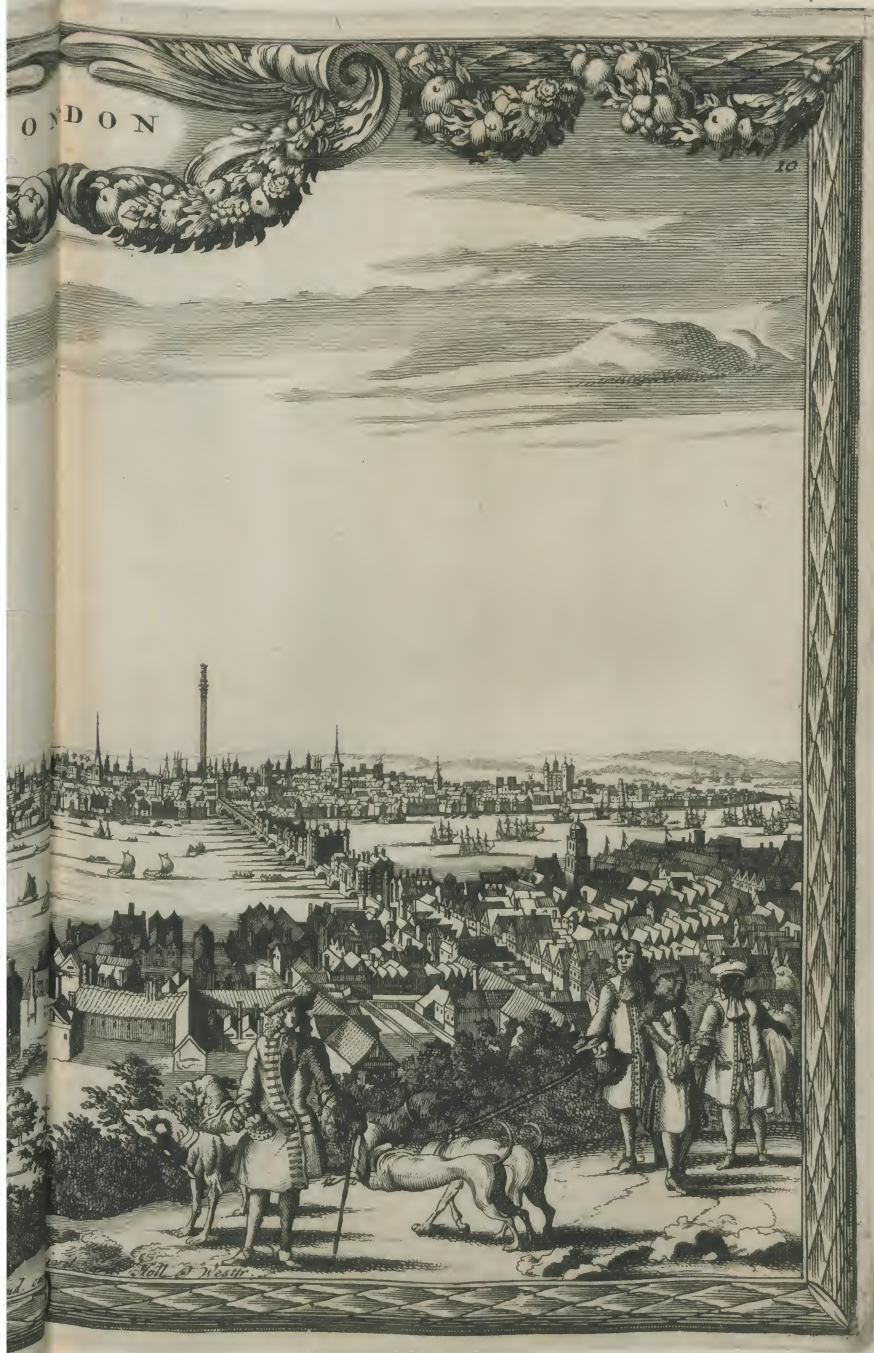

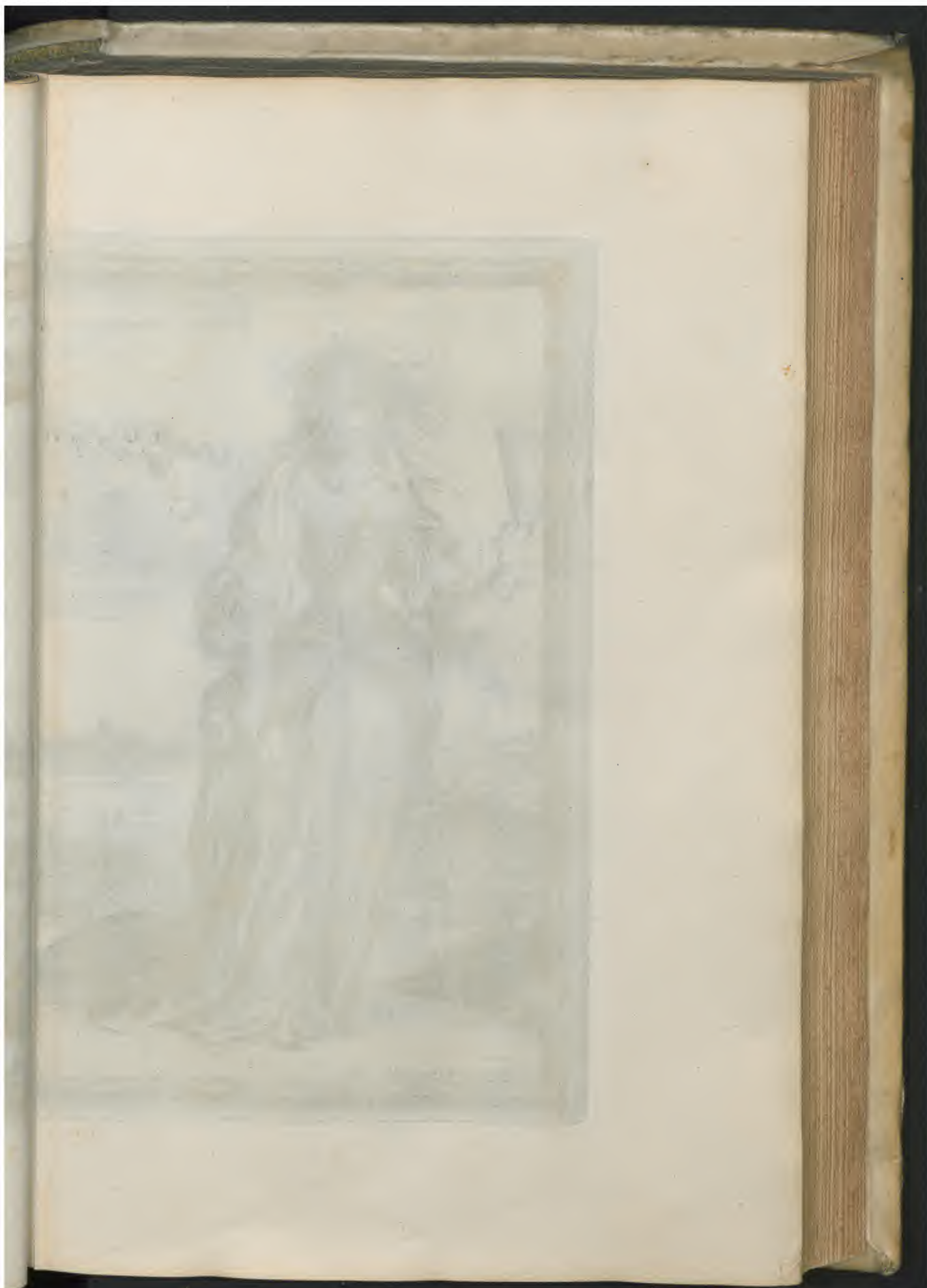

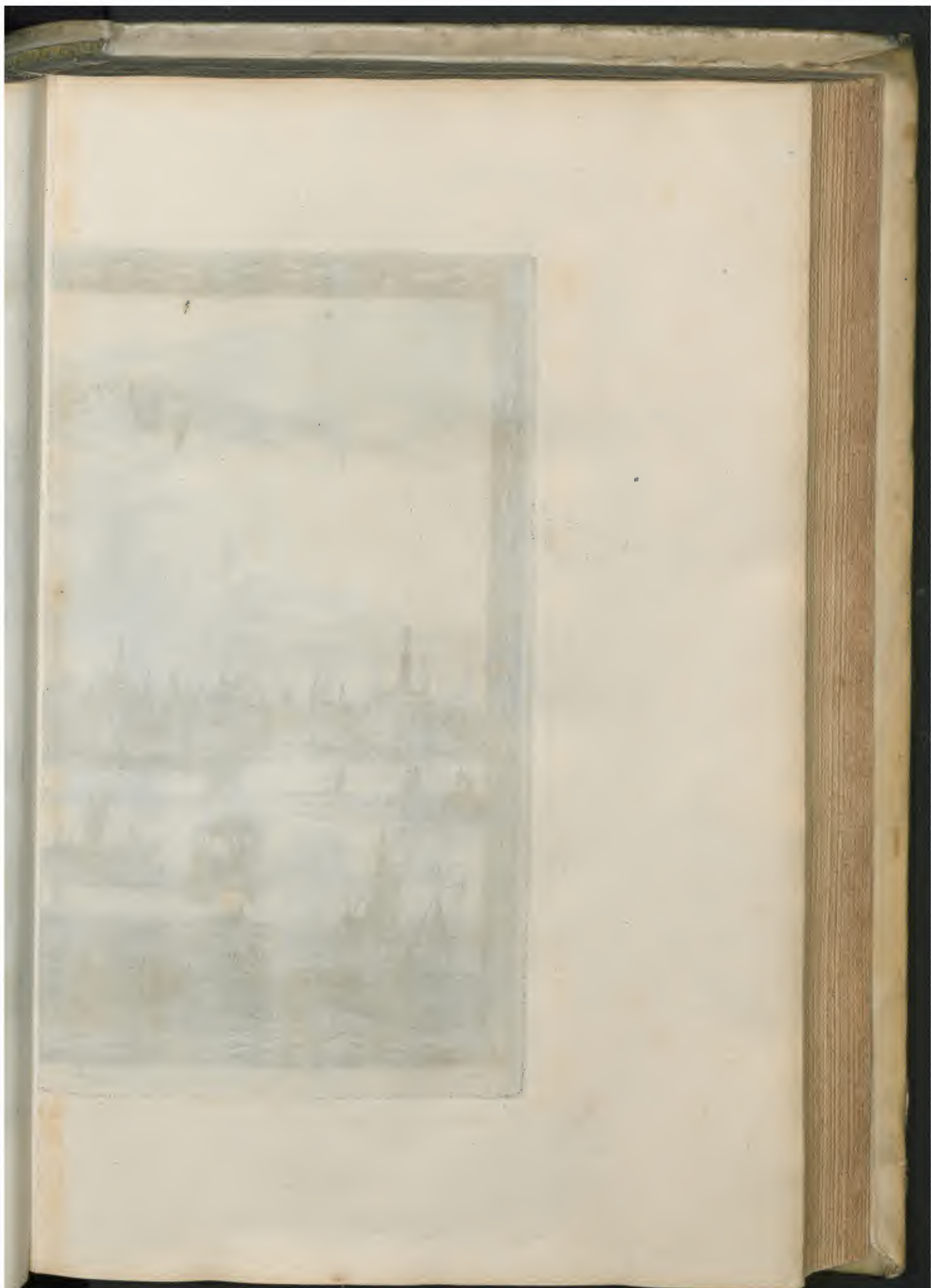

C. Allard exc. cum Pr. ord. Noll. et. Hoffm.

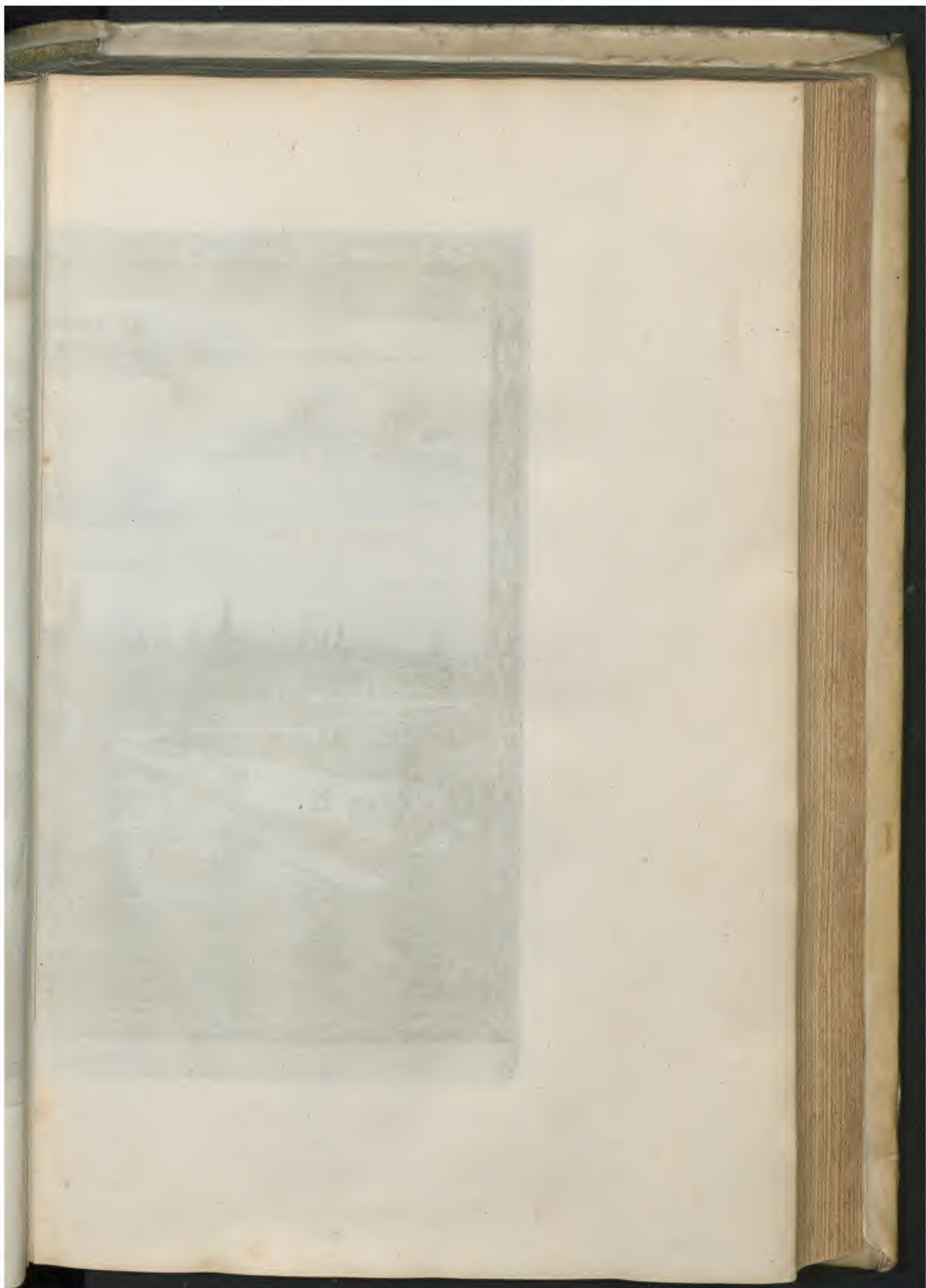

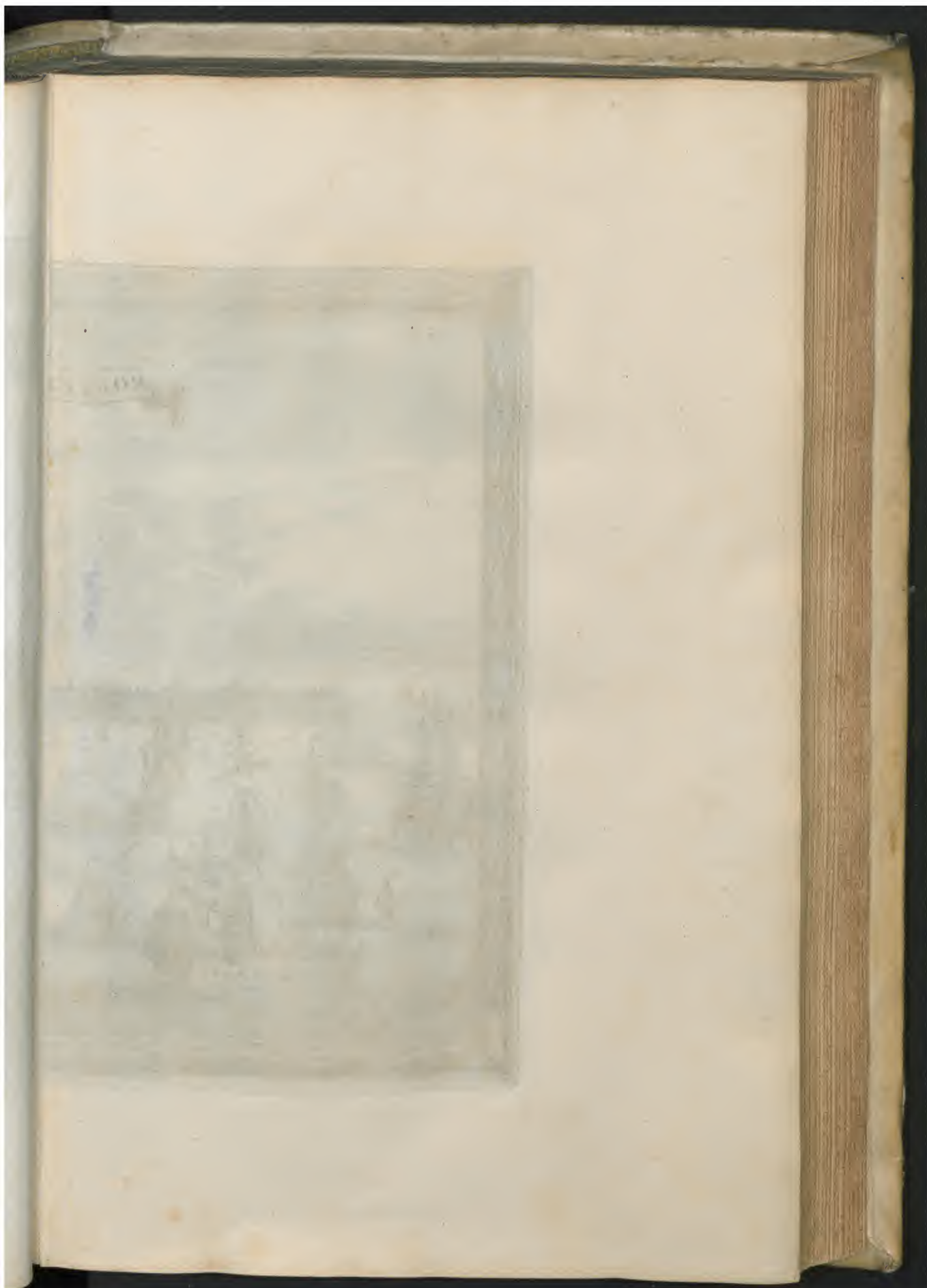

DDELBURG.

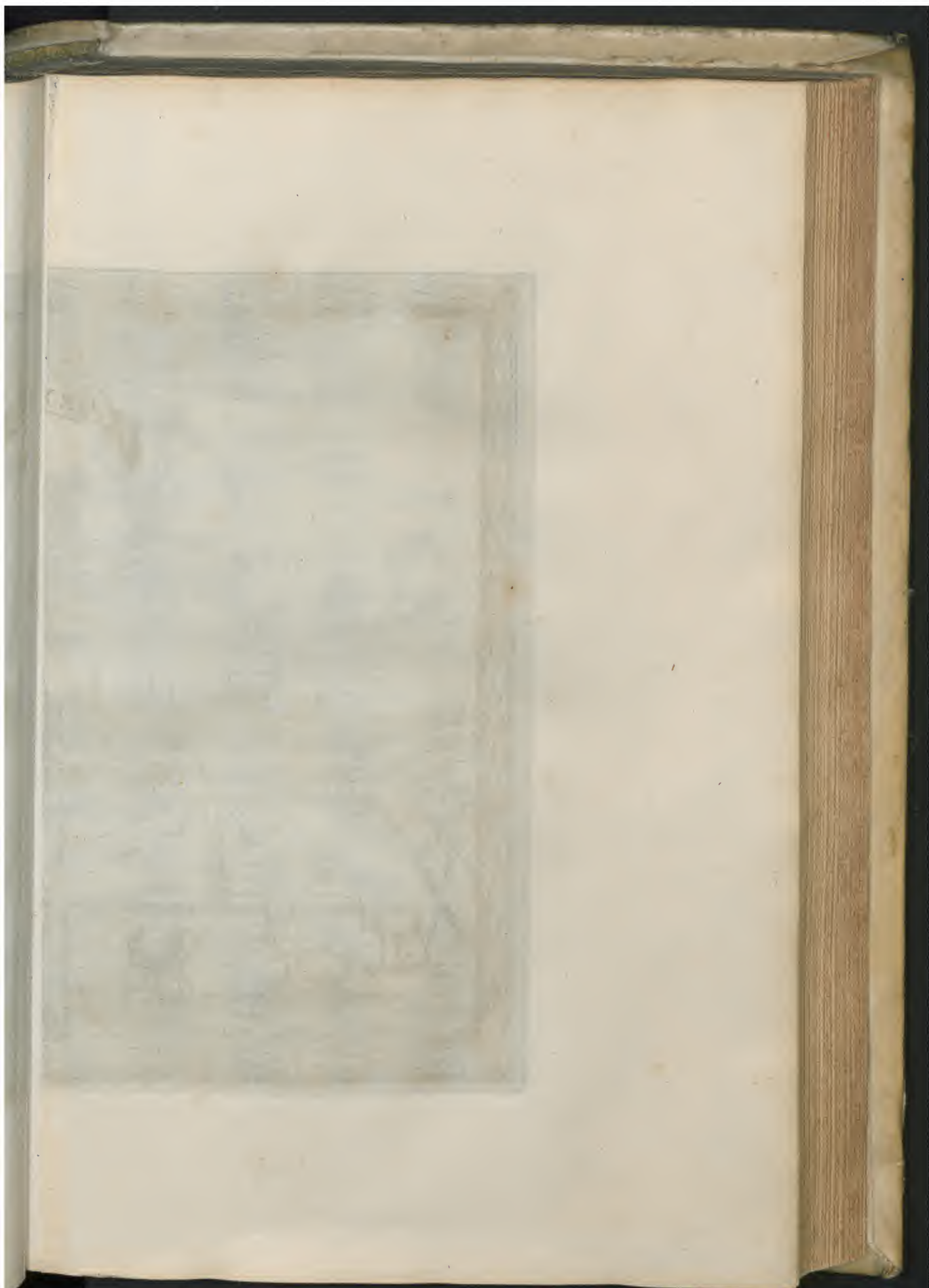

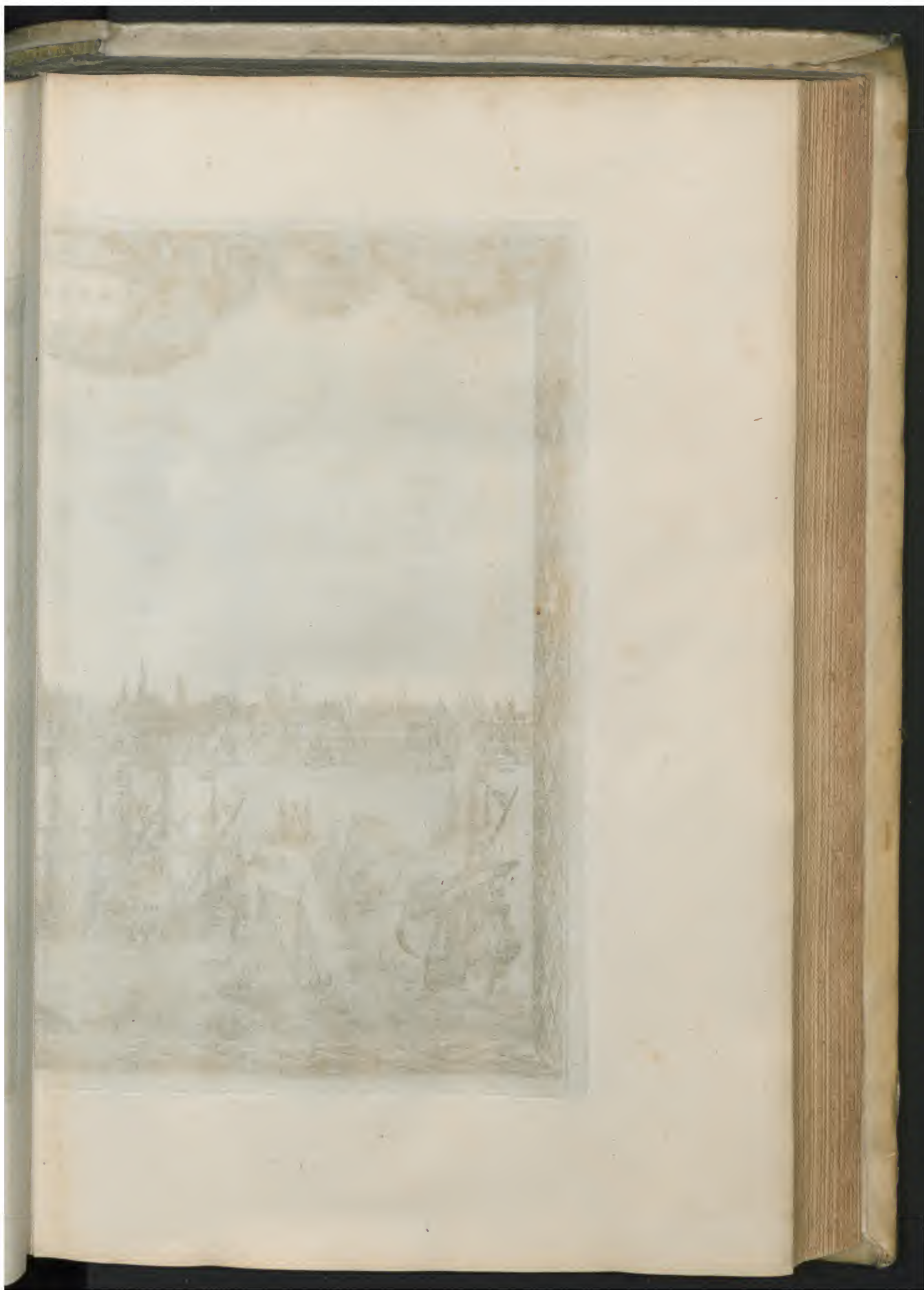

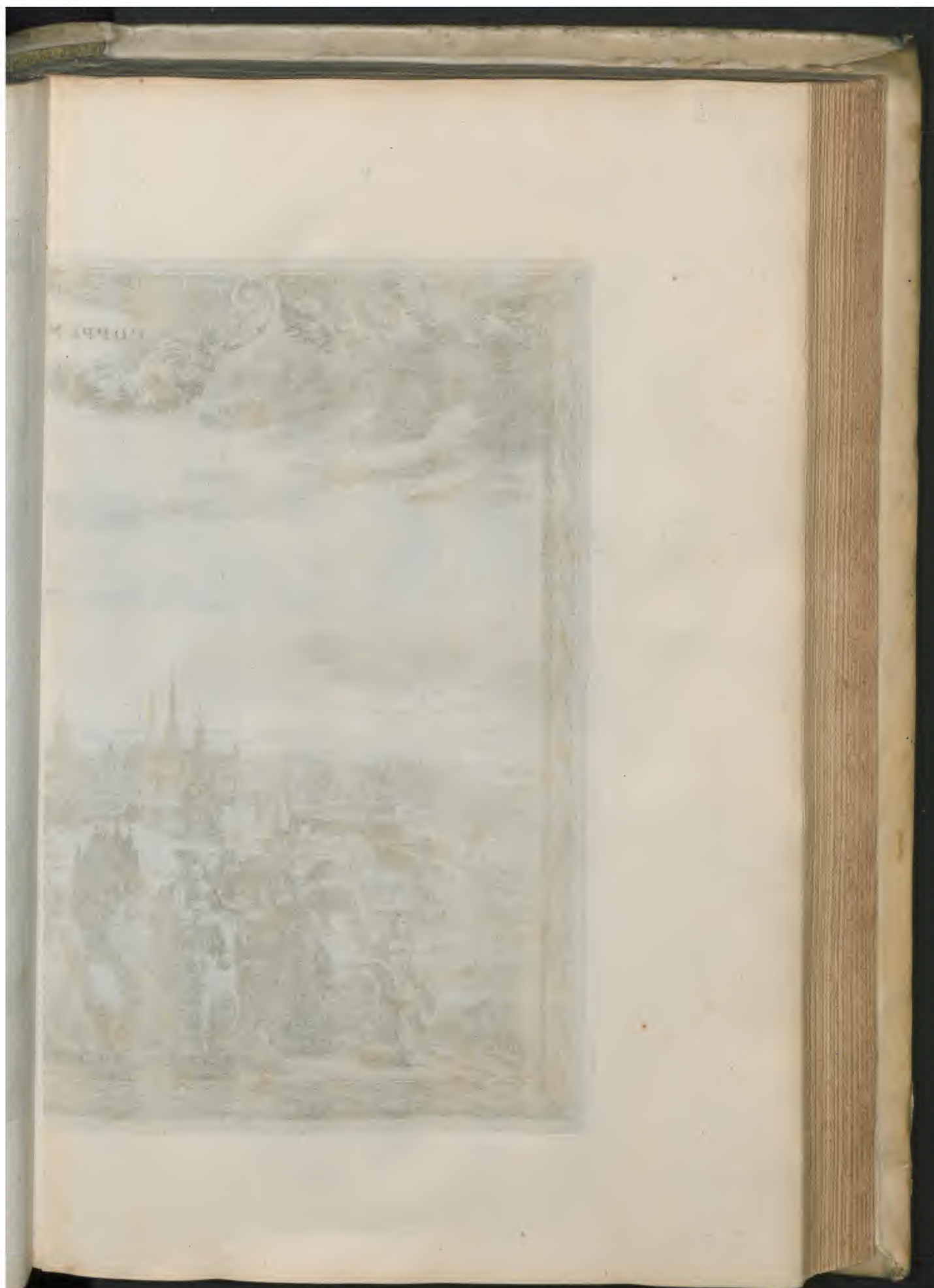

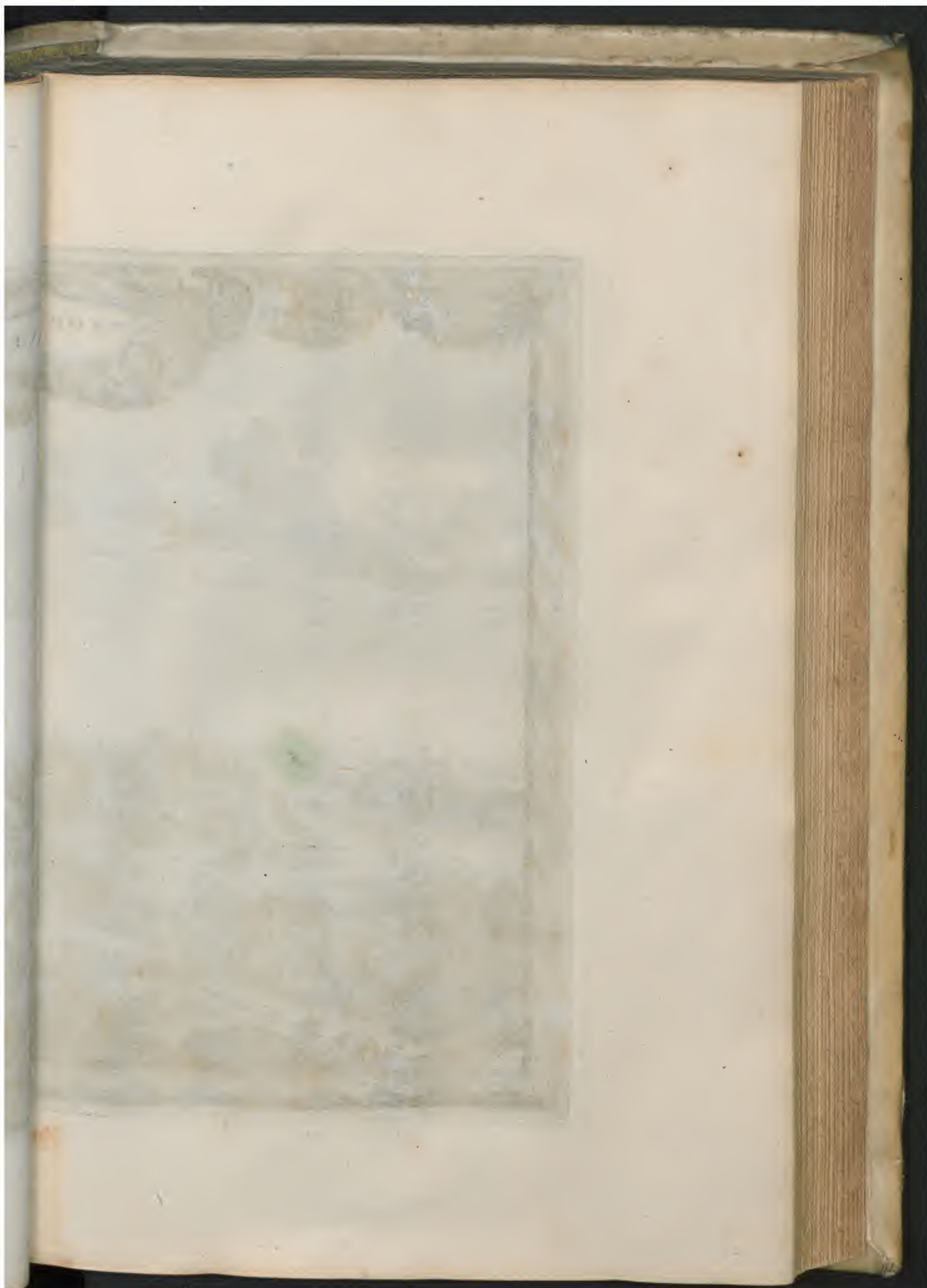

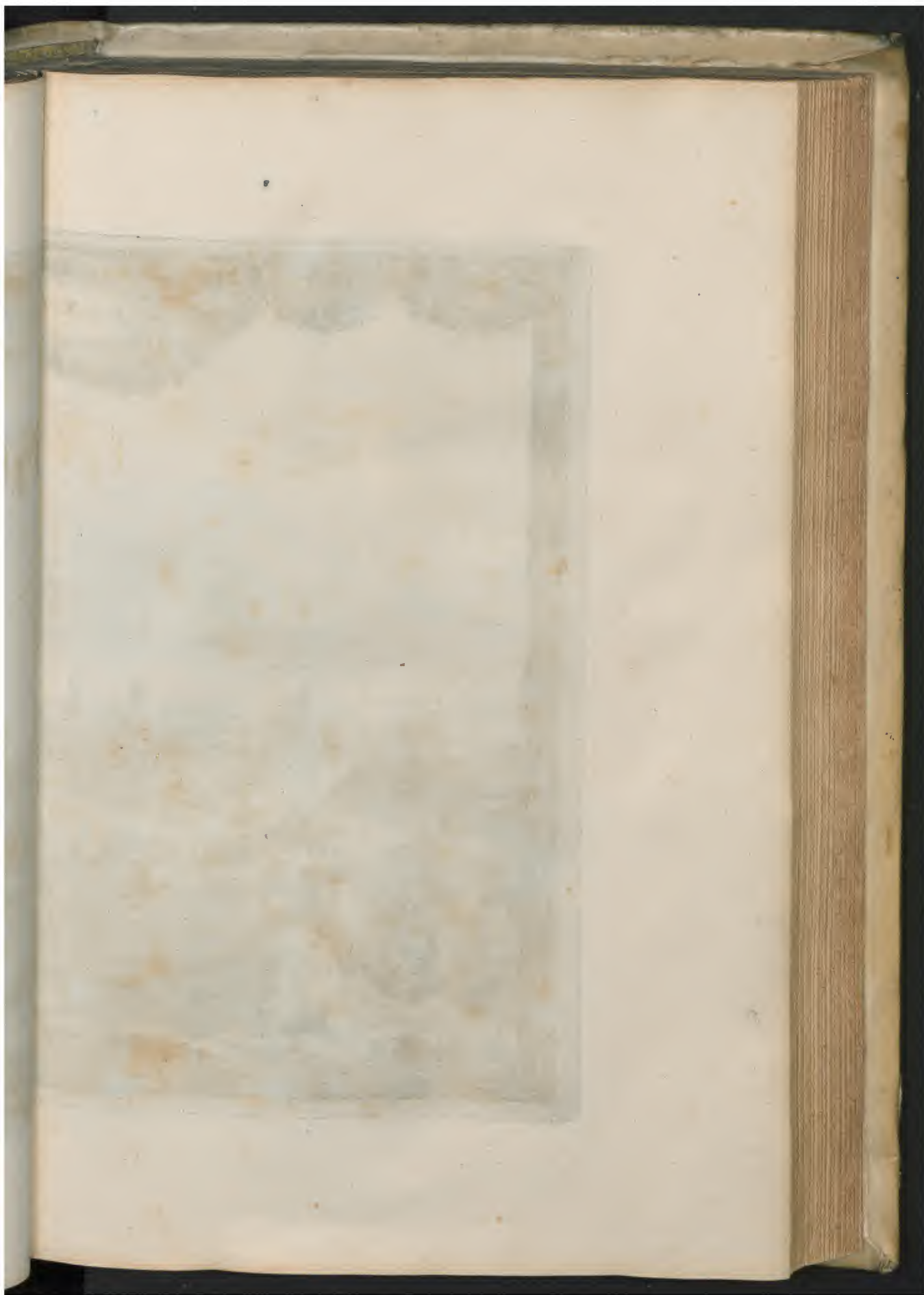

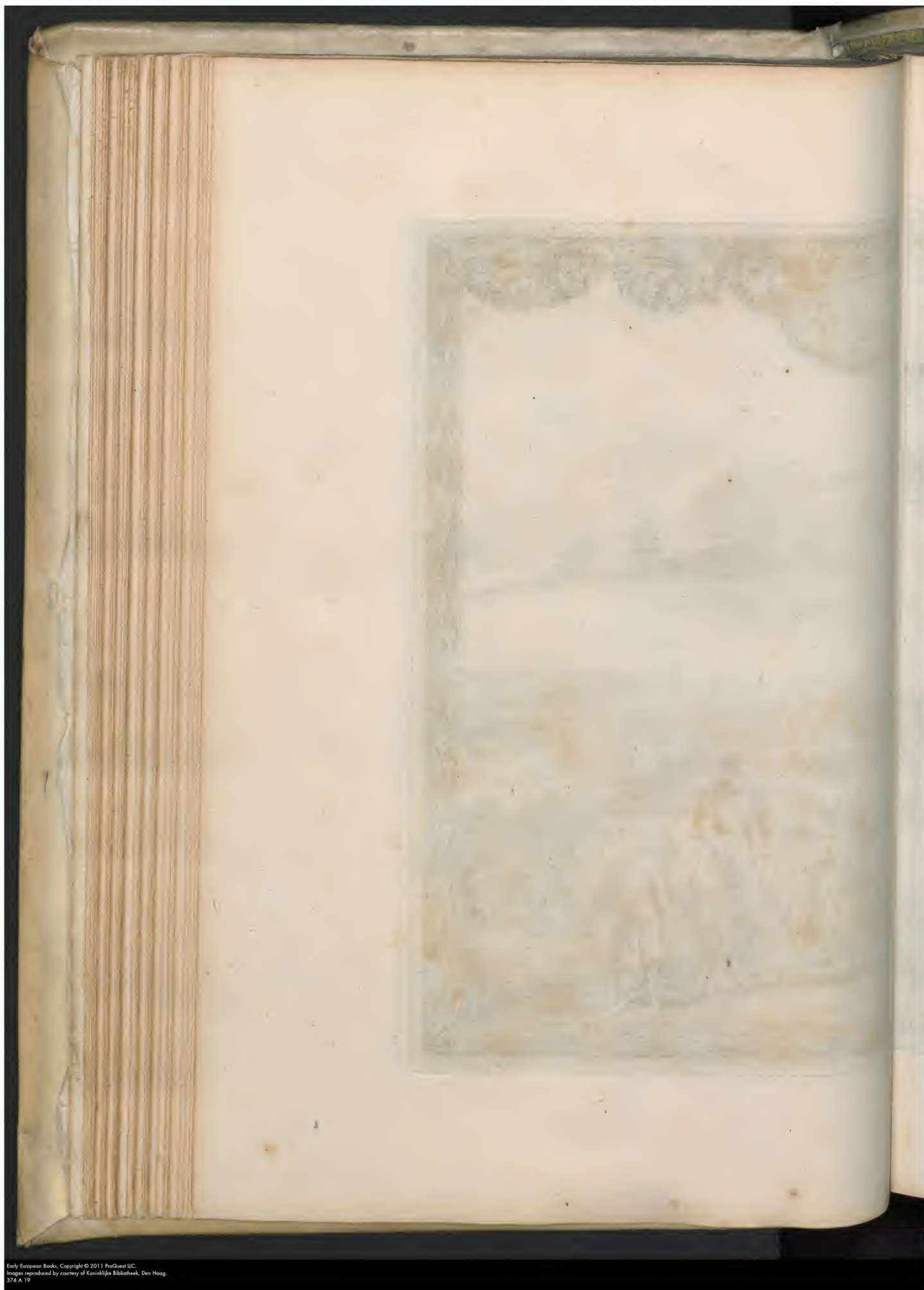

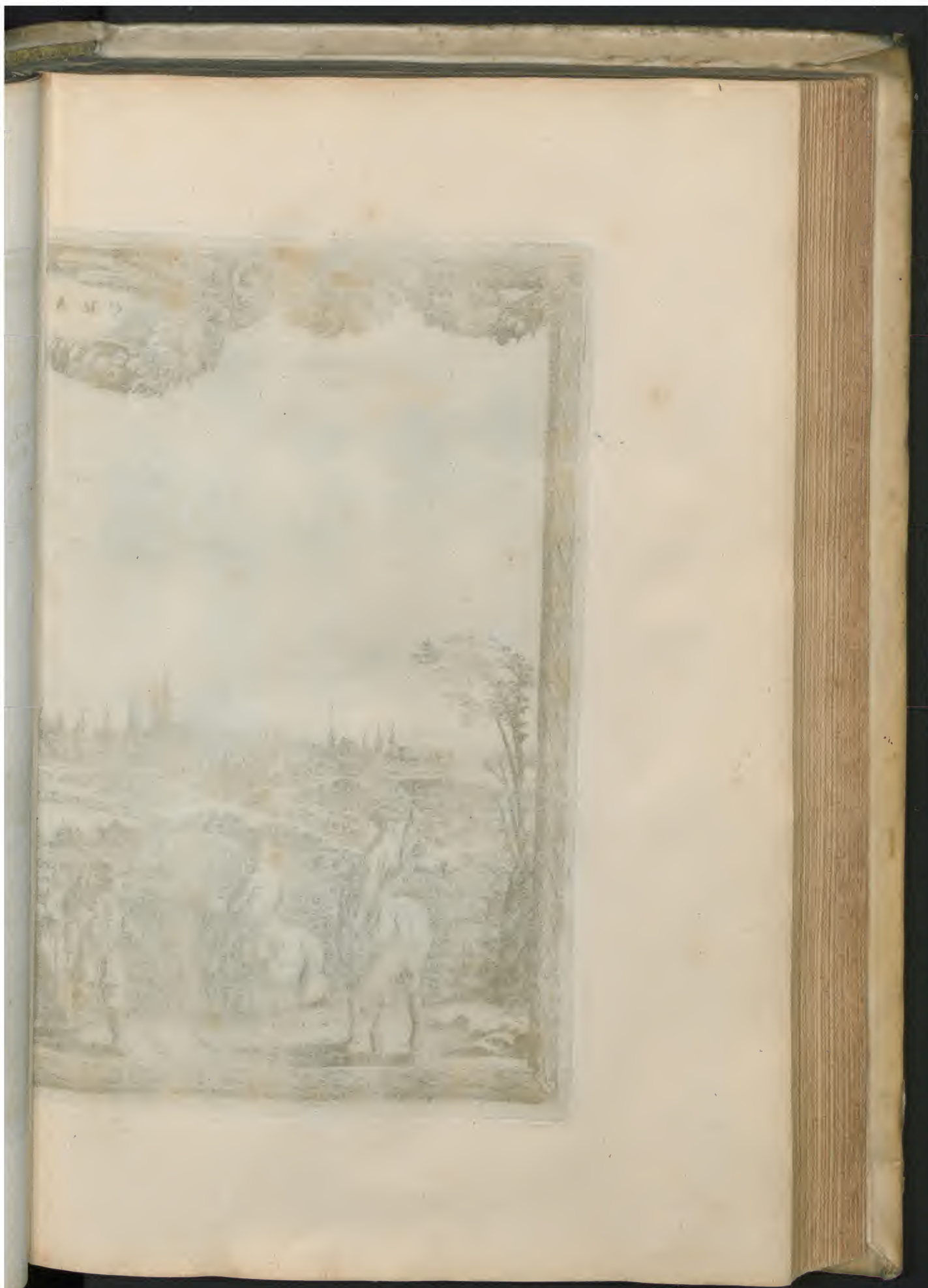

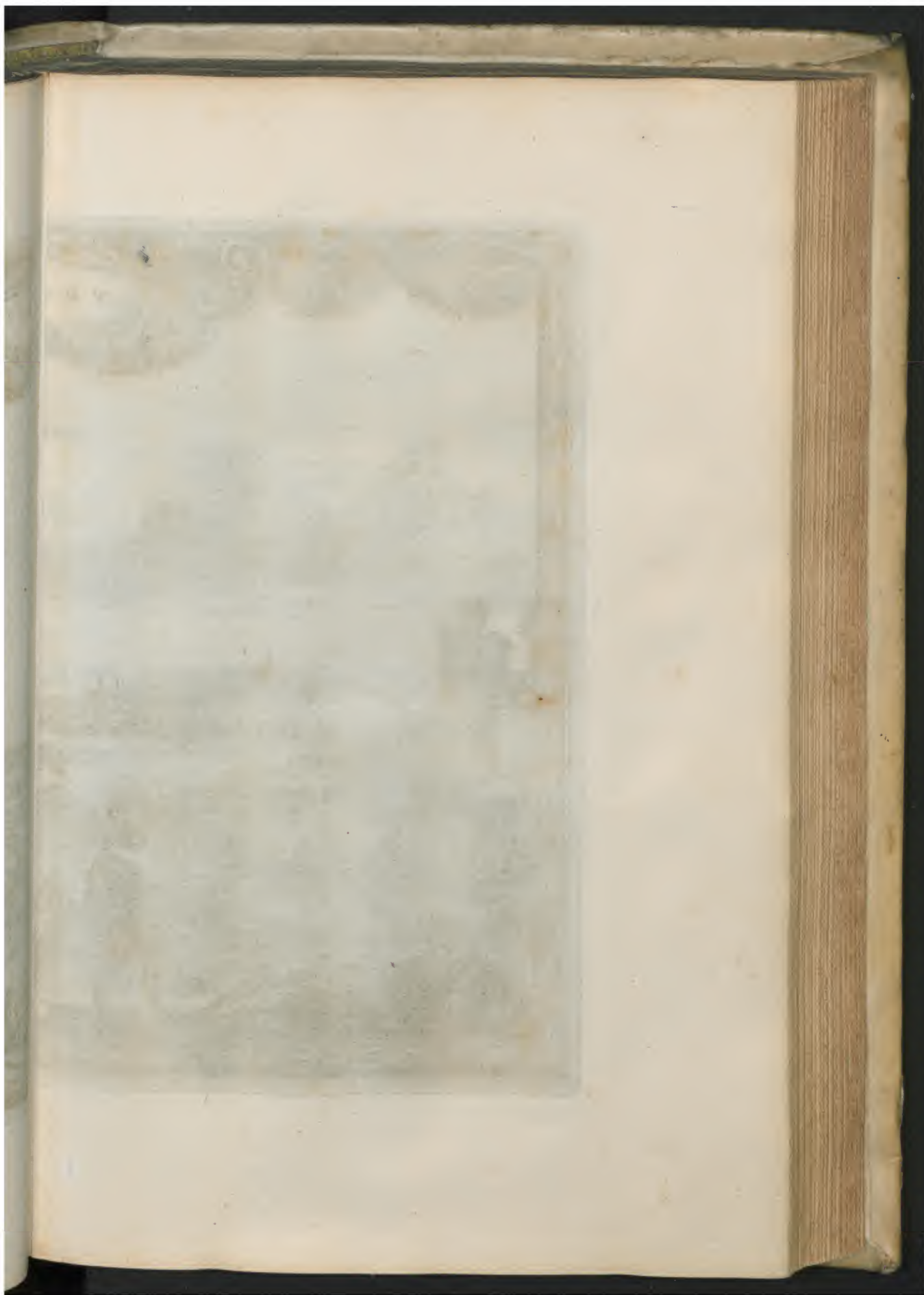

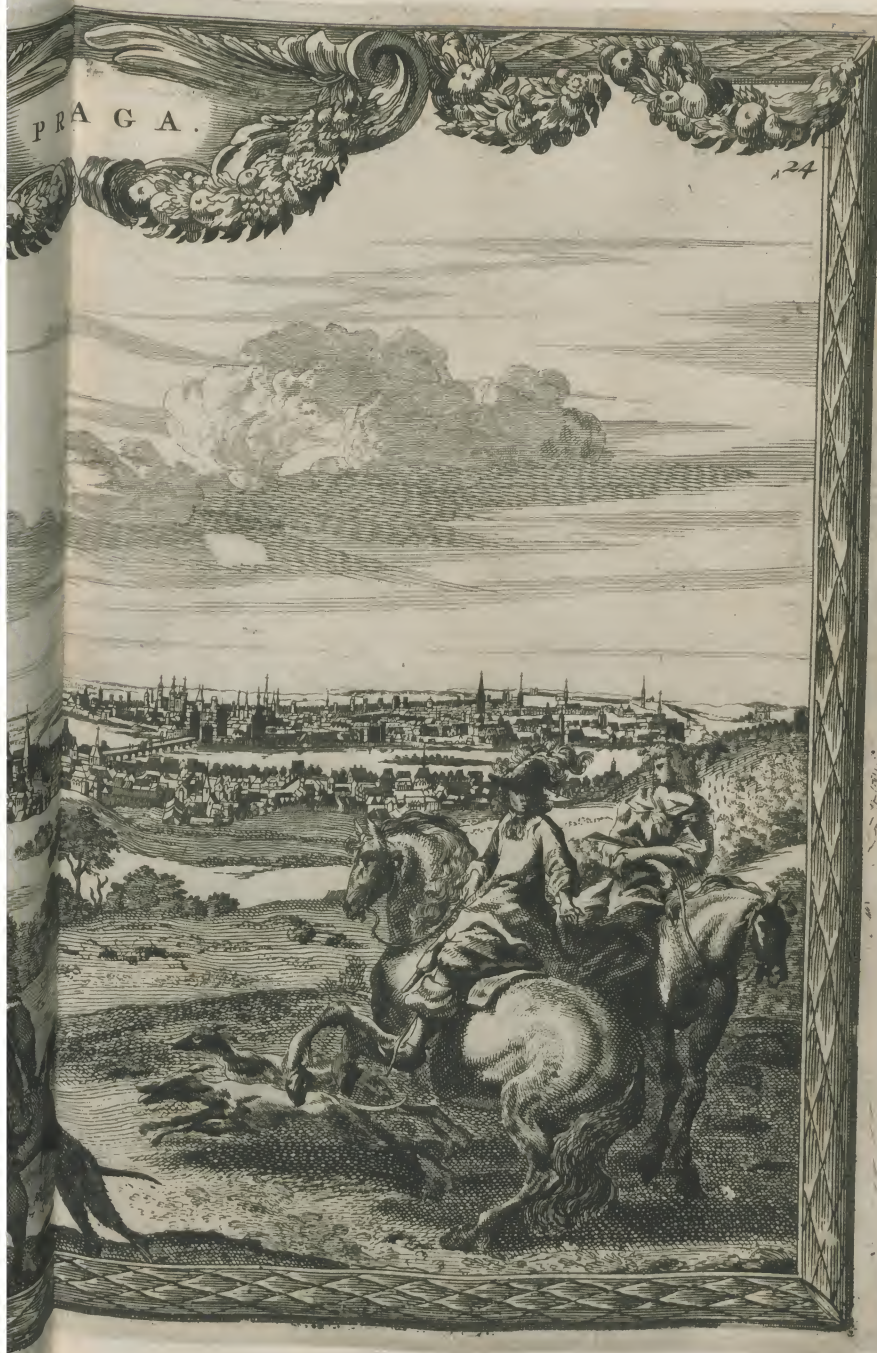

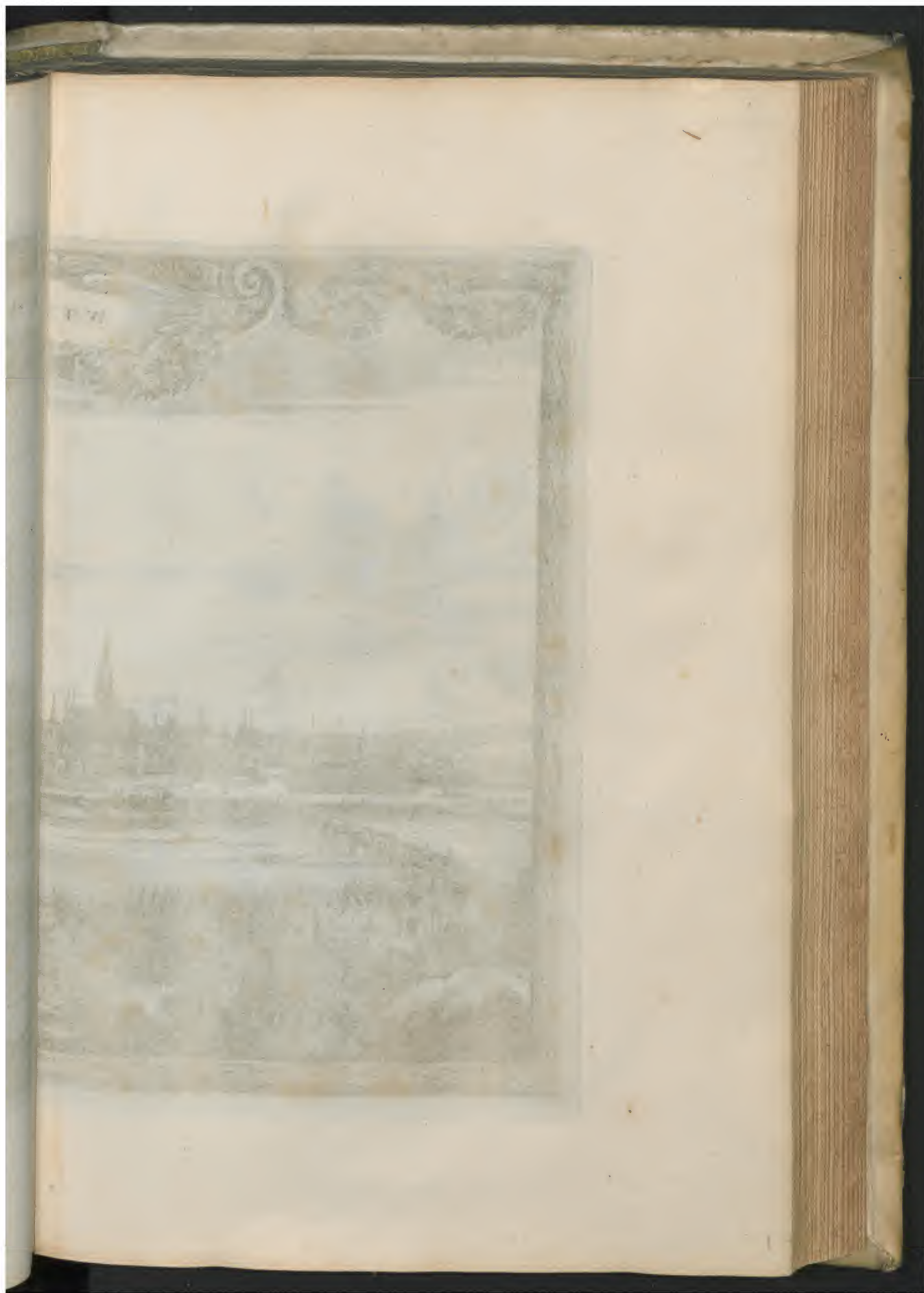

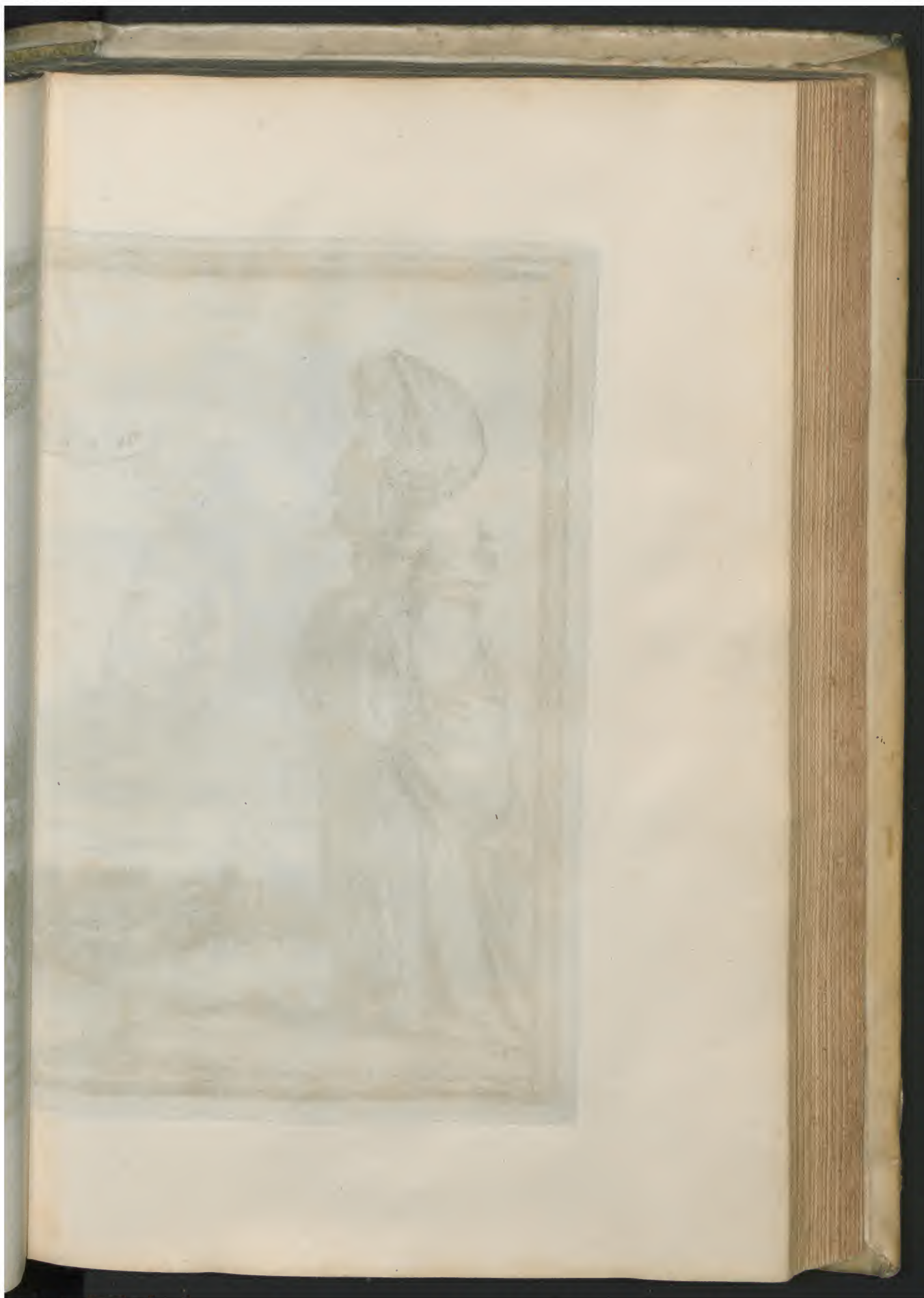

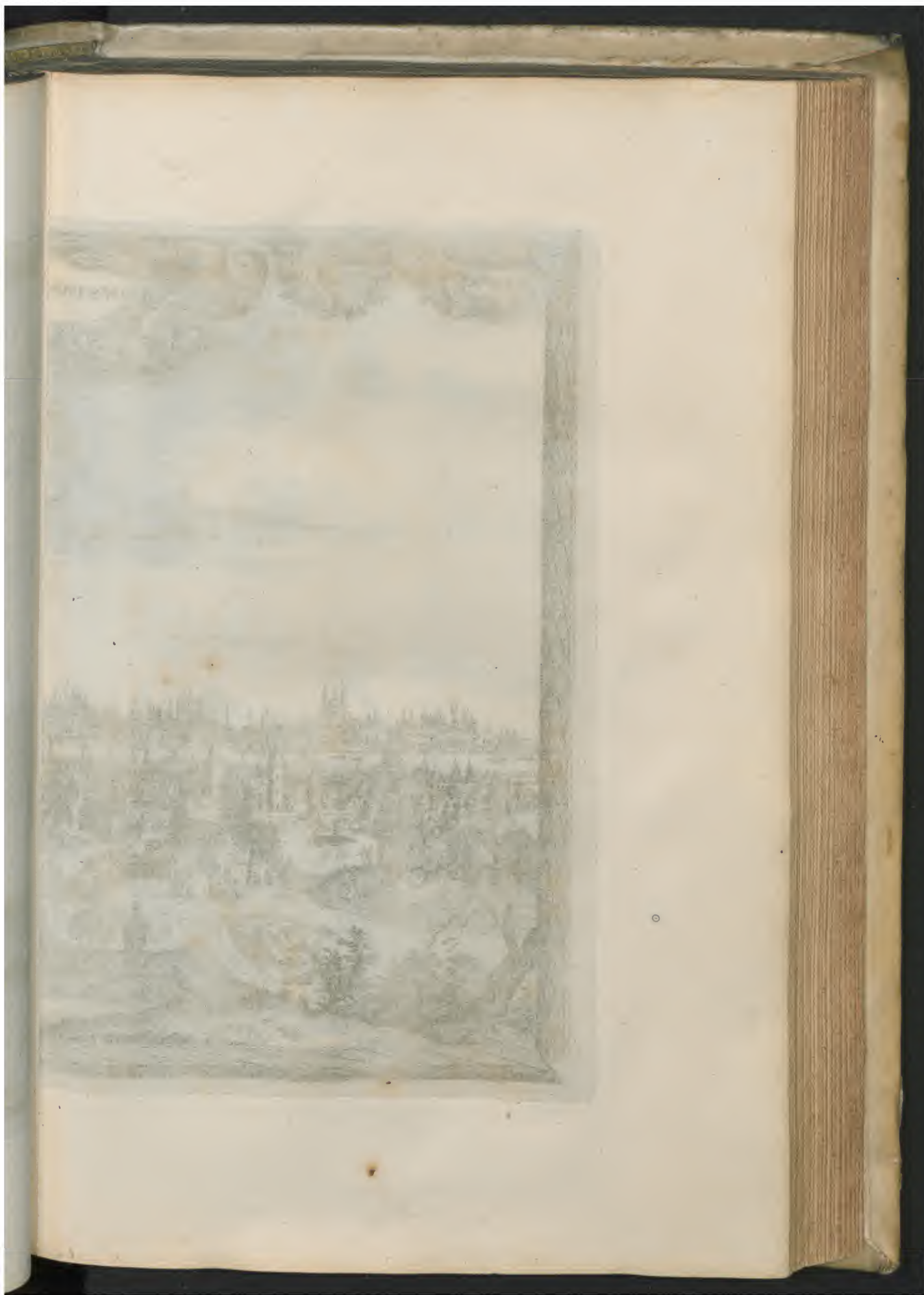

Alard excudit cum Privilegio ordinum Hollandiae & Westfrisiae

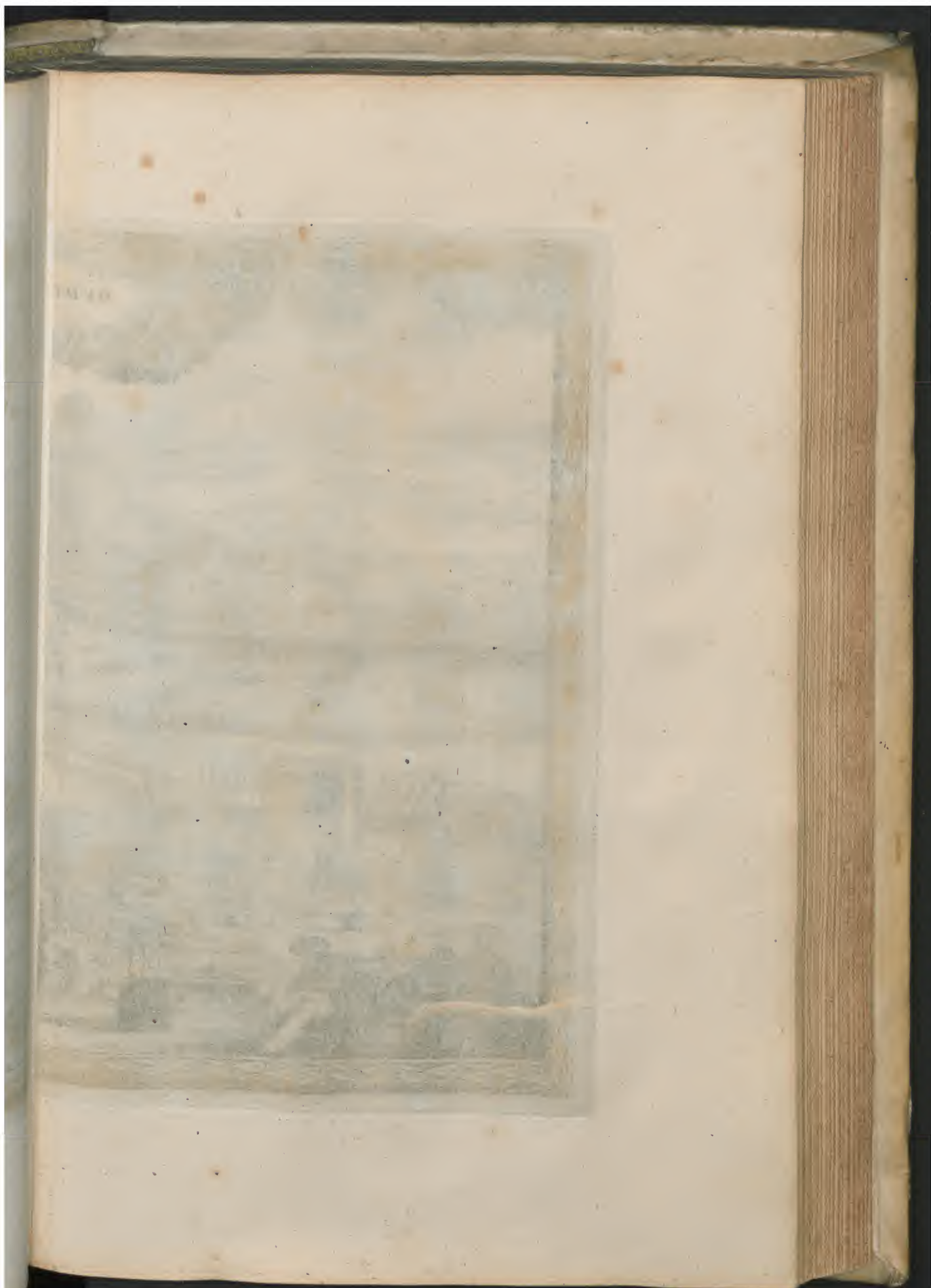

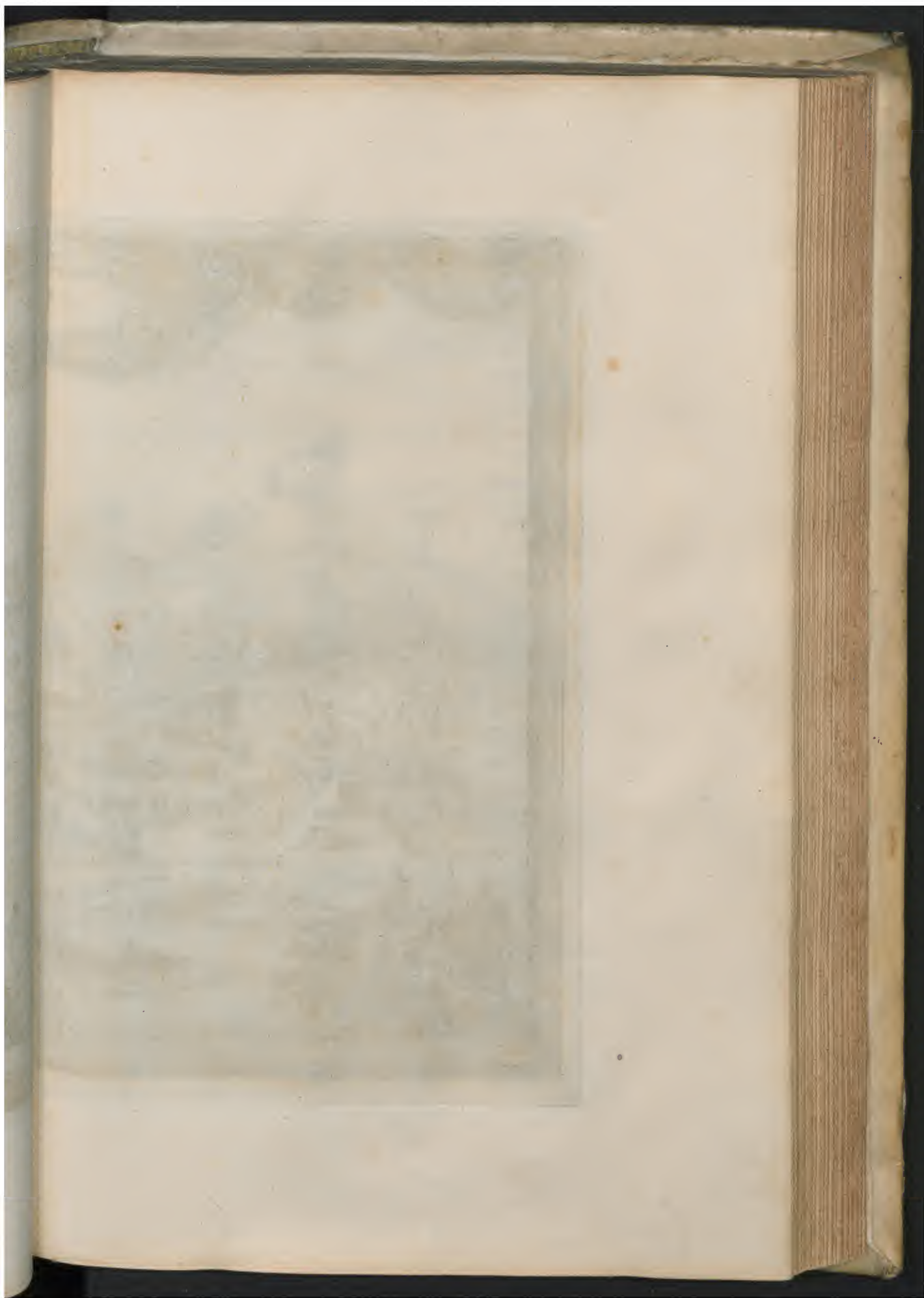

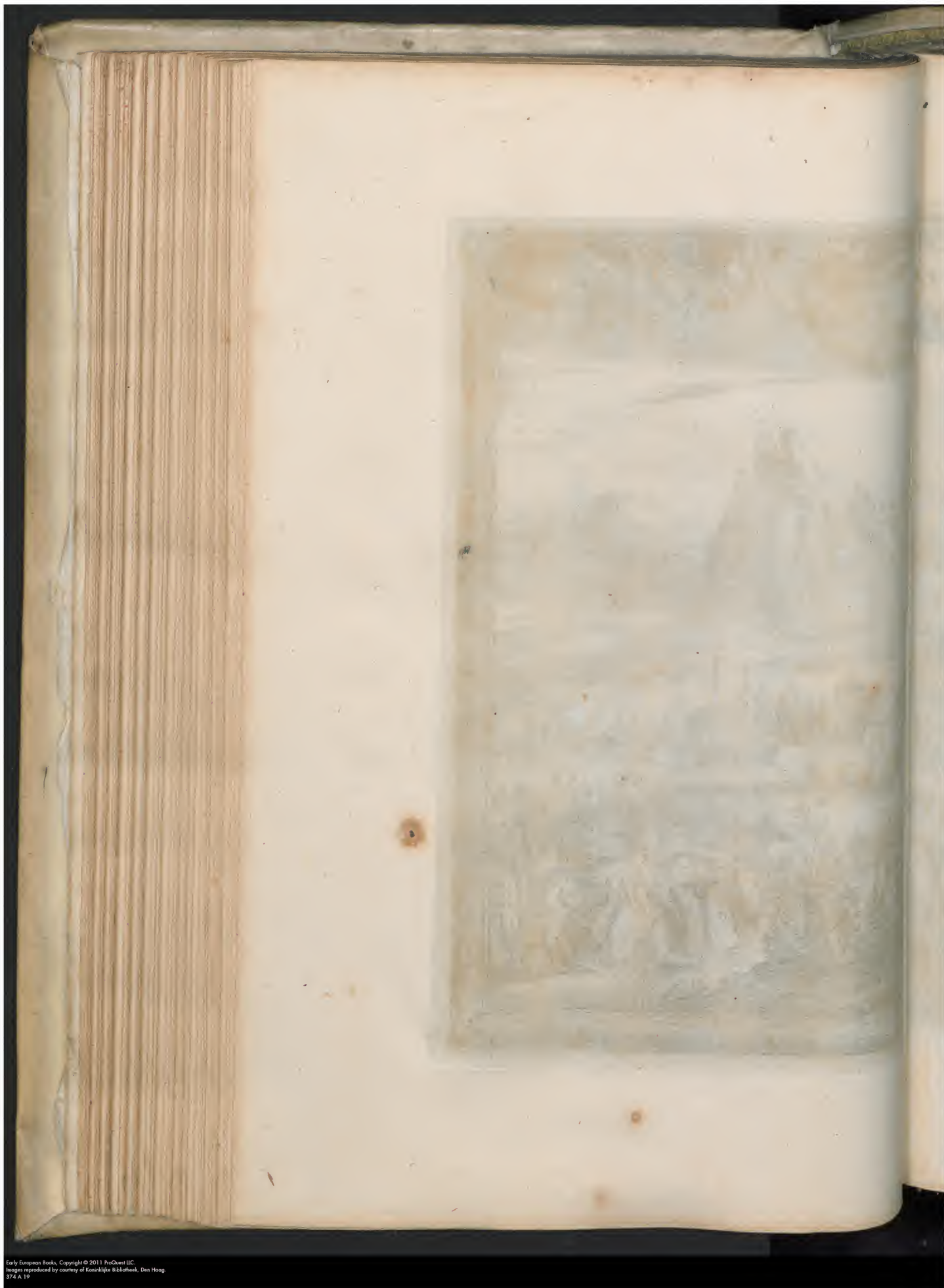

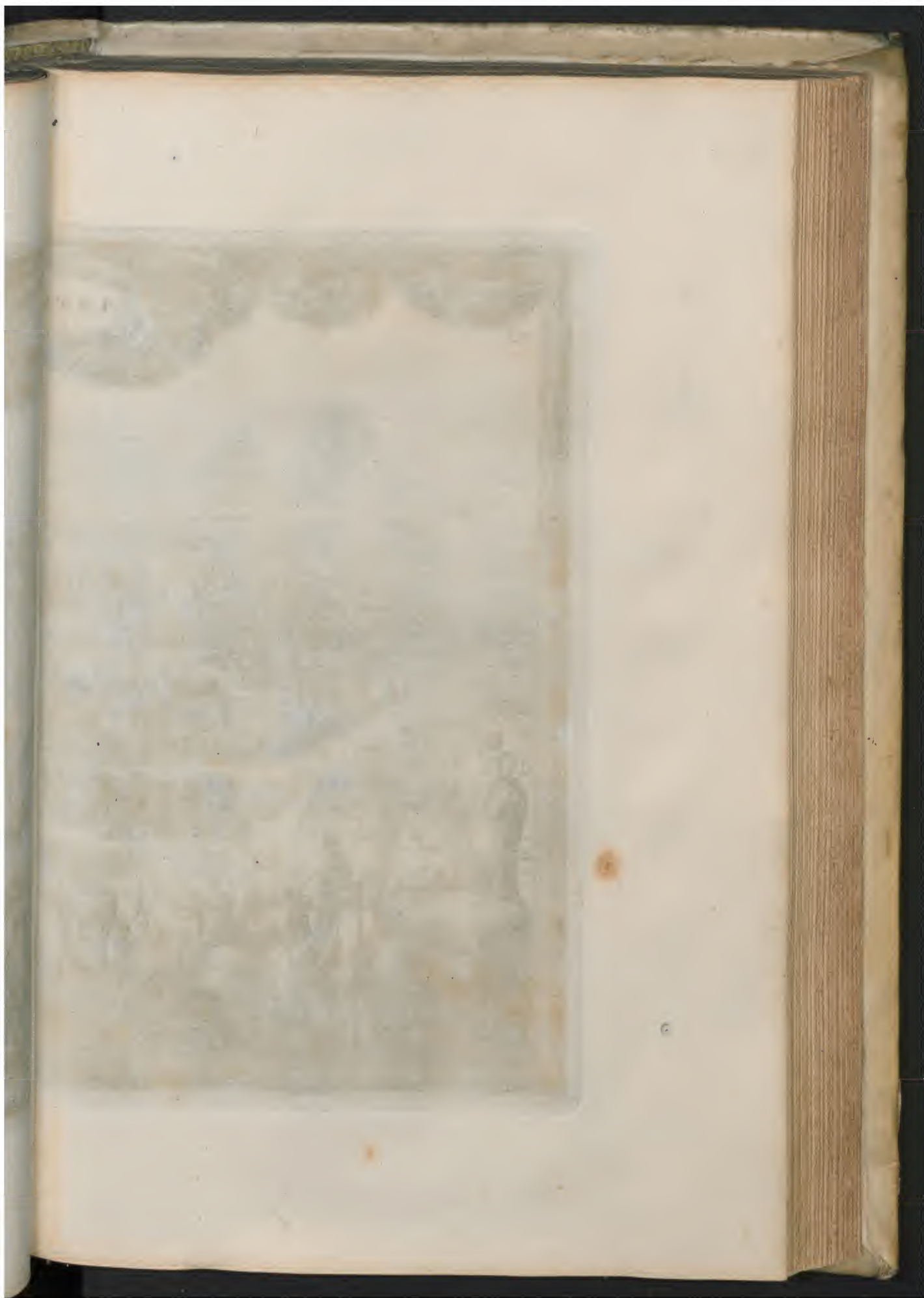

Carolus Allard ascendit cum Privilegio ordinum Hollandiae & Westfrisiae

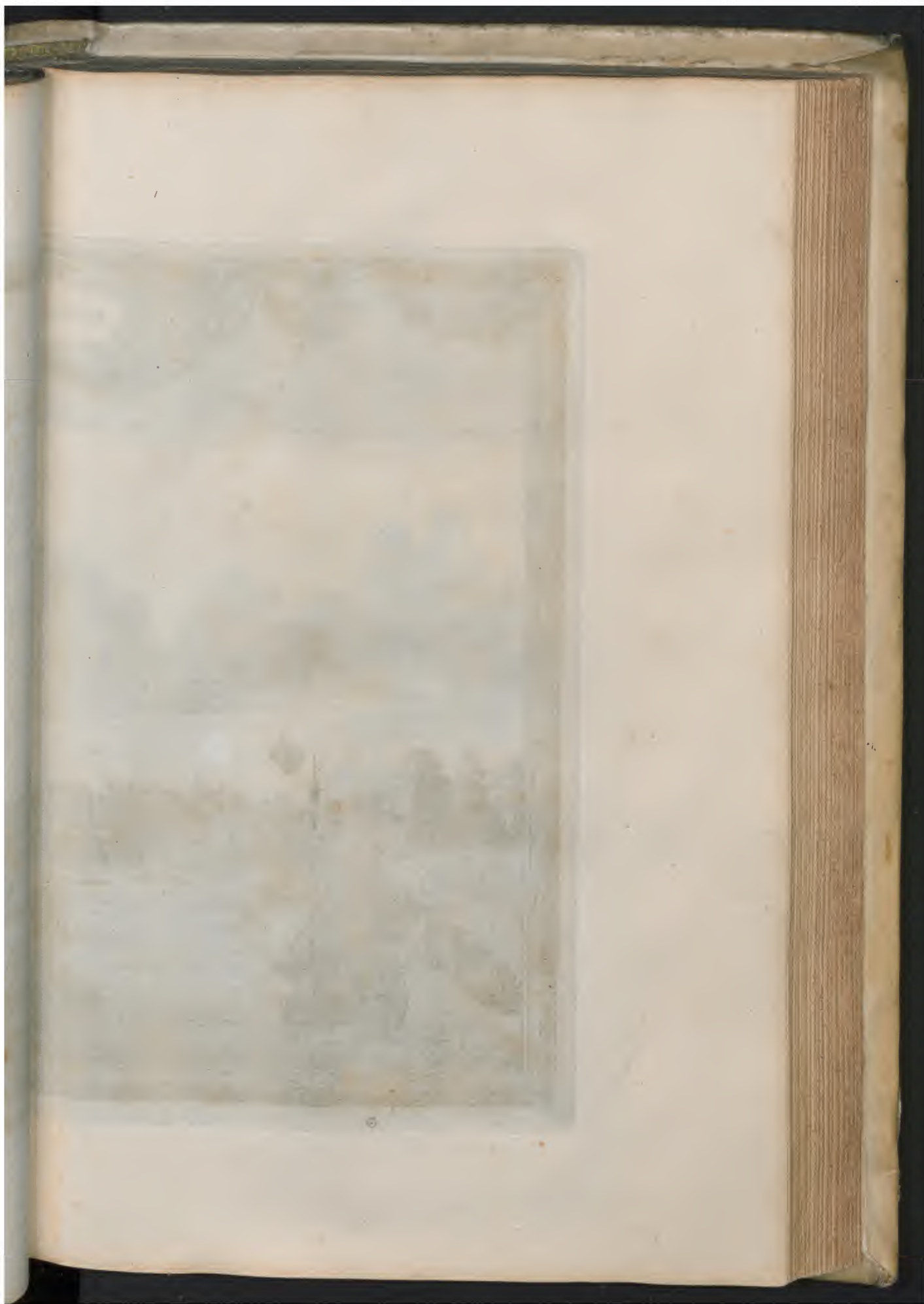

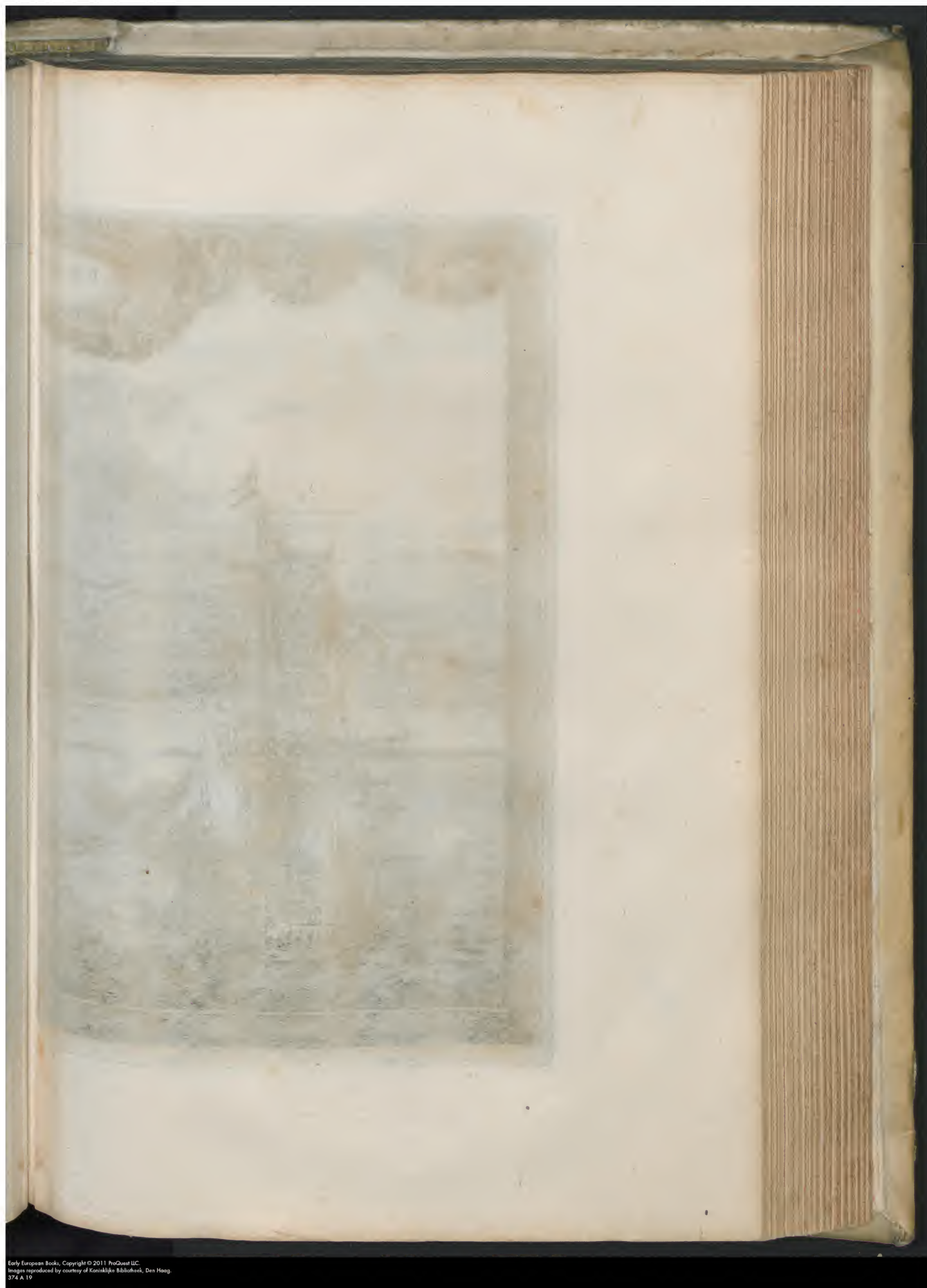

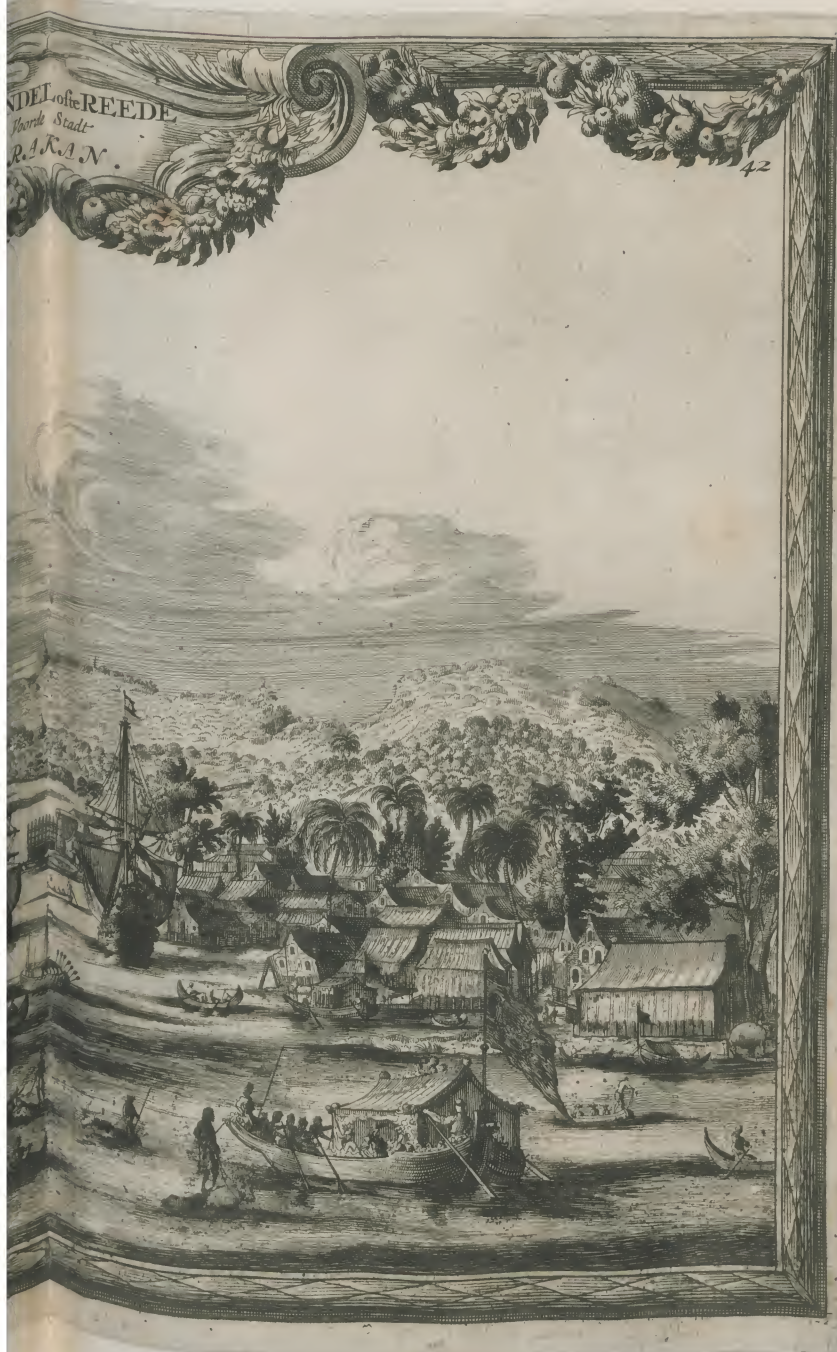

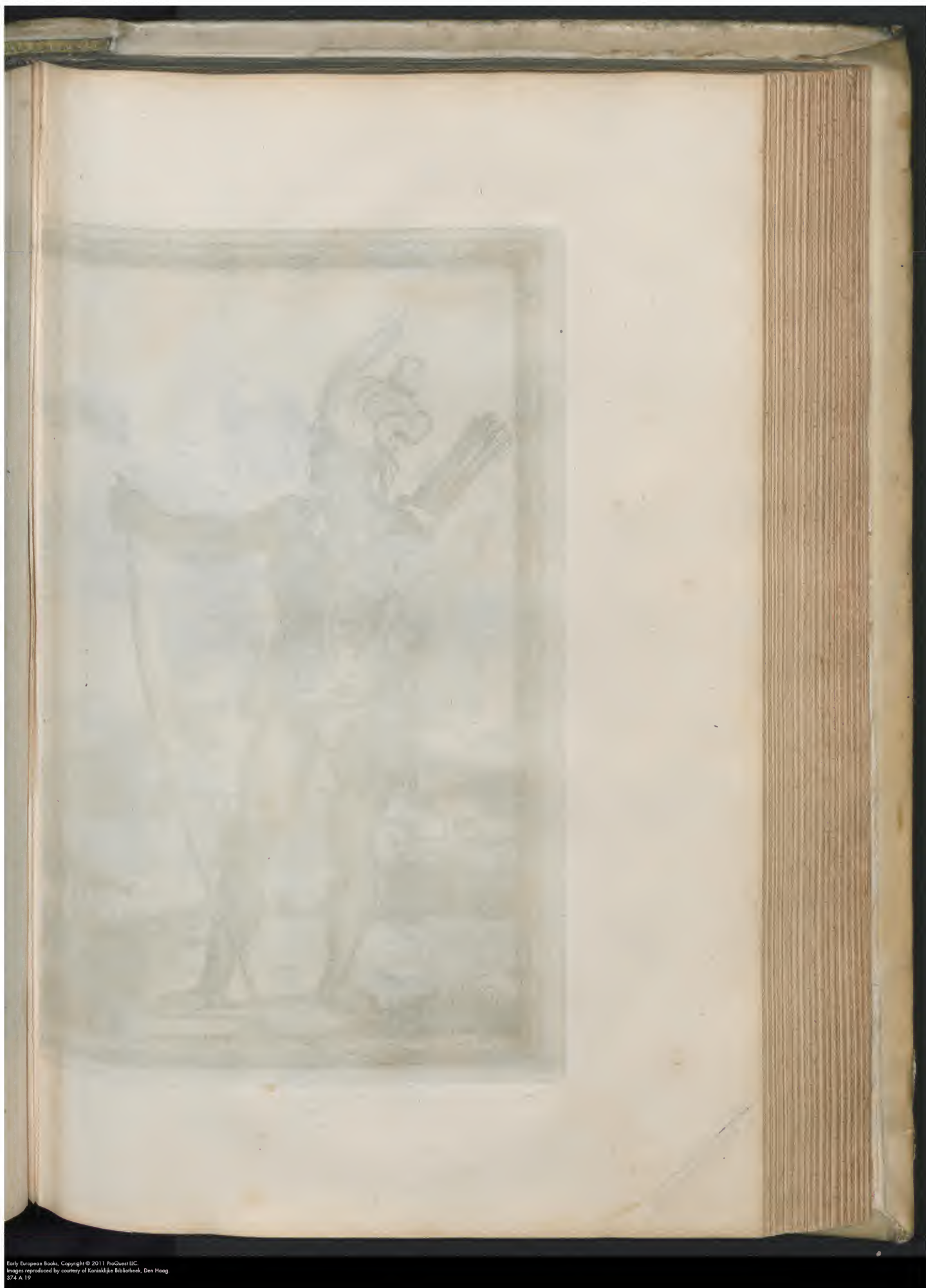

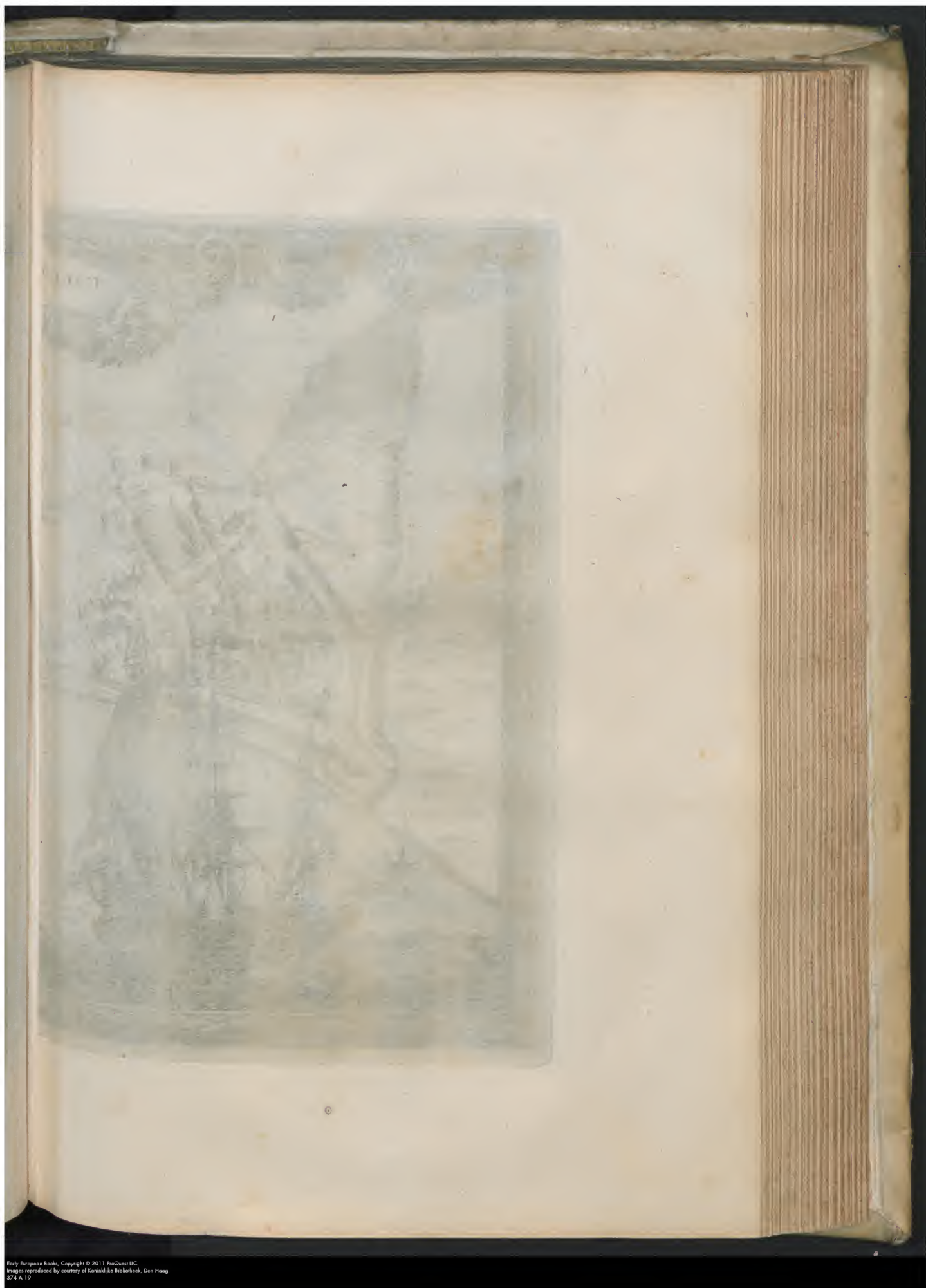

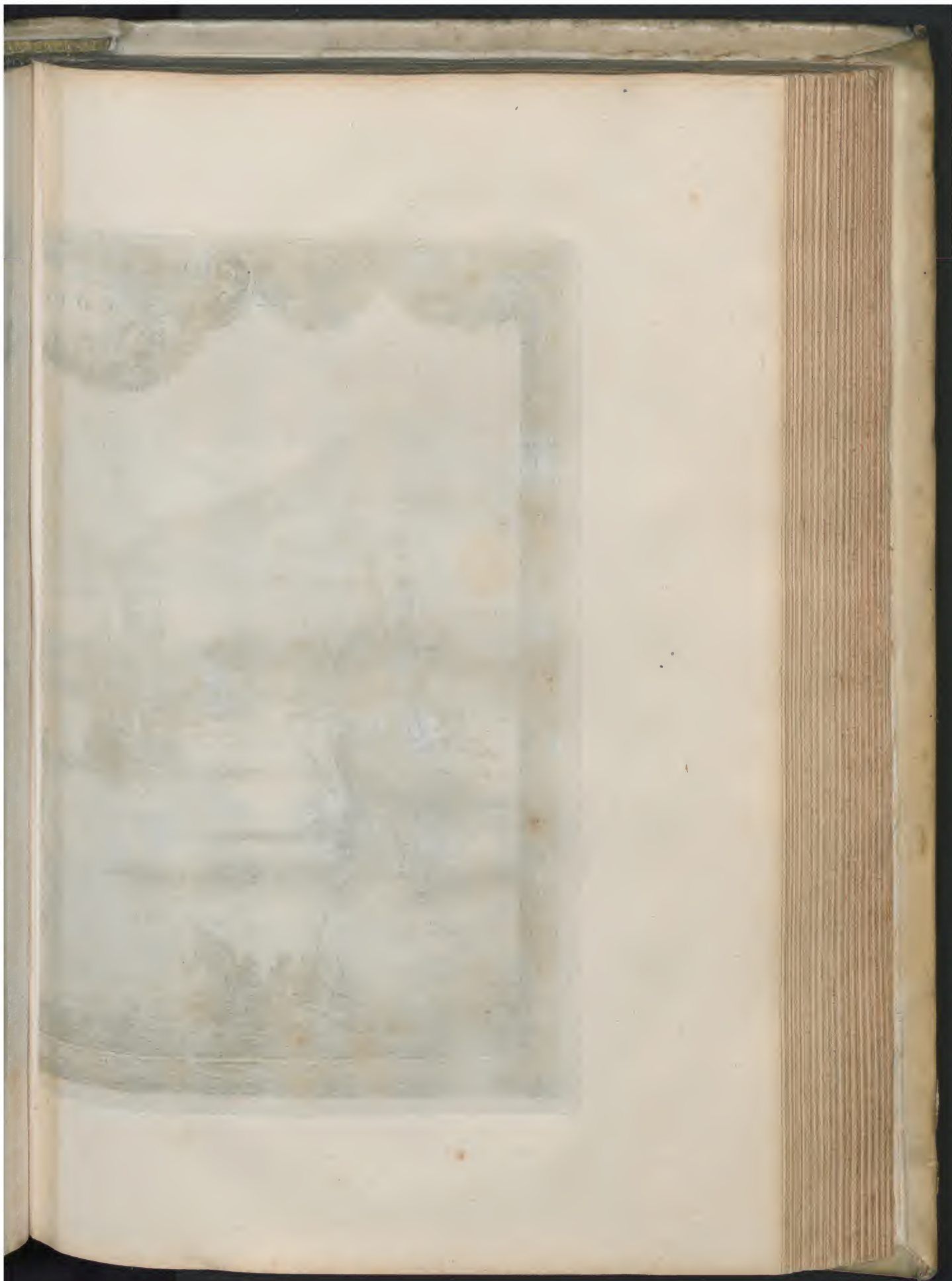

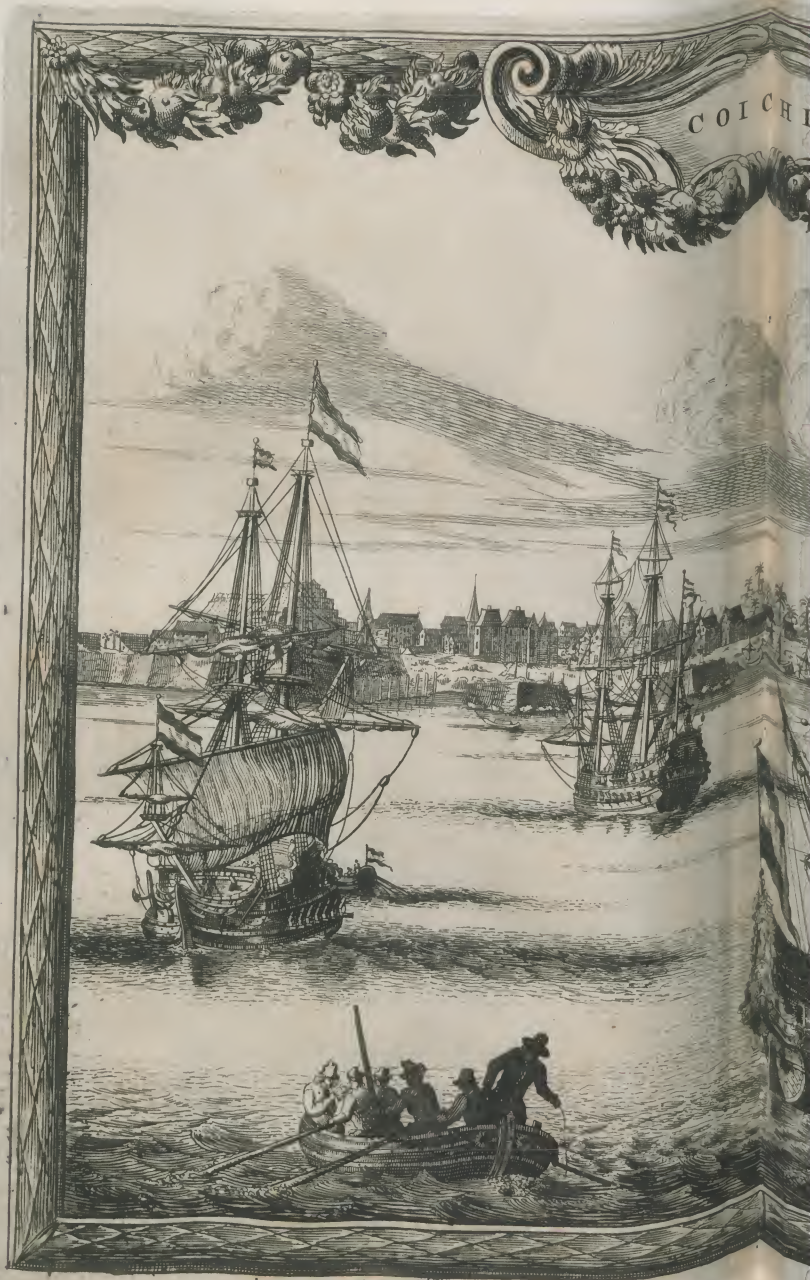

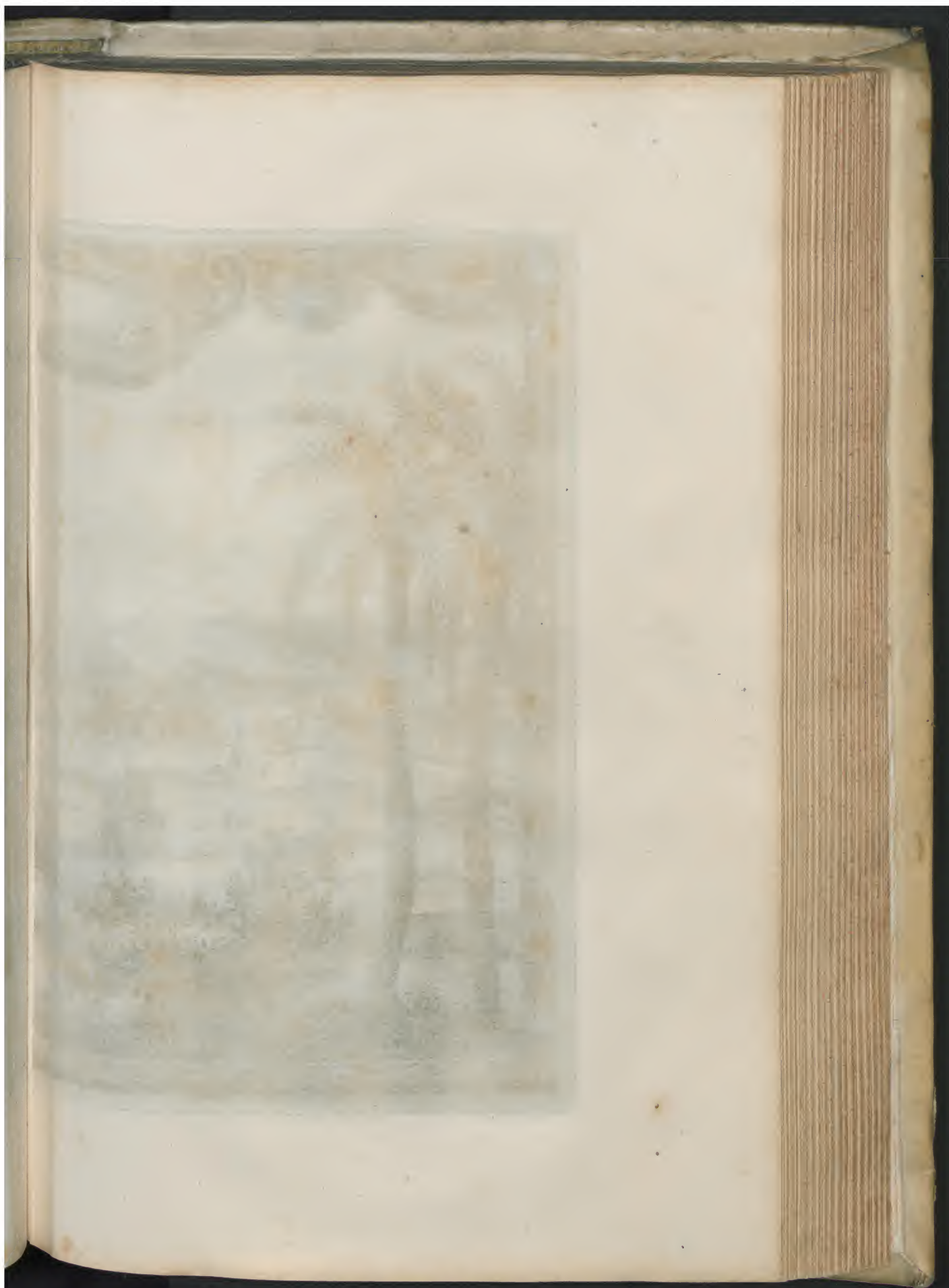

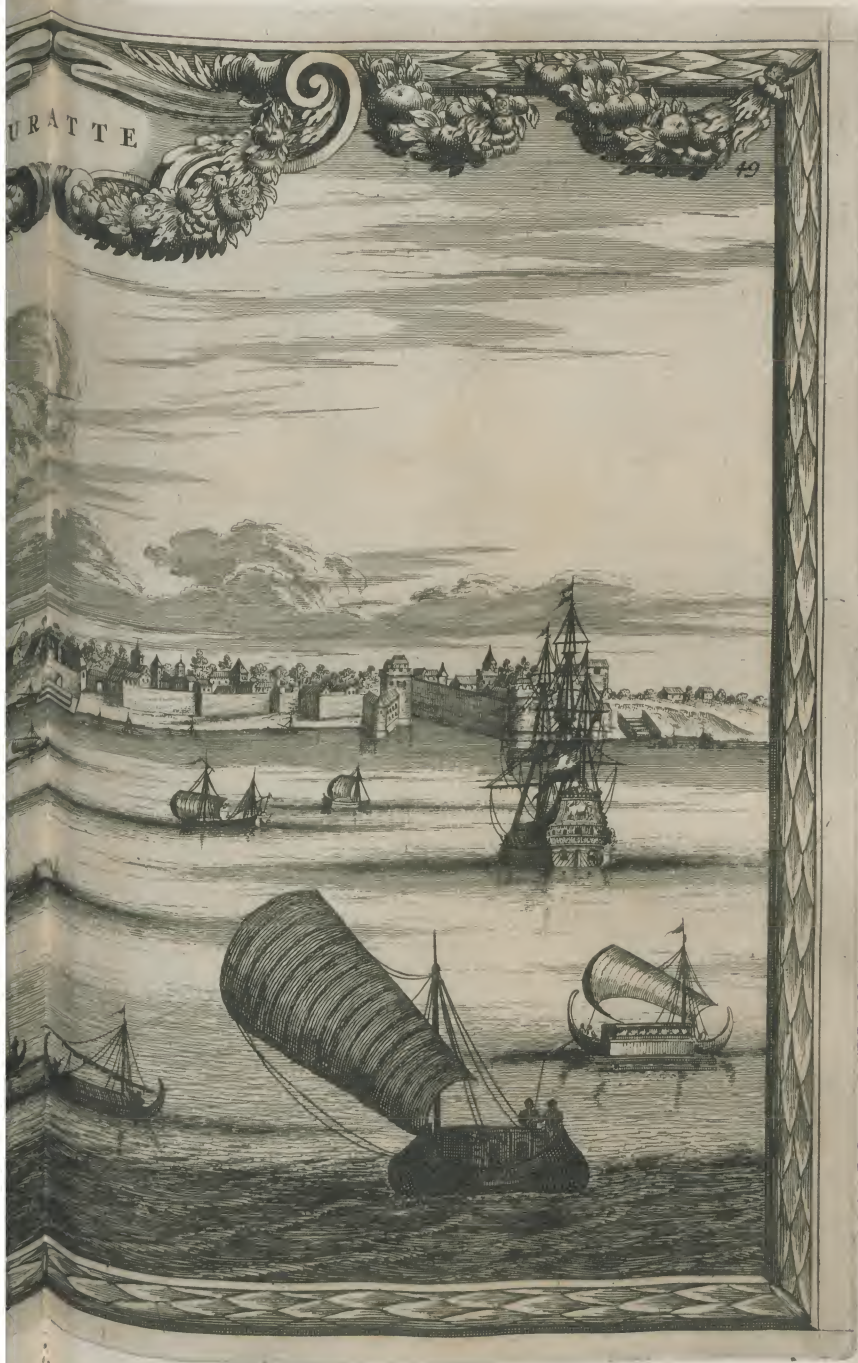

Carolus Allard exc. cum Priv. ord. Holl. et Westf.

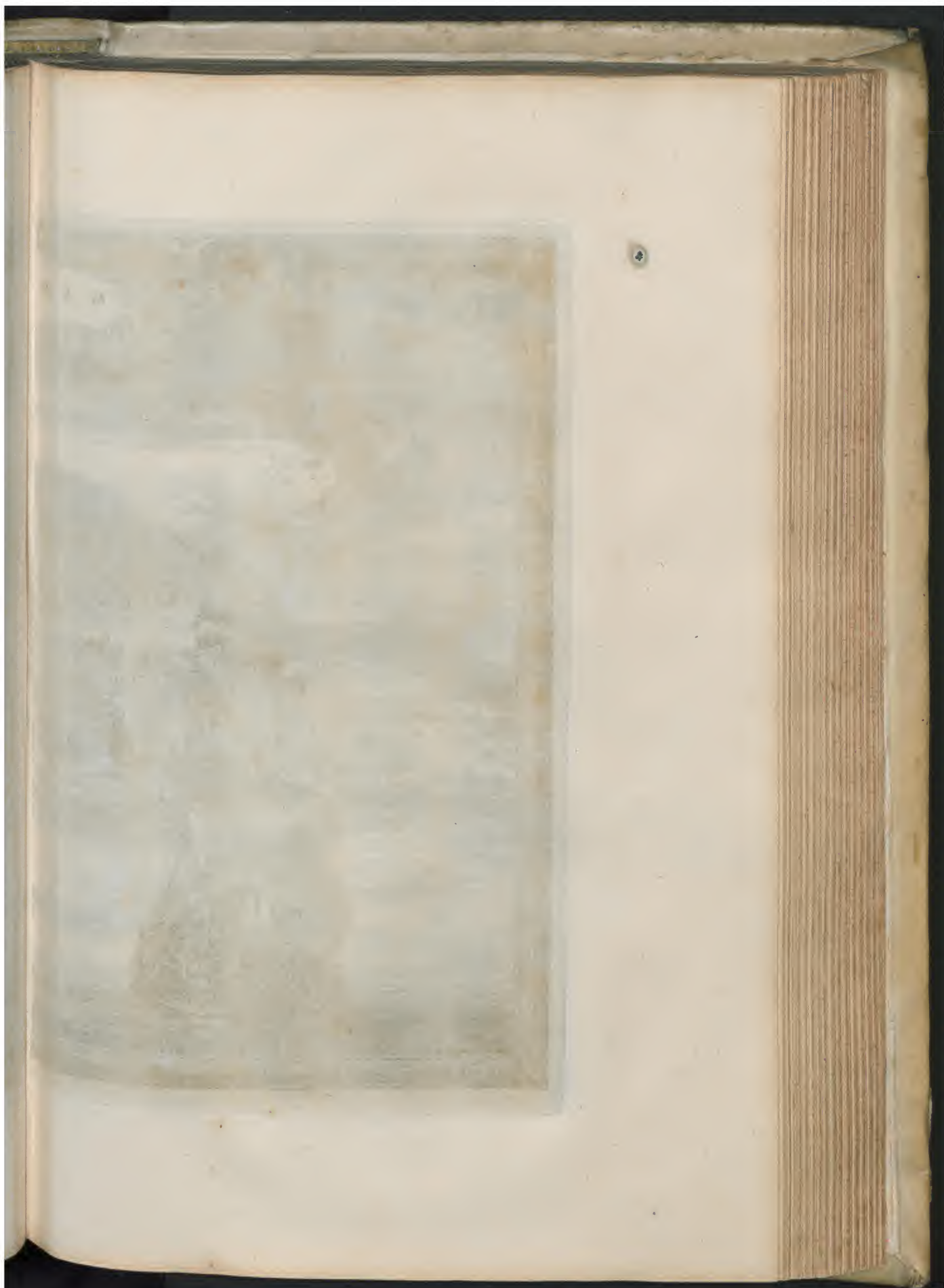

SURATTE

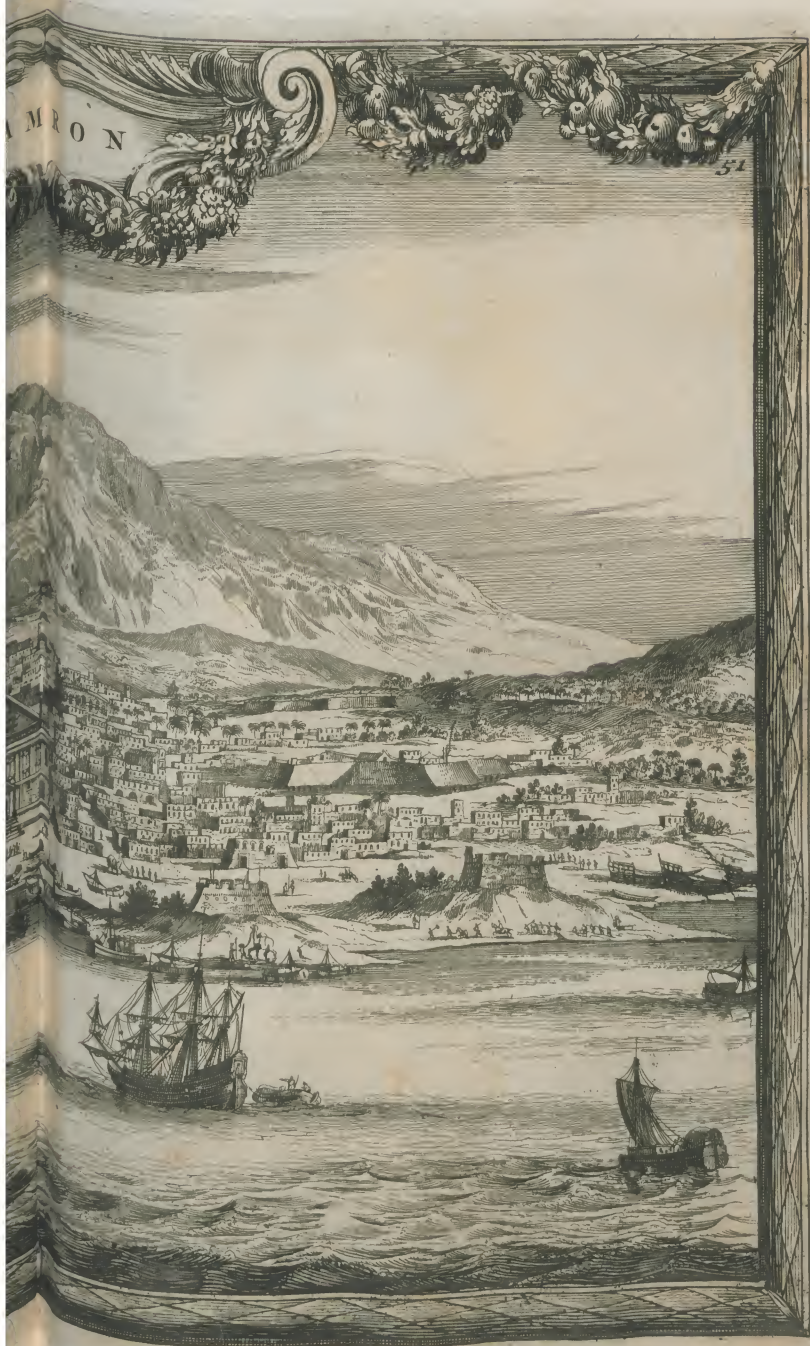
50

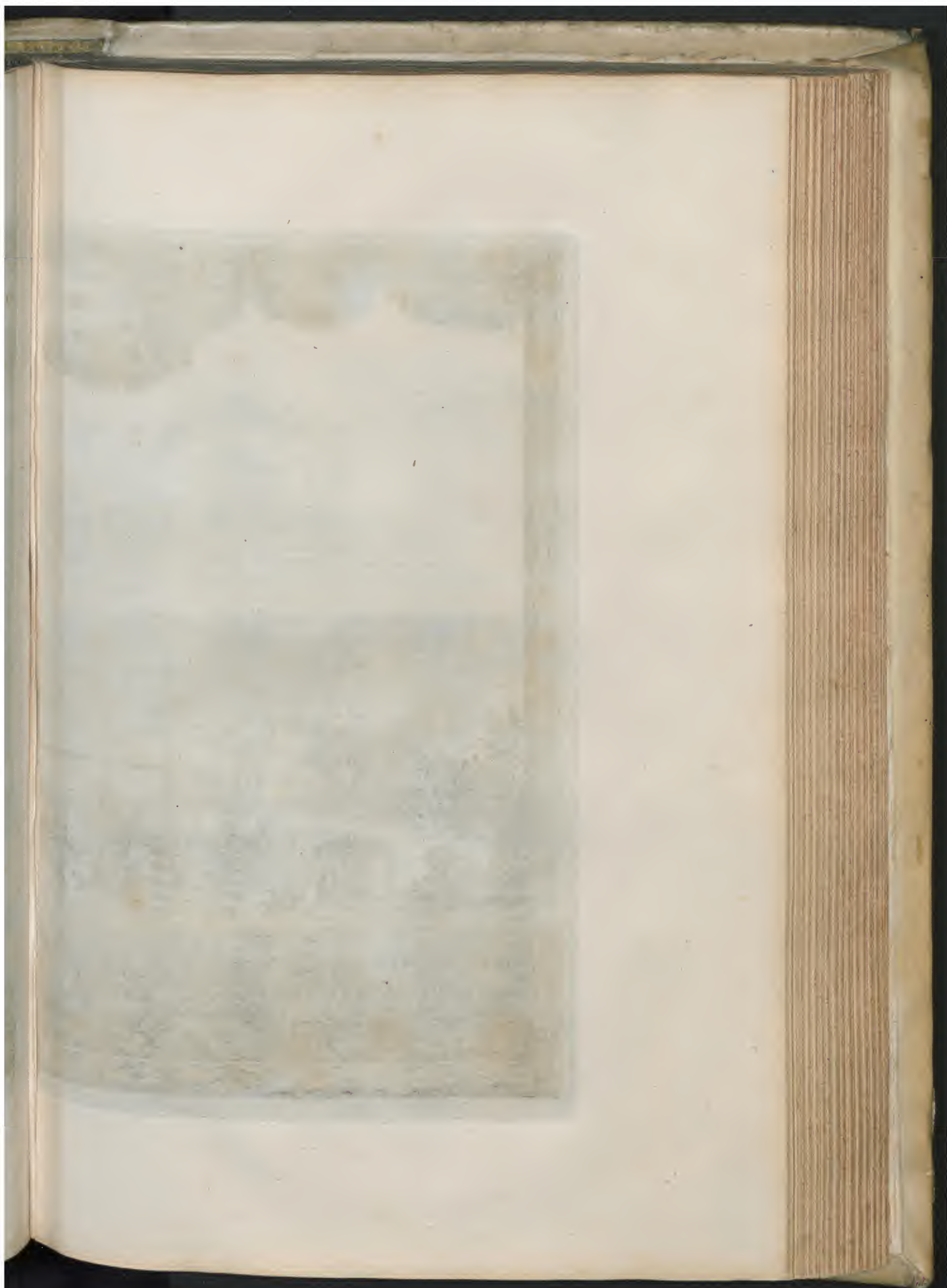

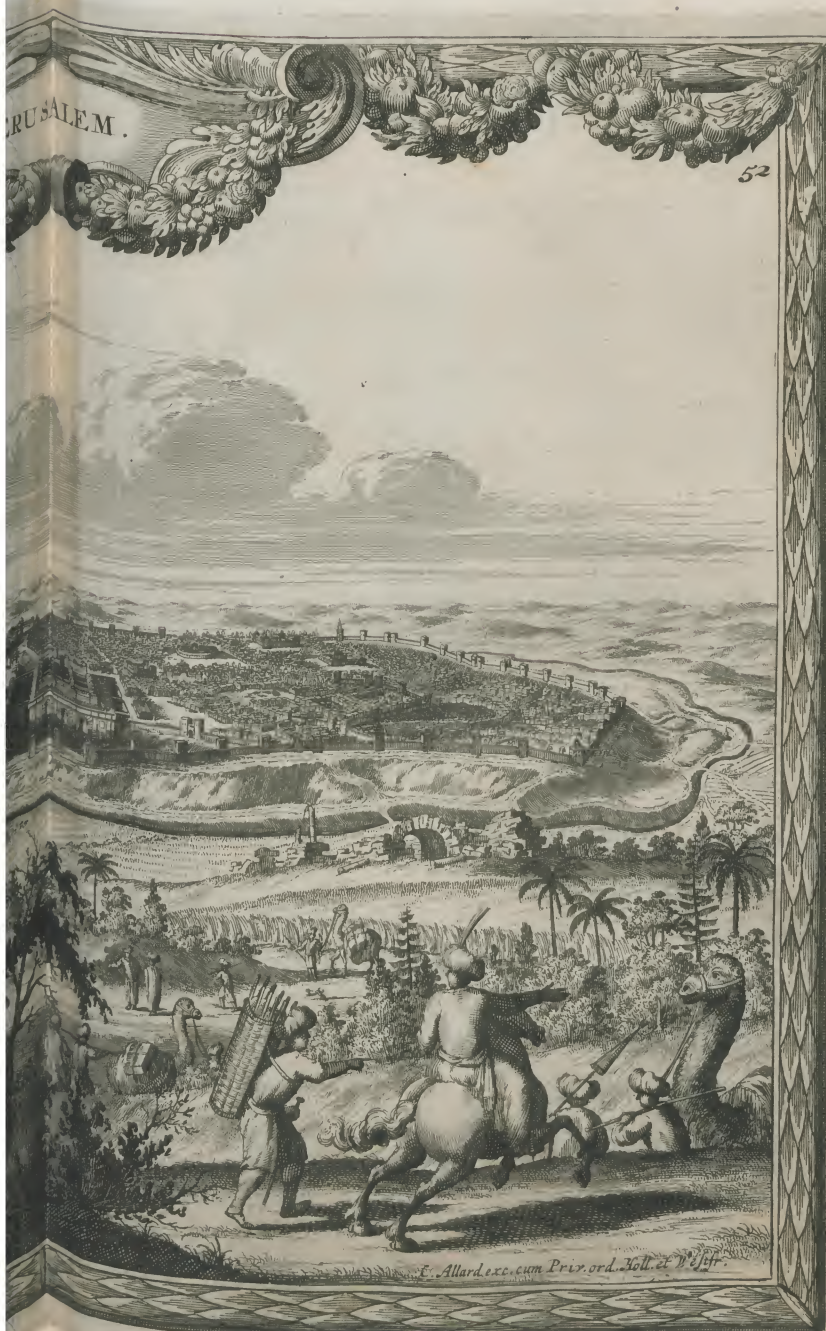

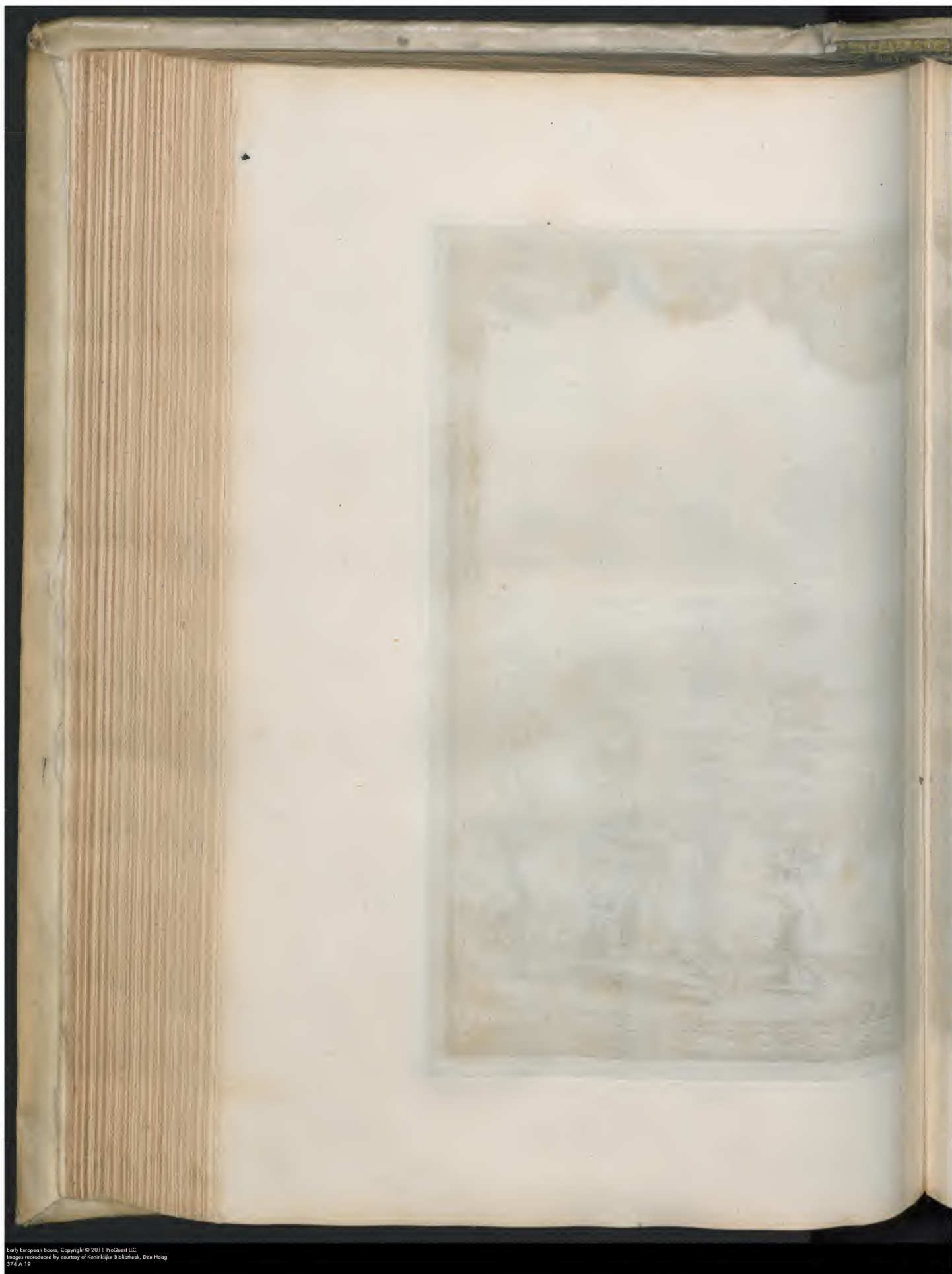

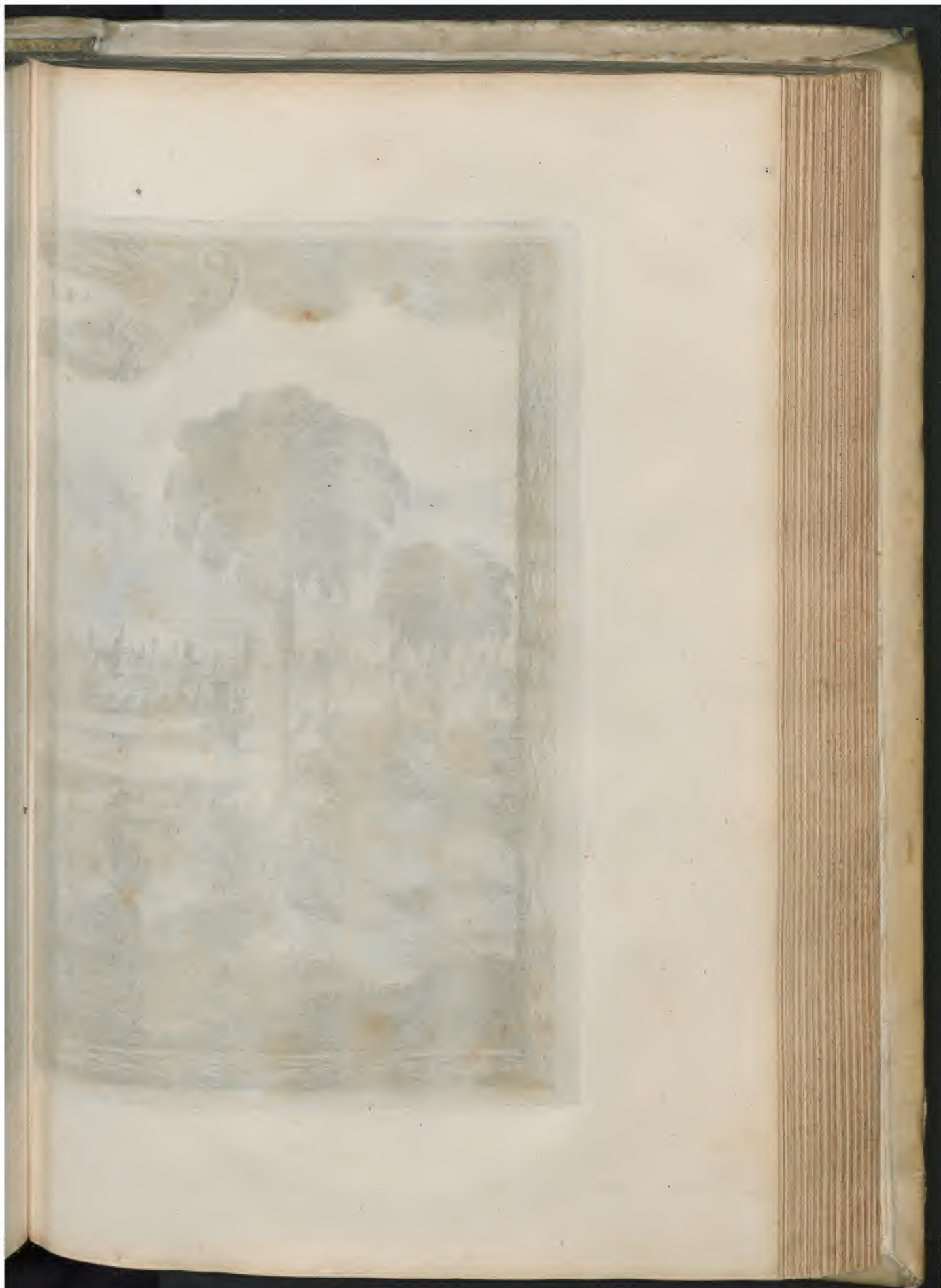

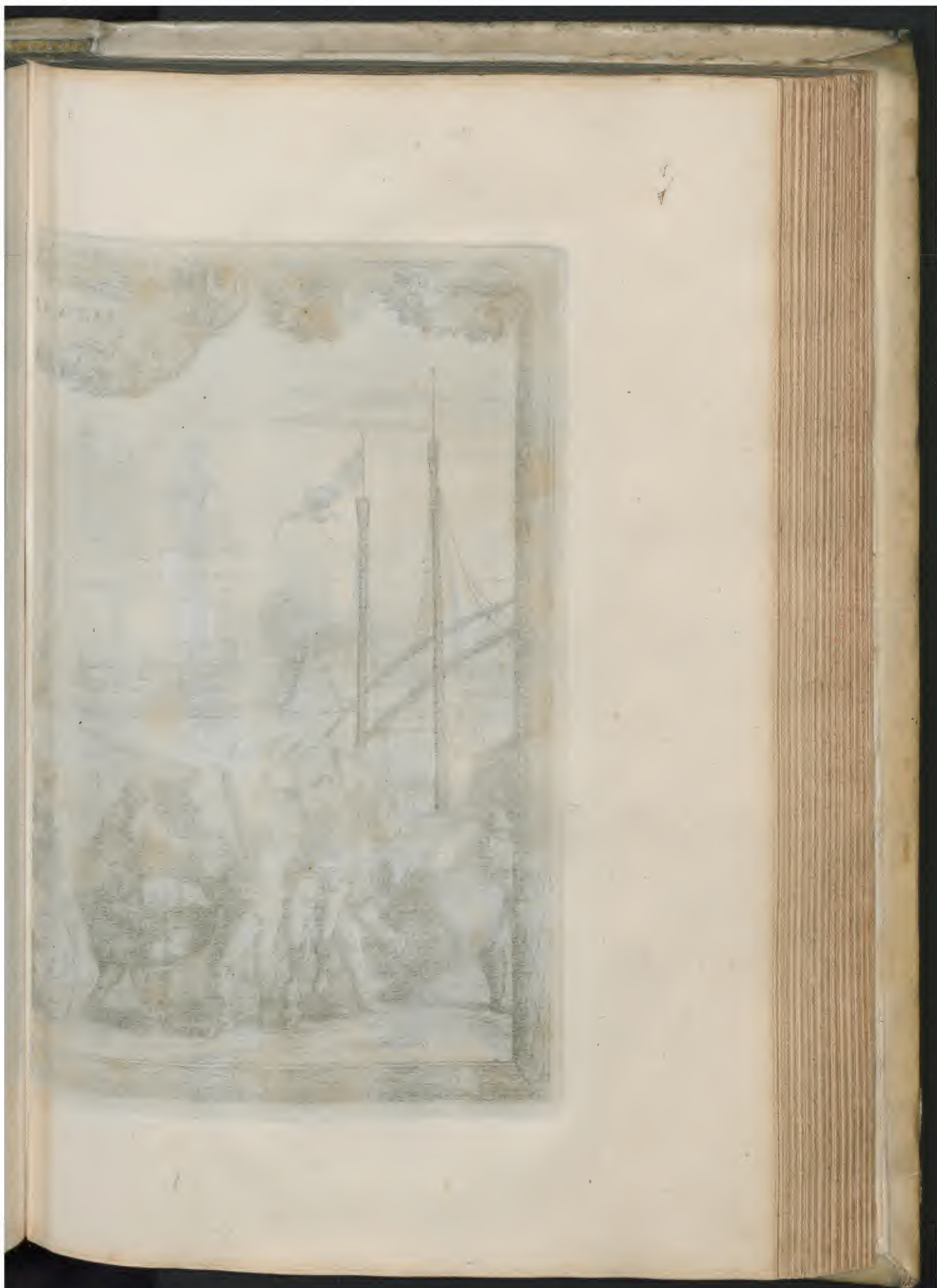
LCAIRO

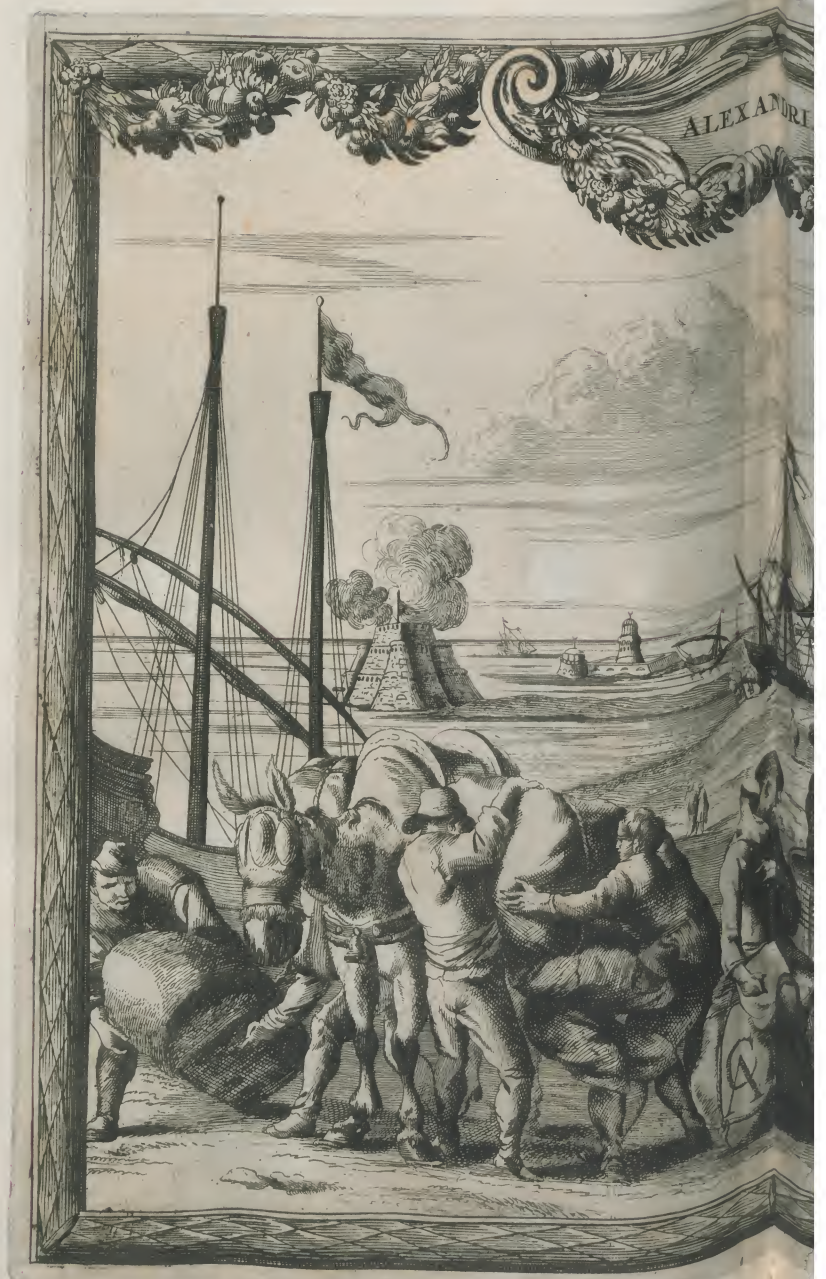
53

C. A. 1708. Cum Priv. ord. Reg. et Westf.

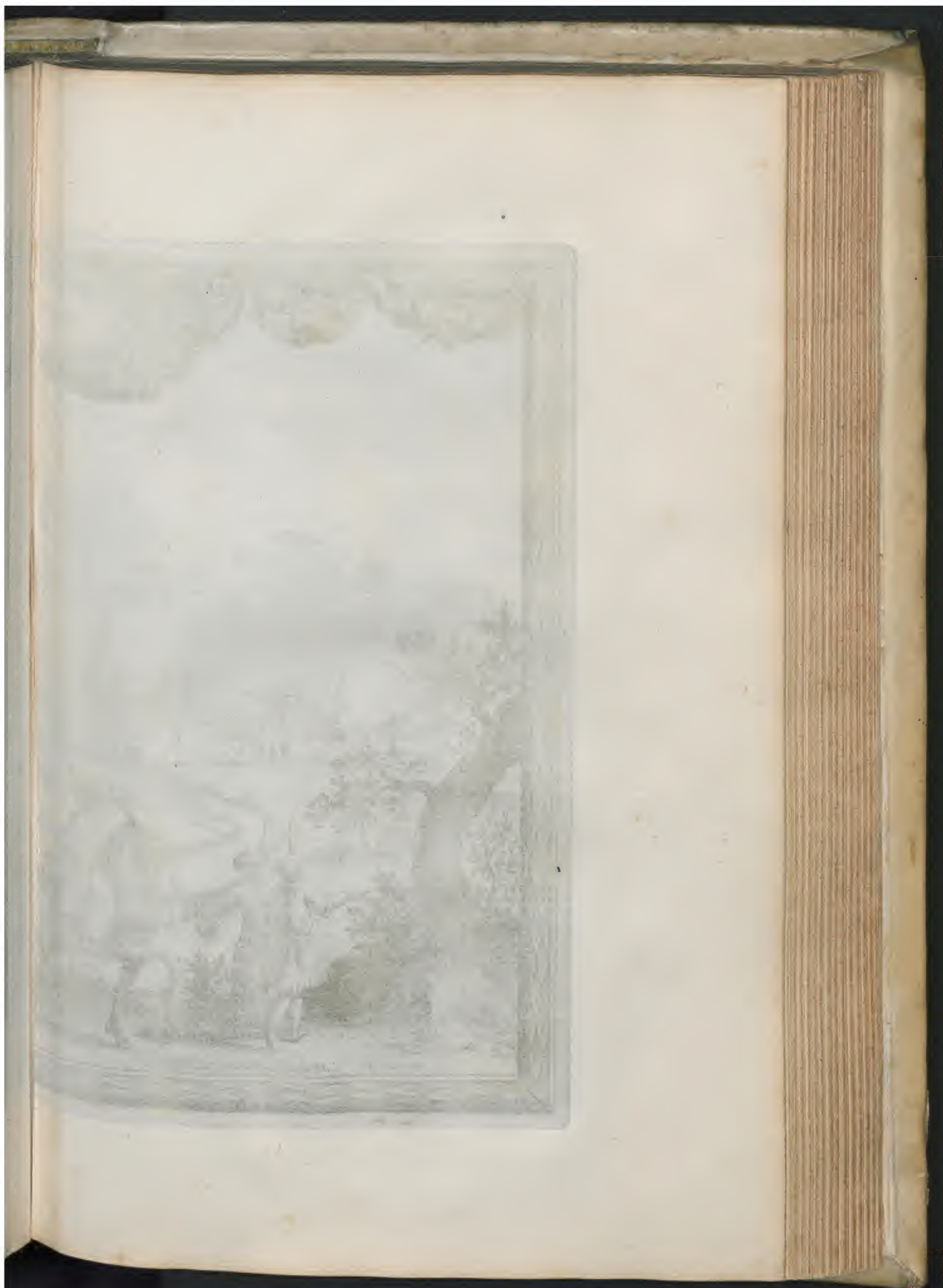

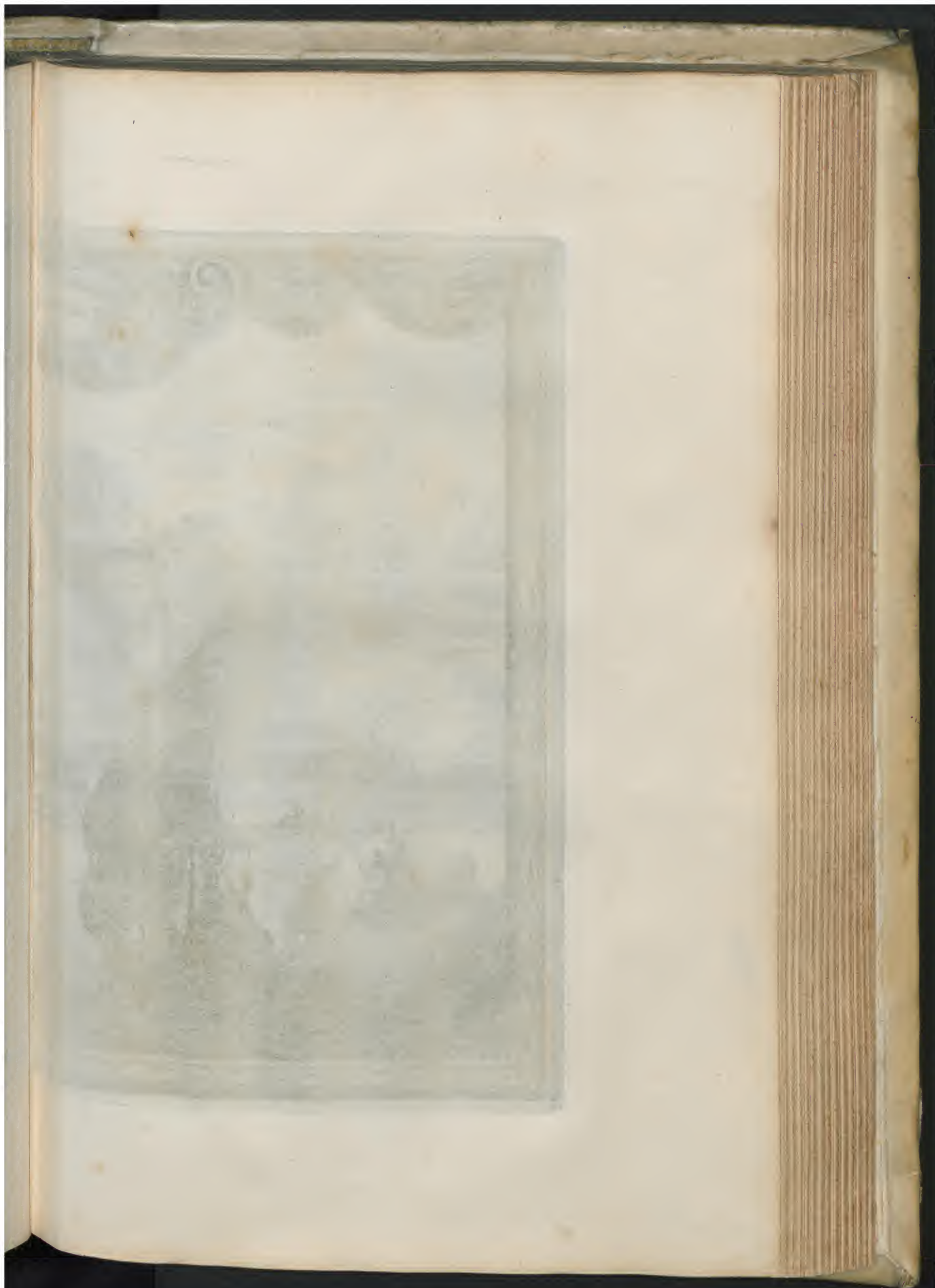

FORT DAUPHIN

AMERICA V.D.S.C.
AFRICANEN

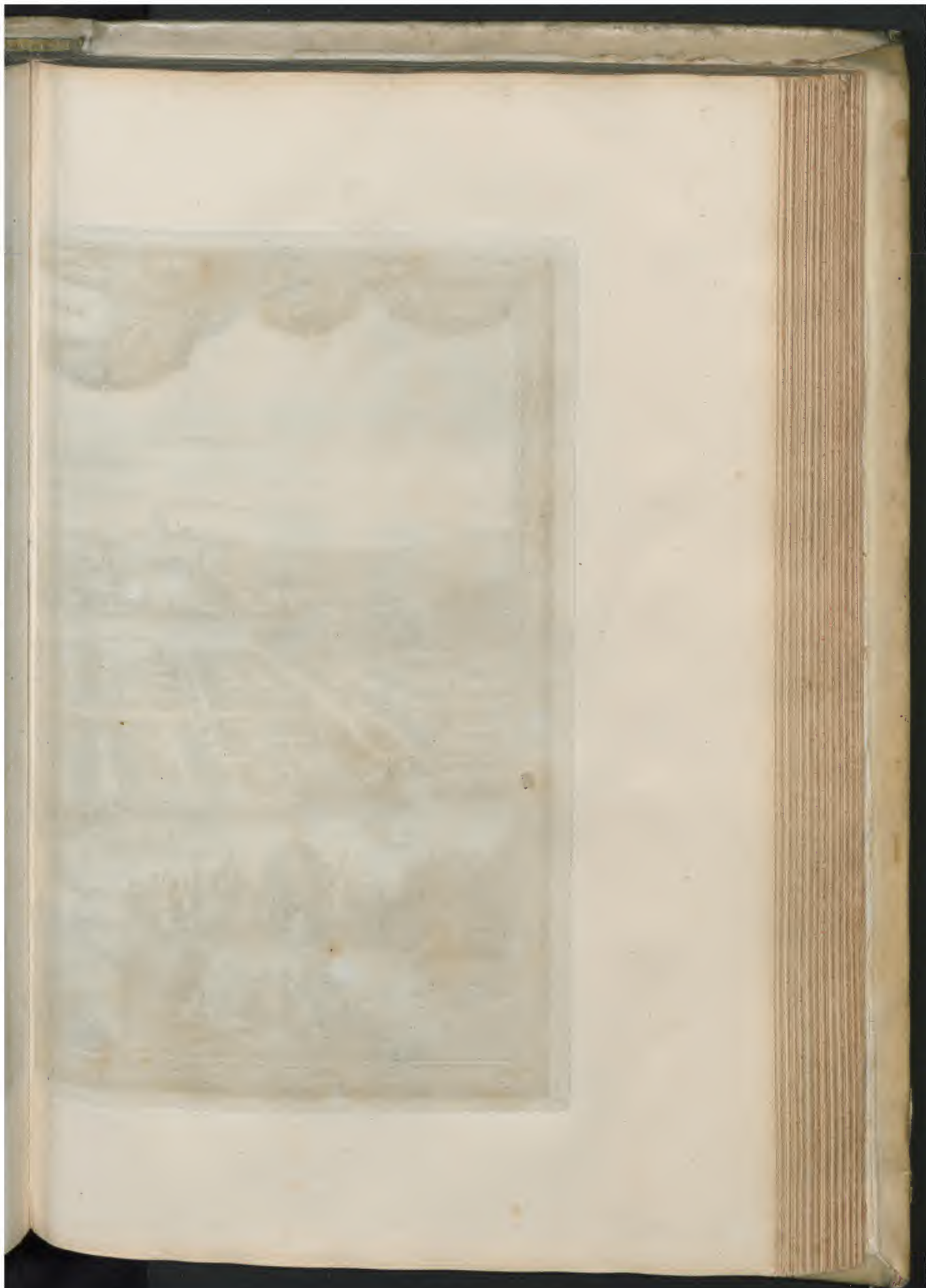

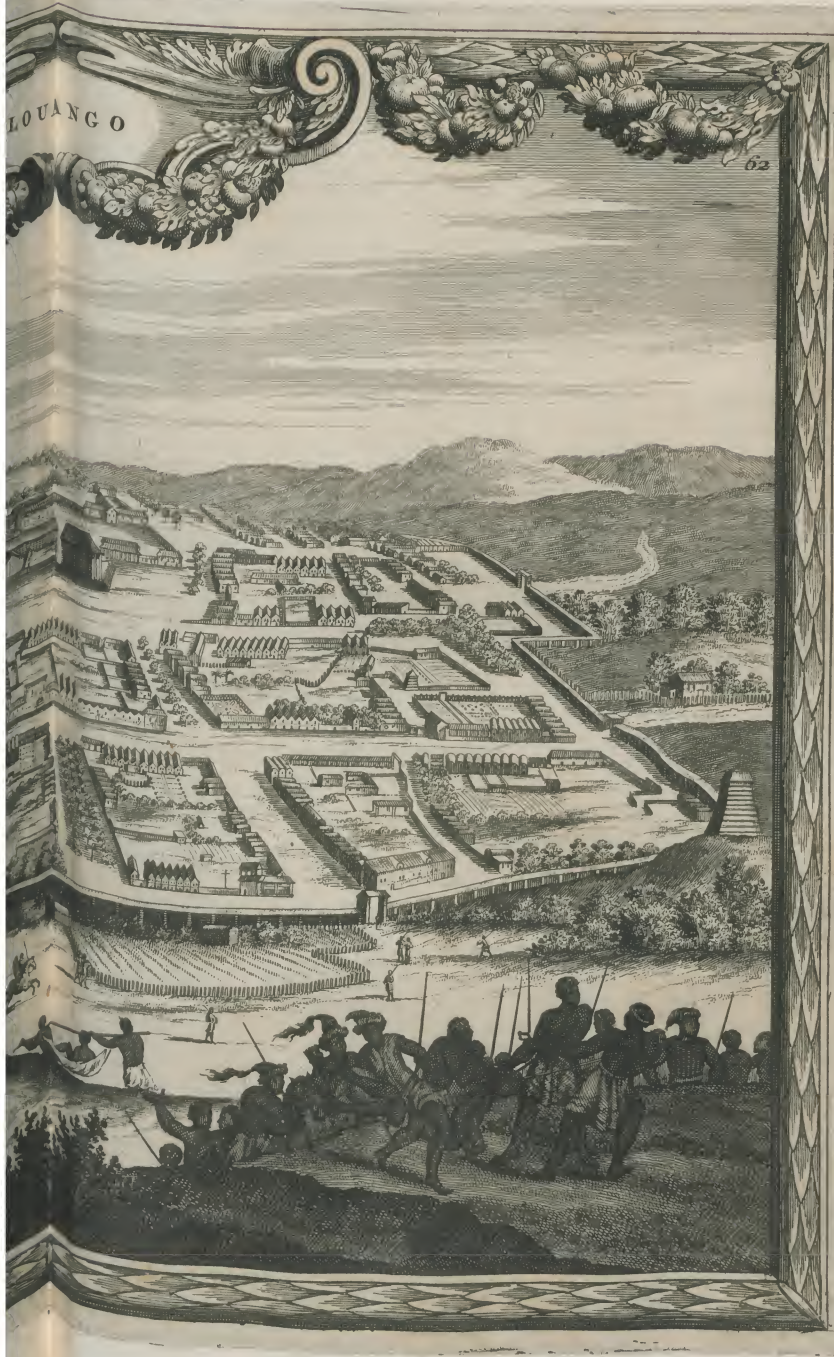

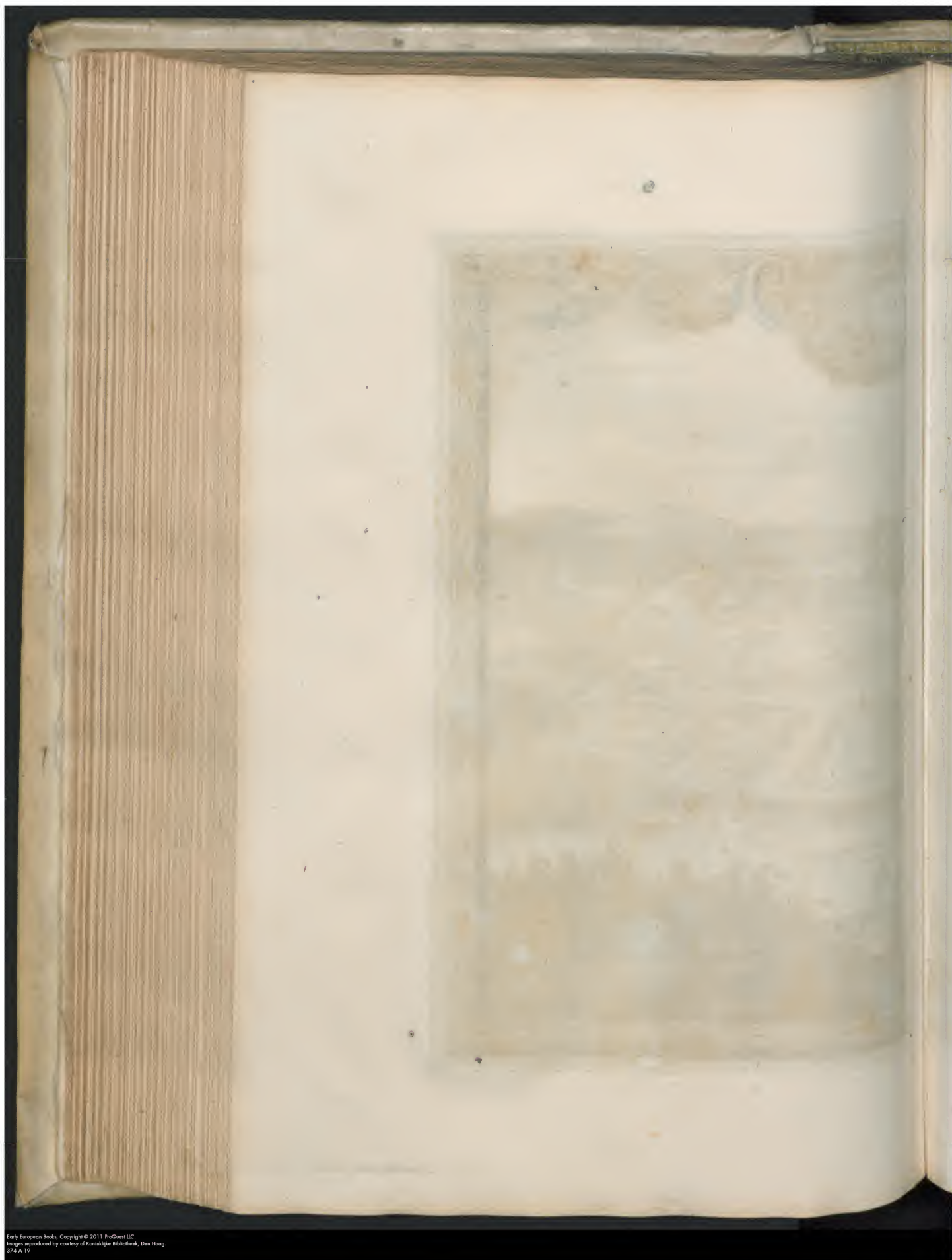

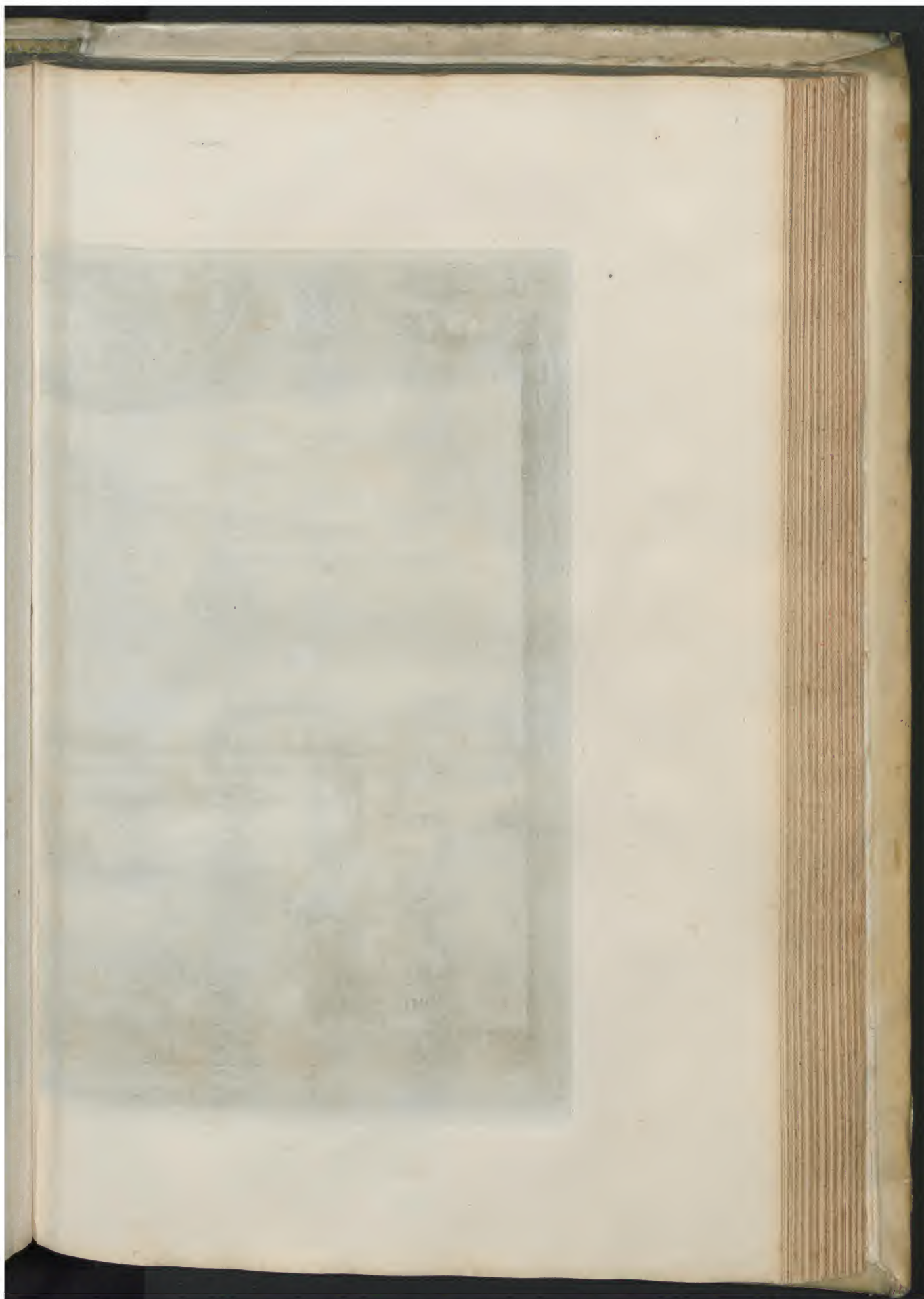

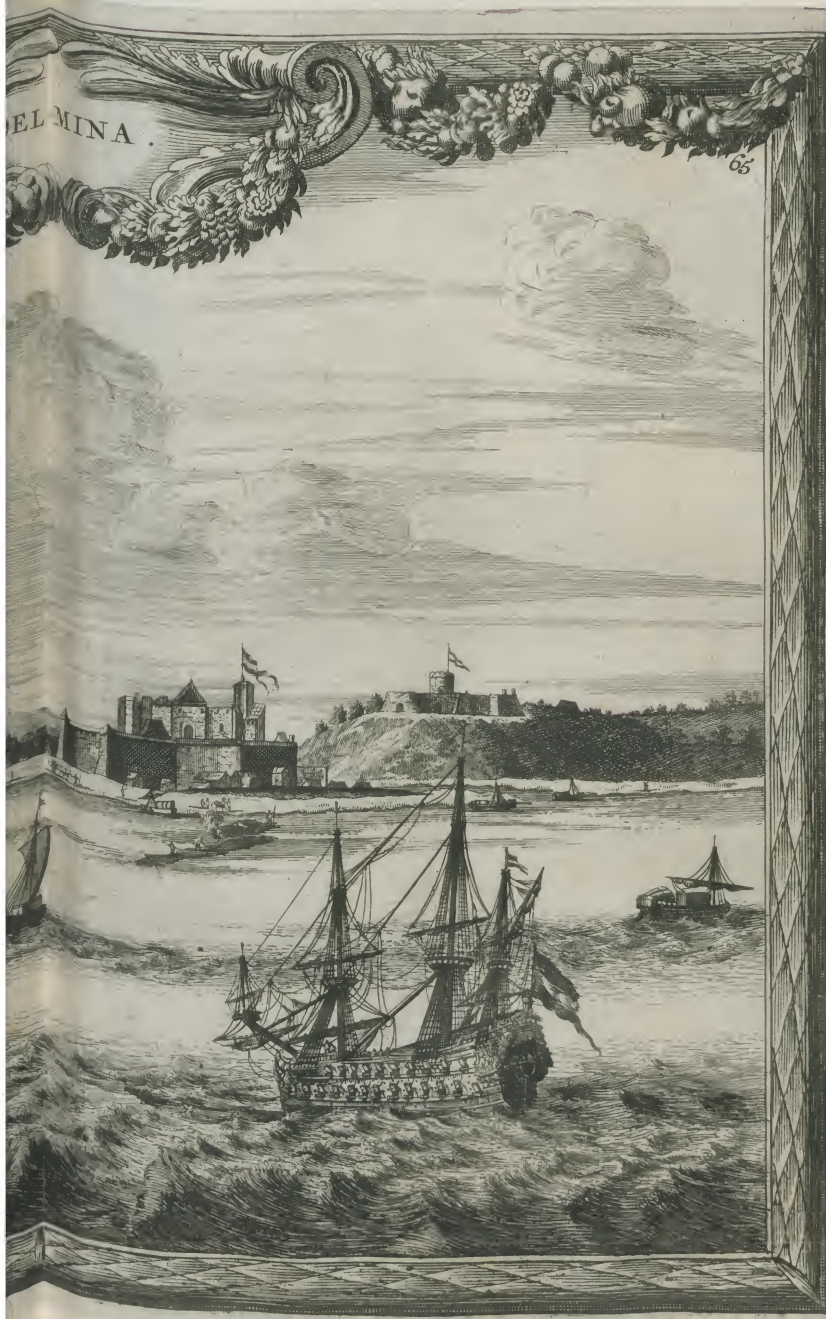

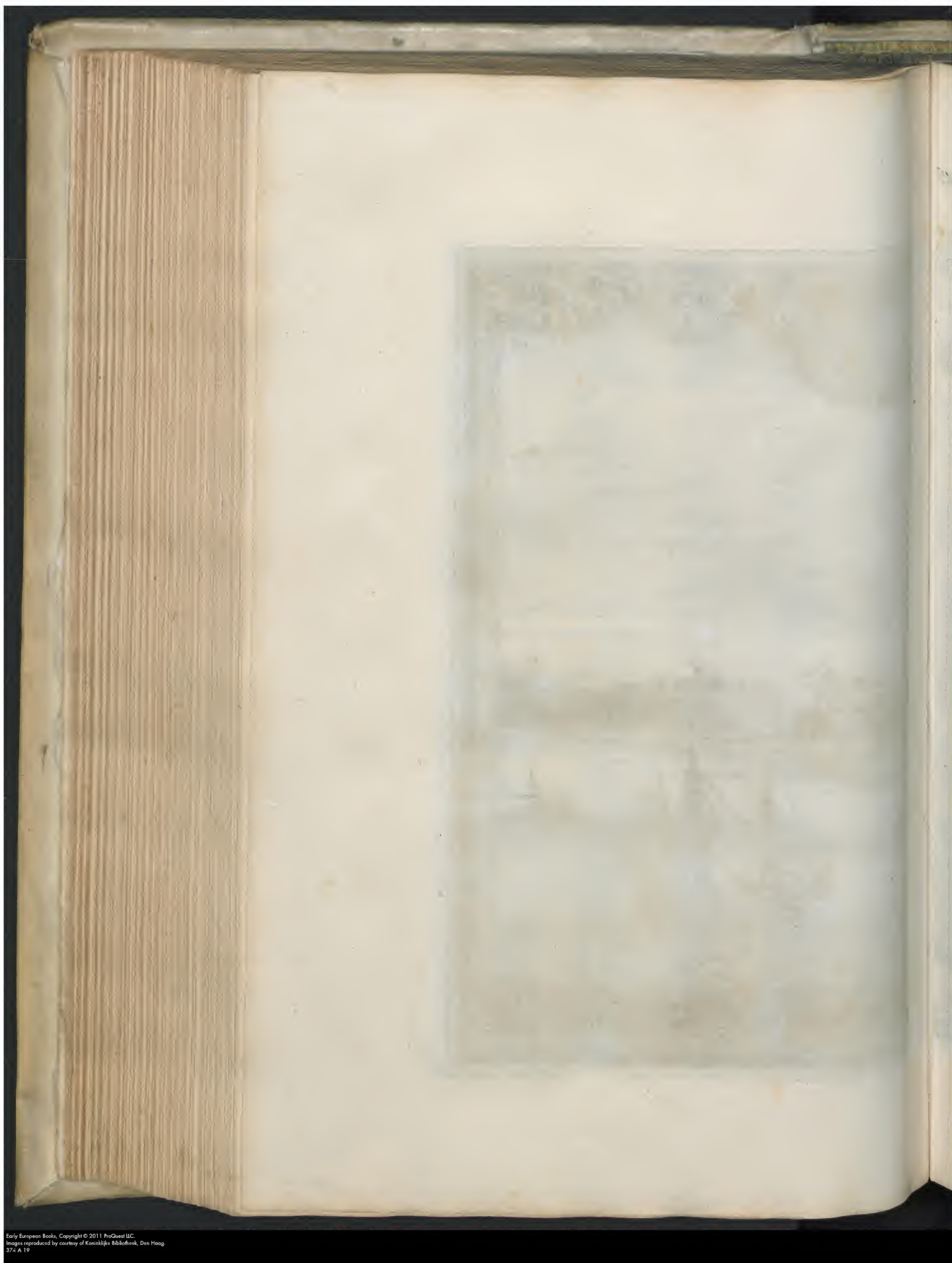

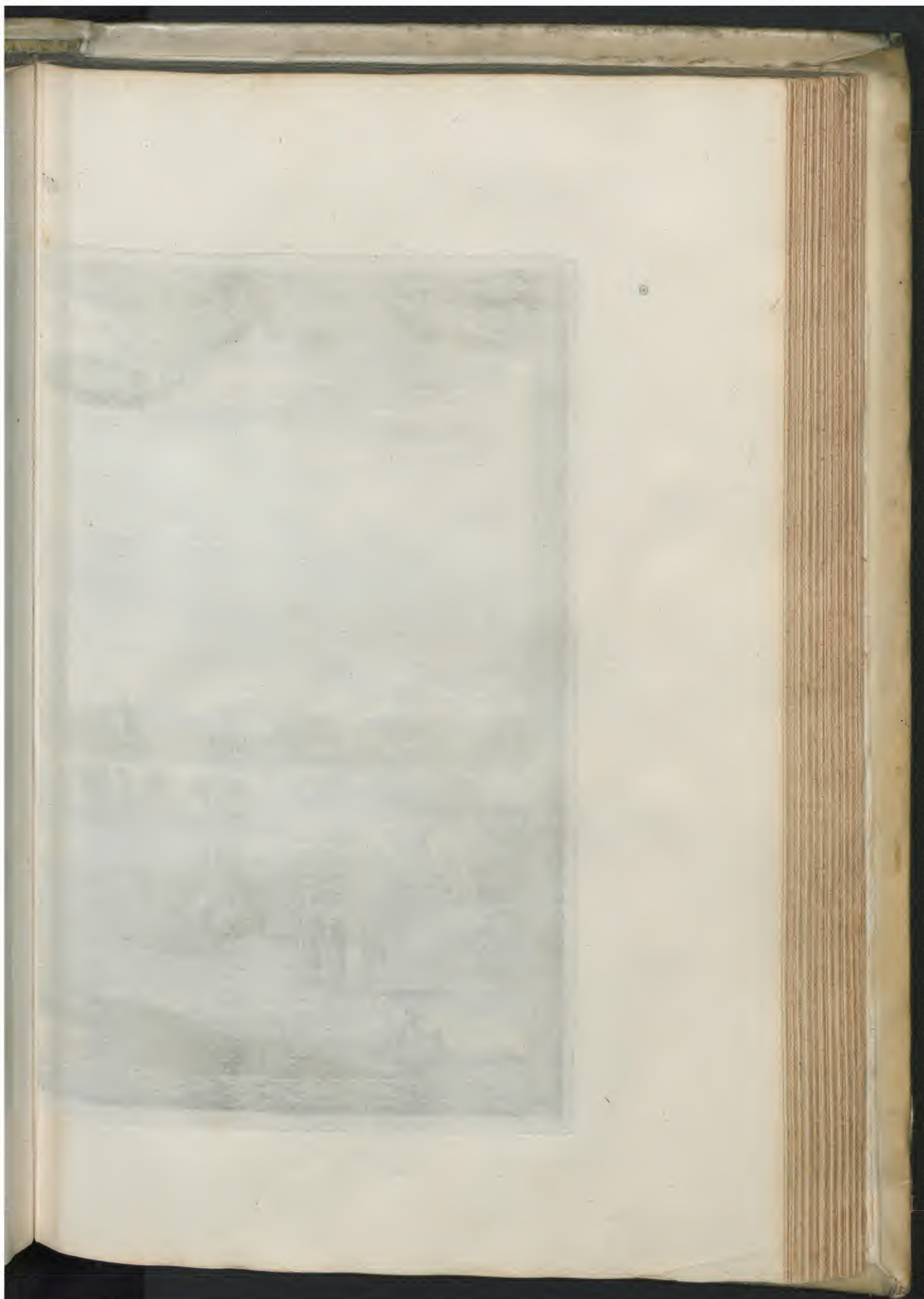

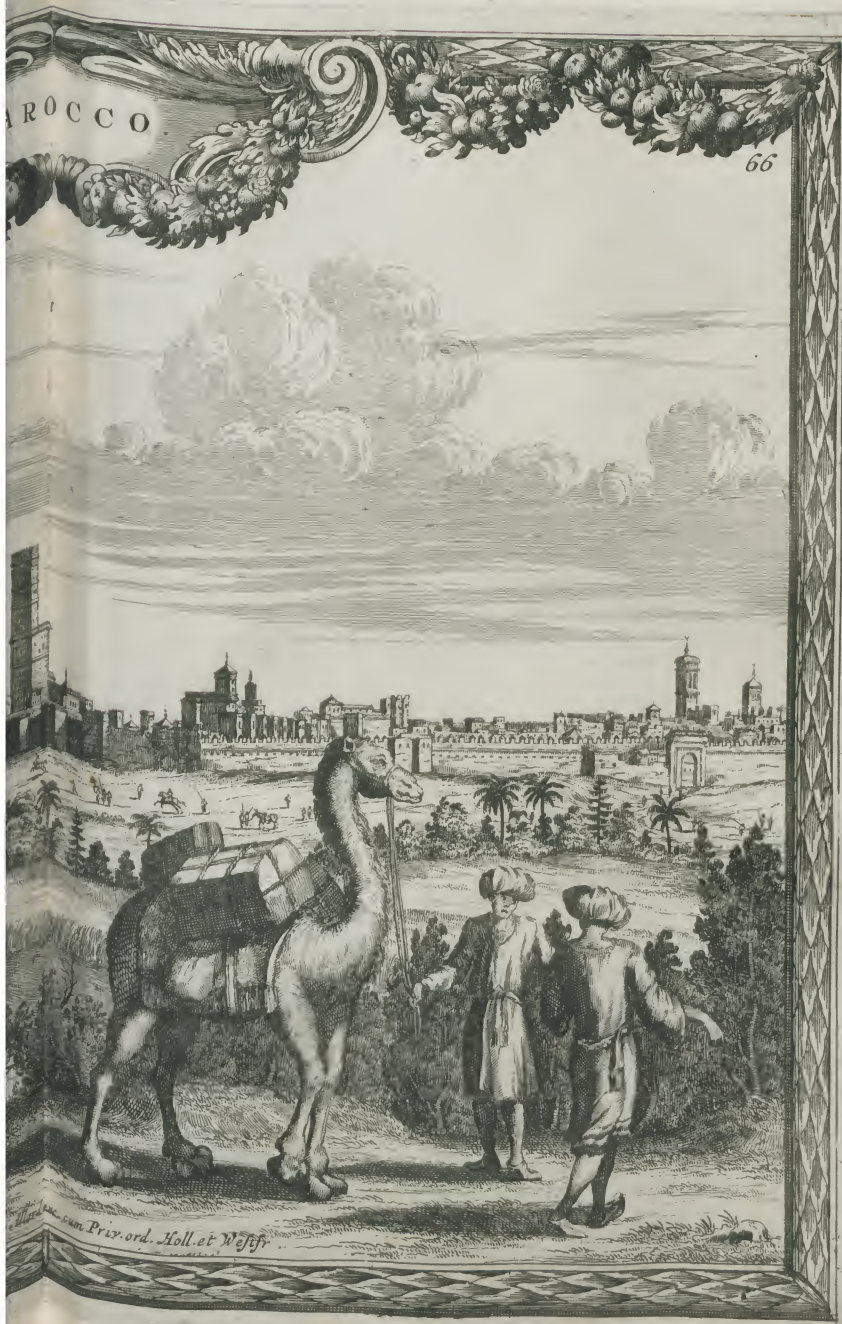

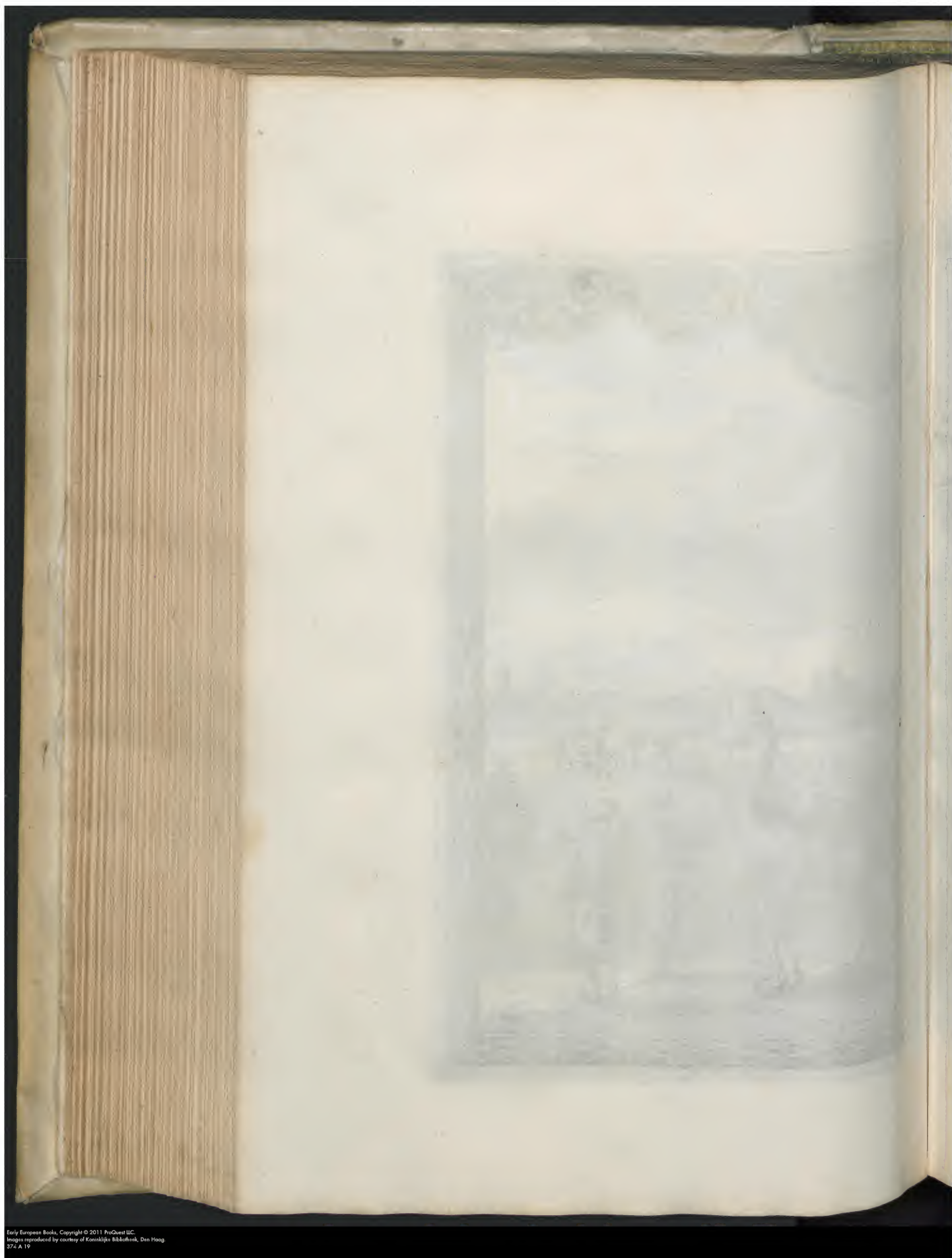

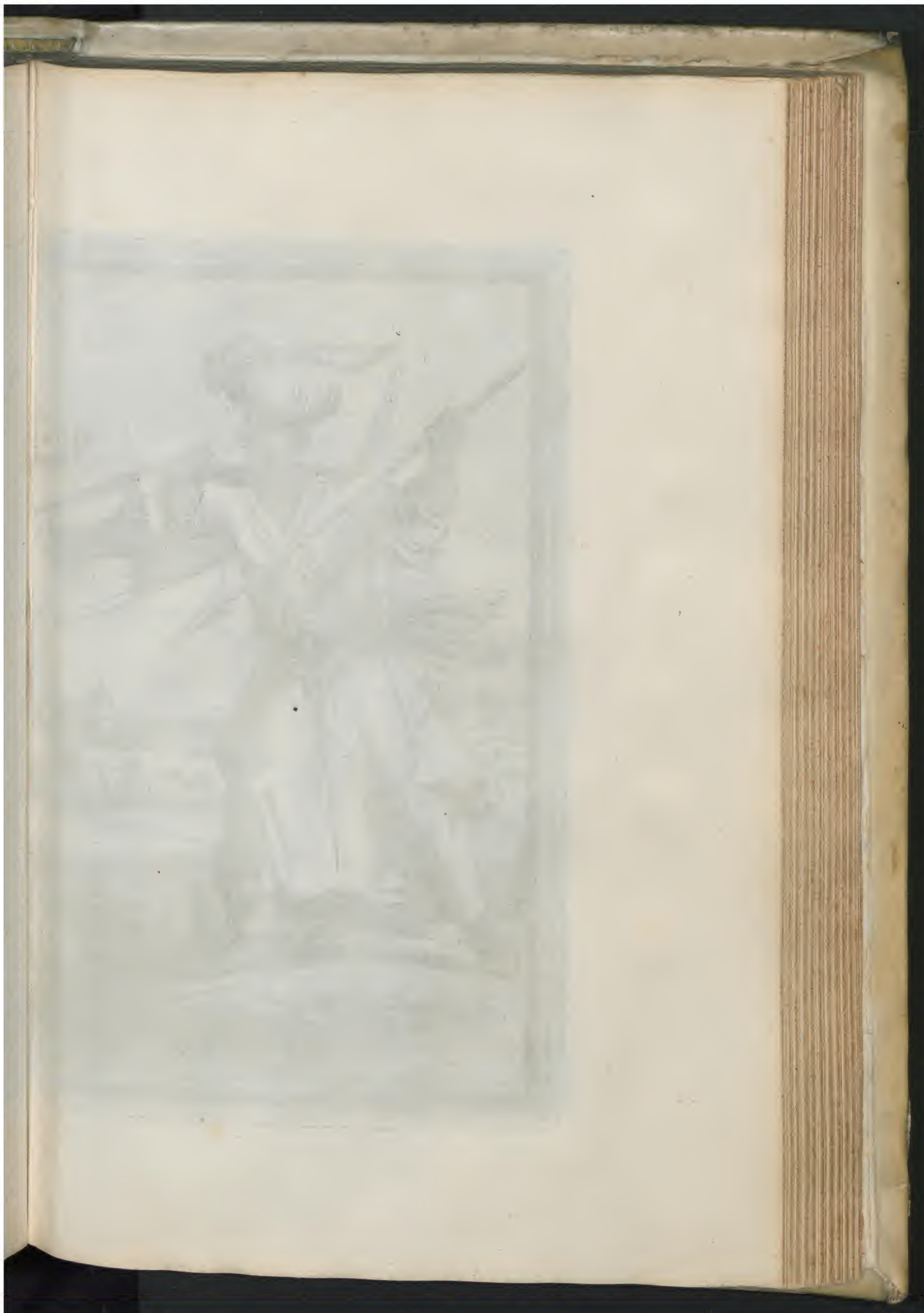

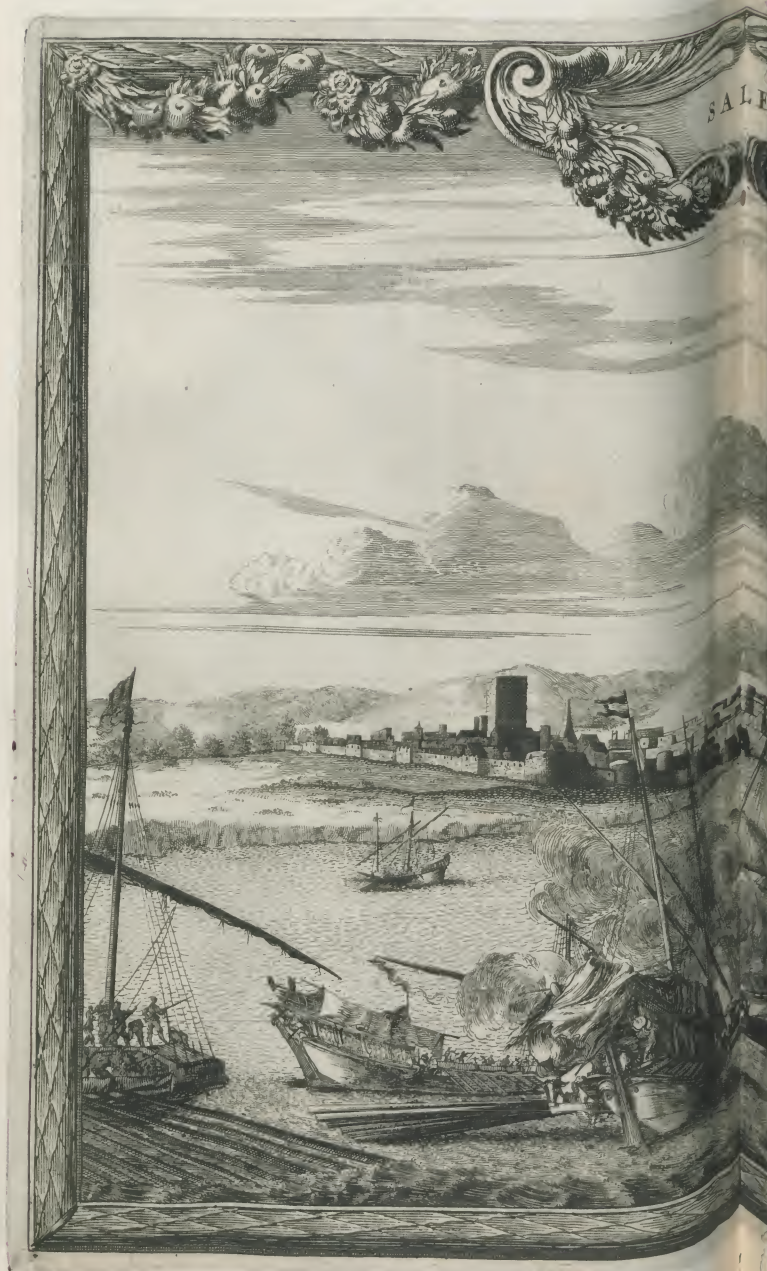

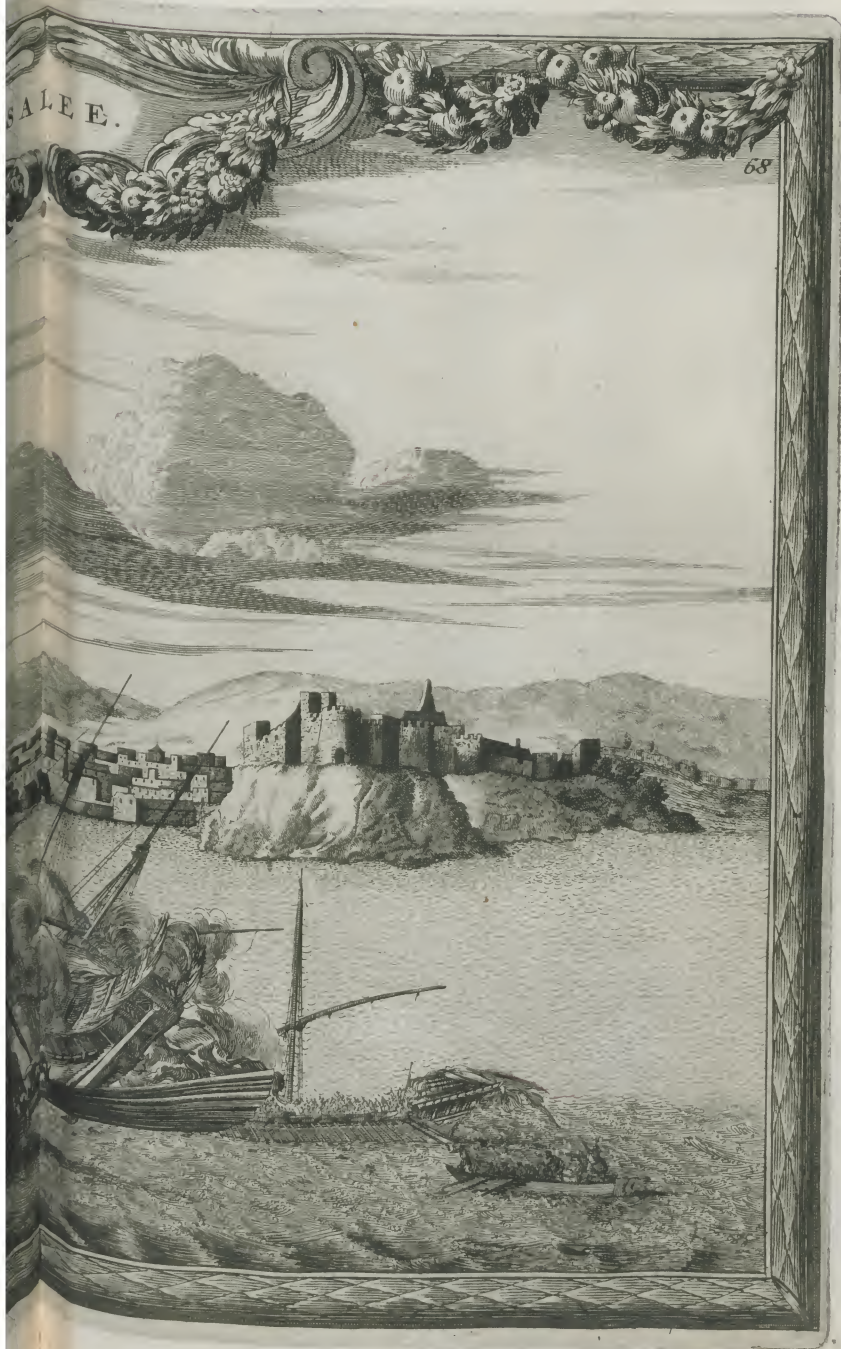

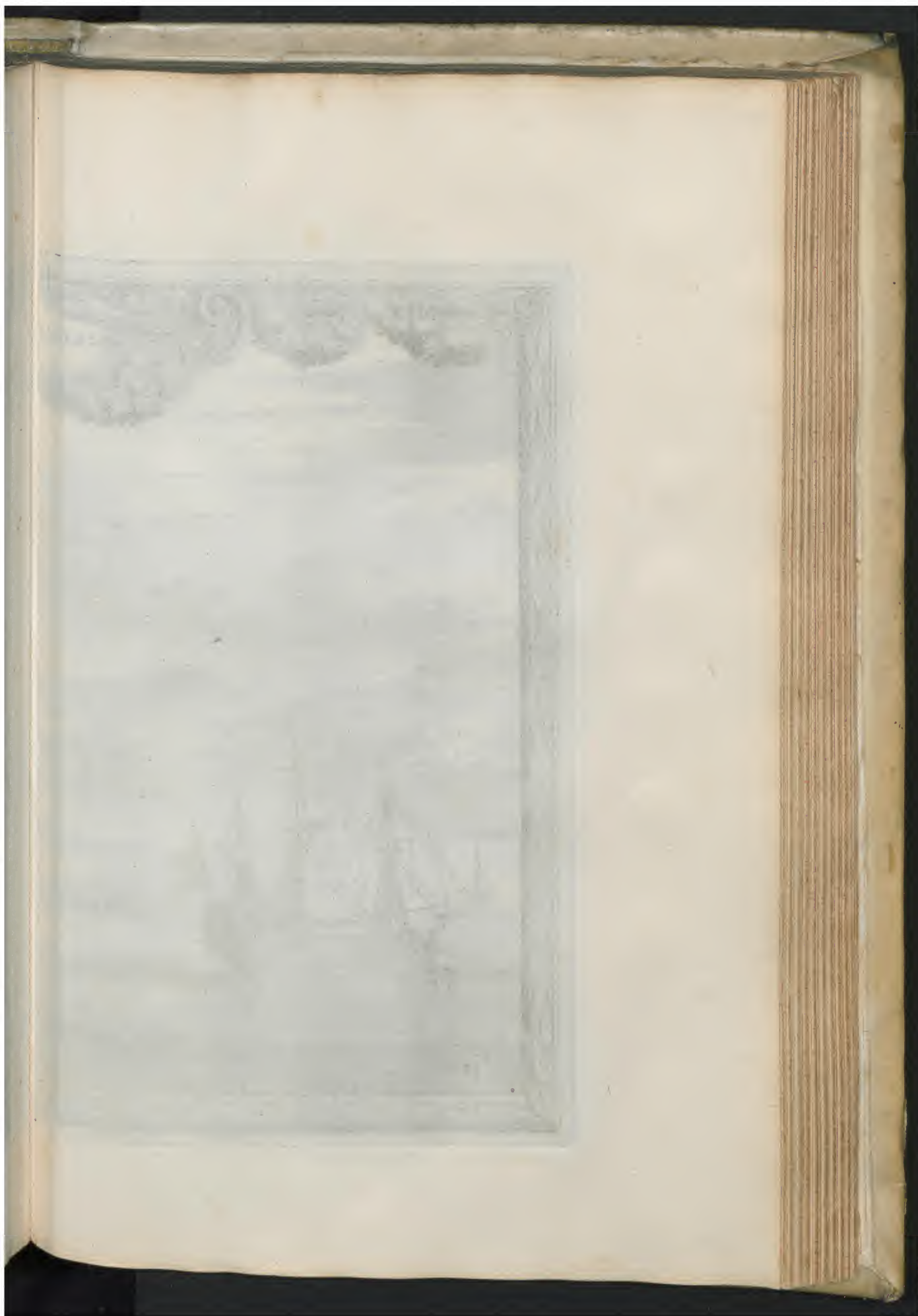

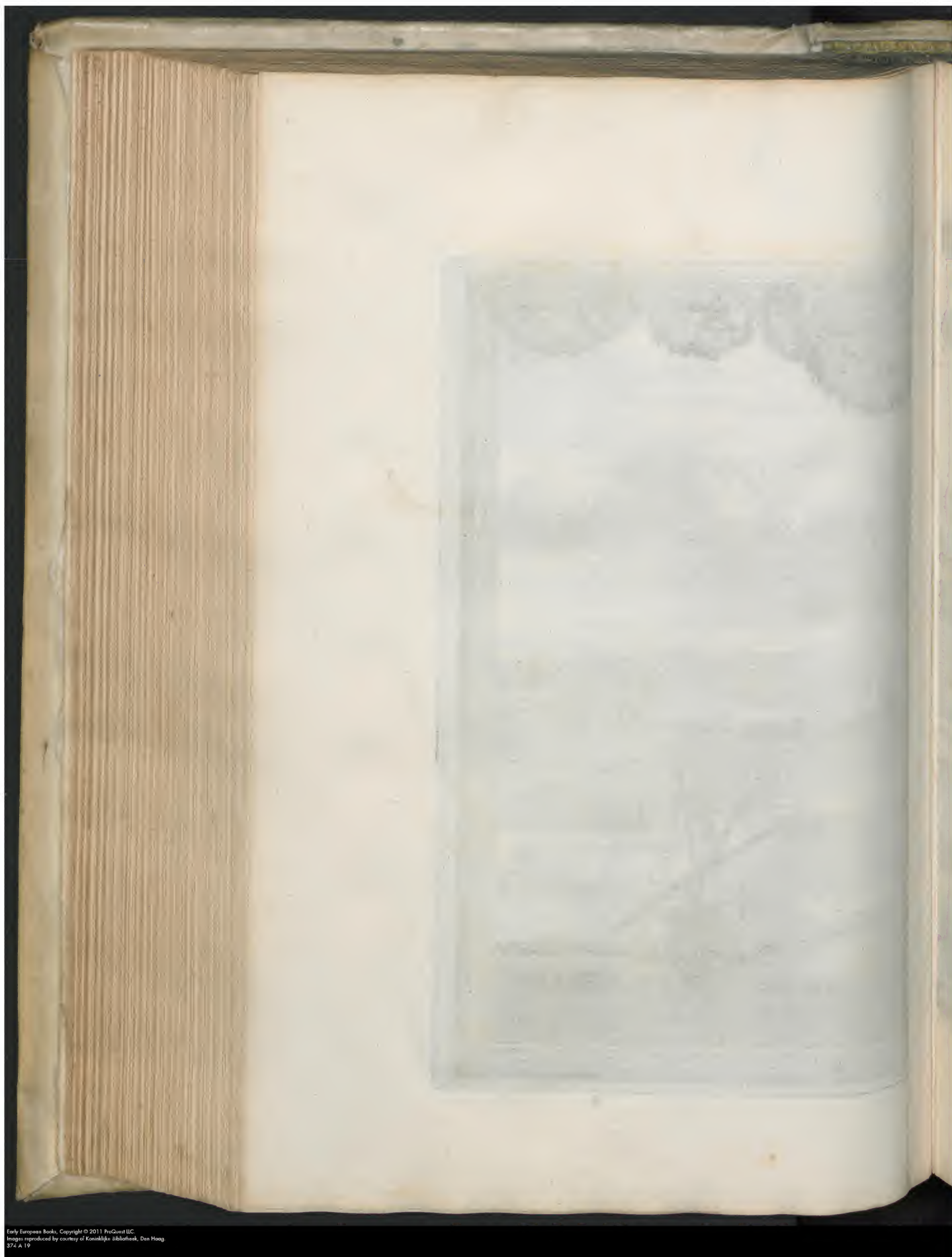

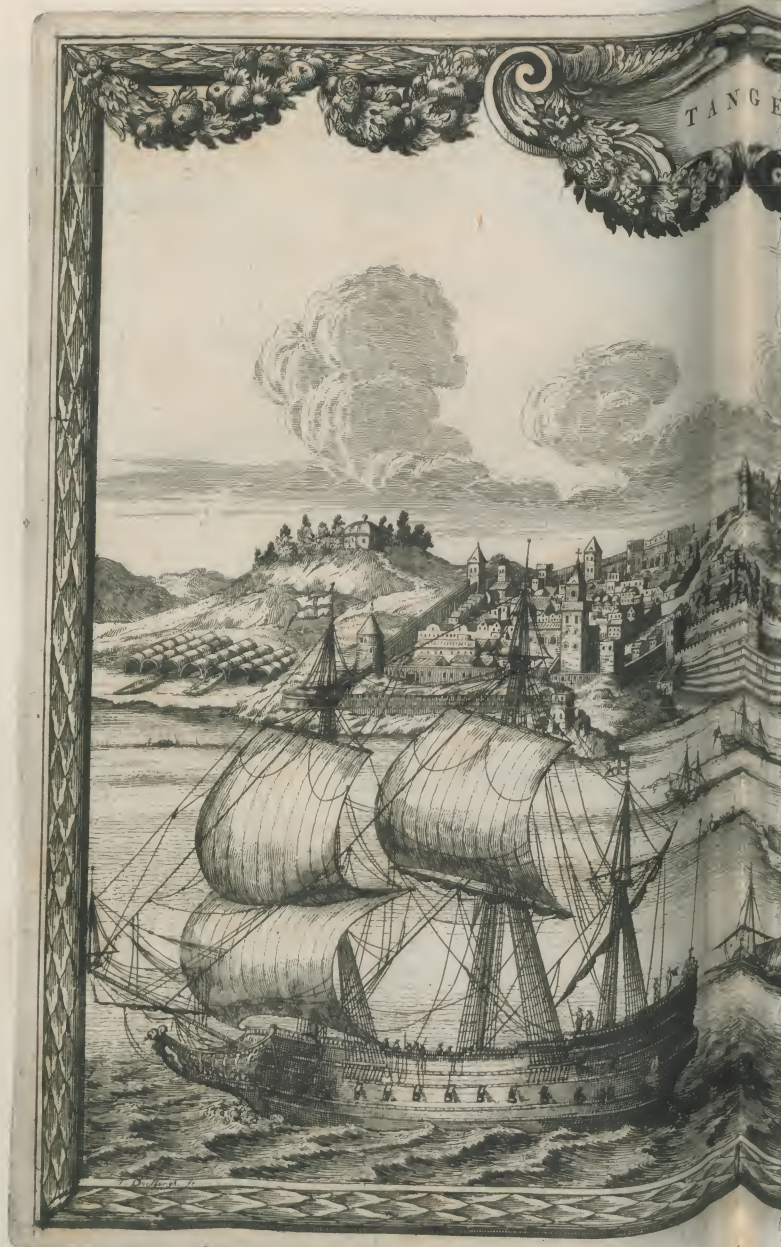

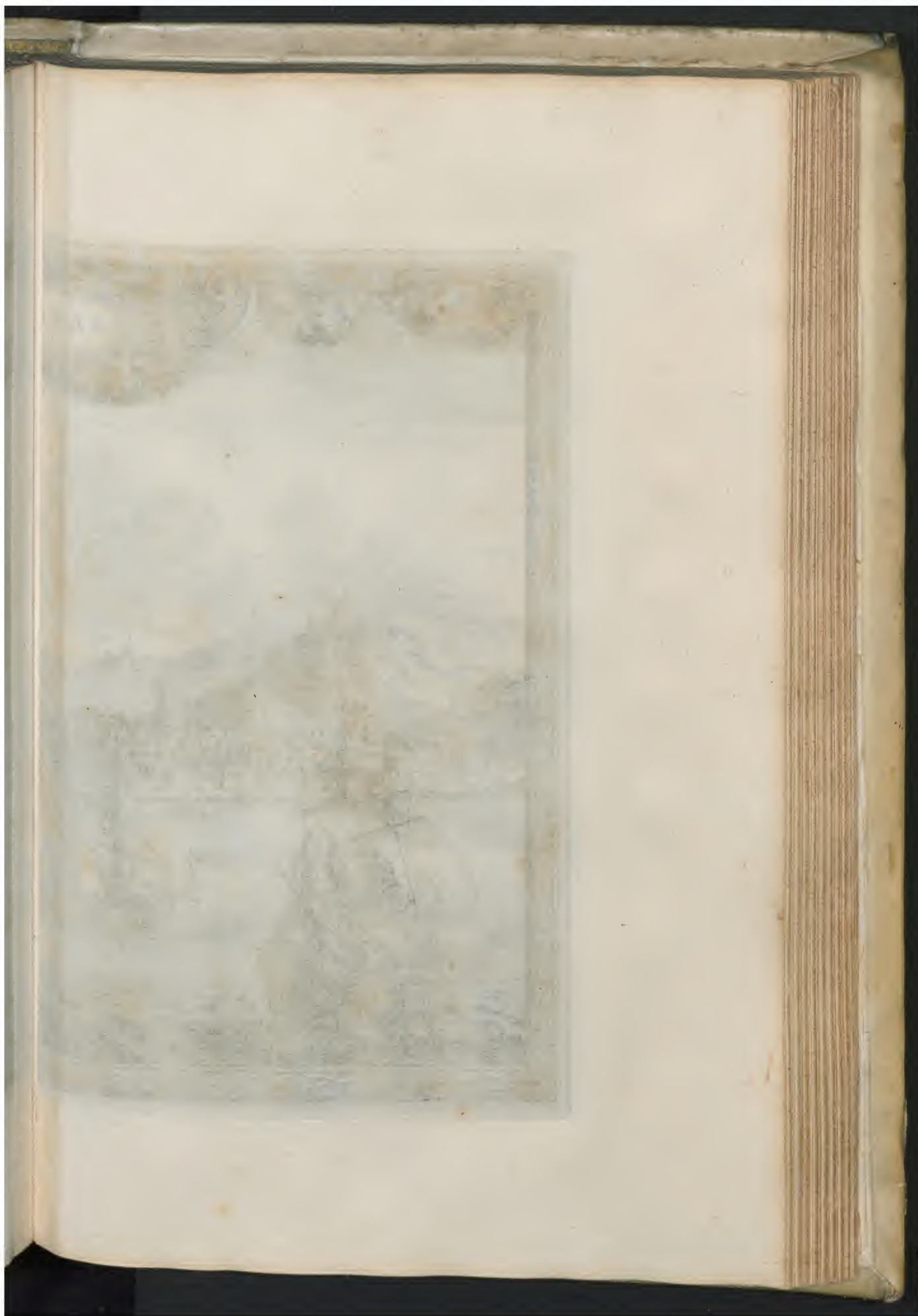

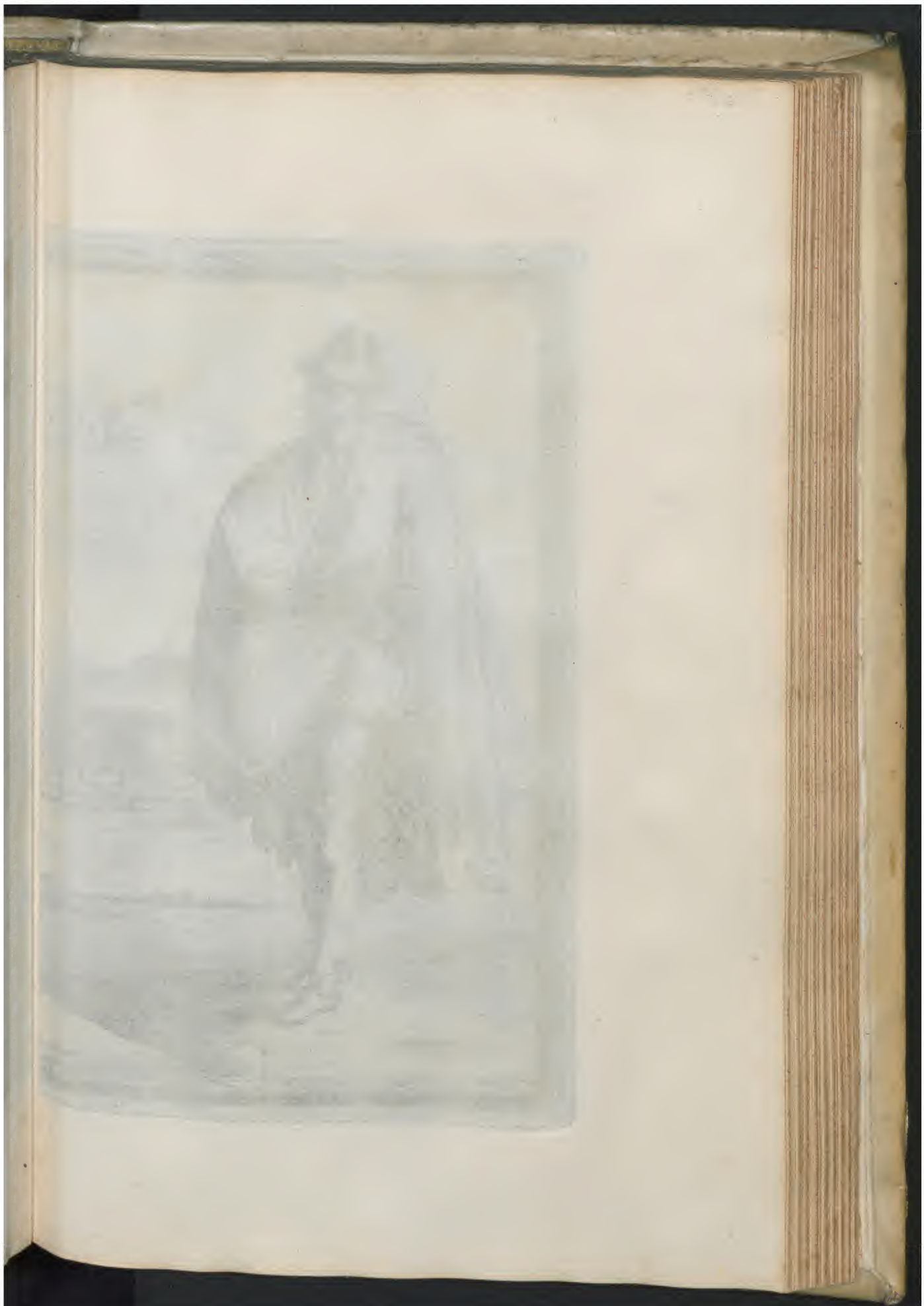

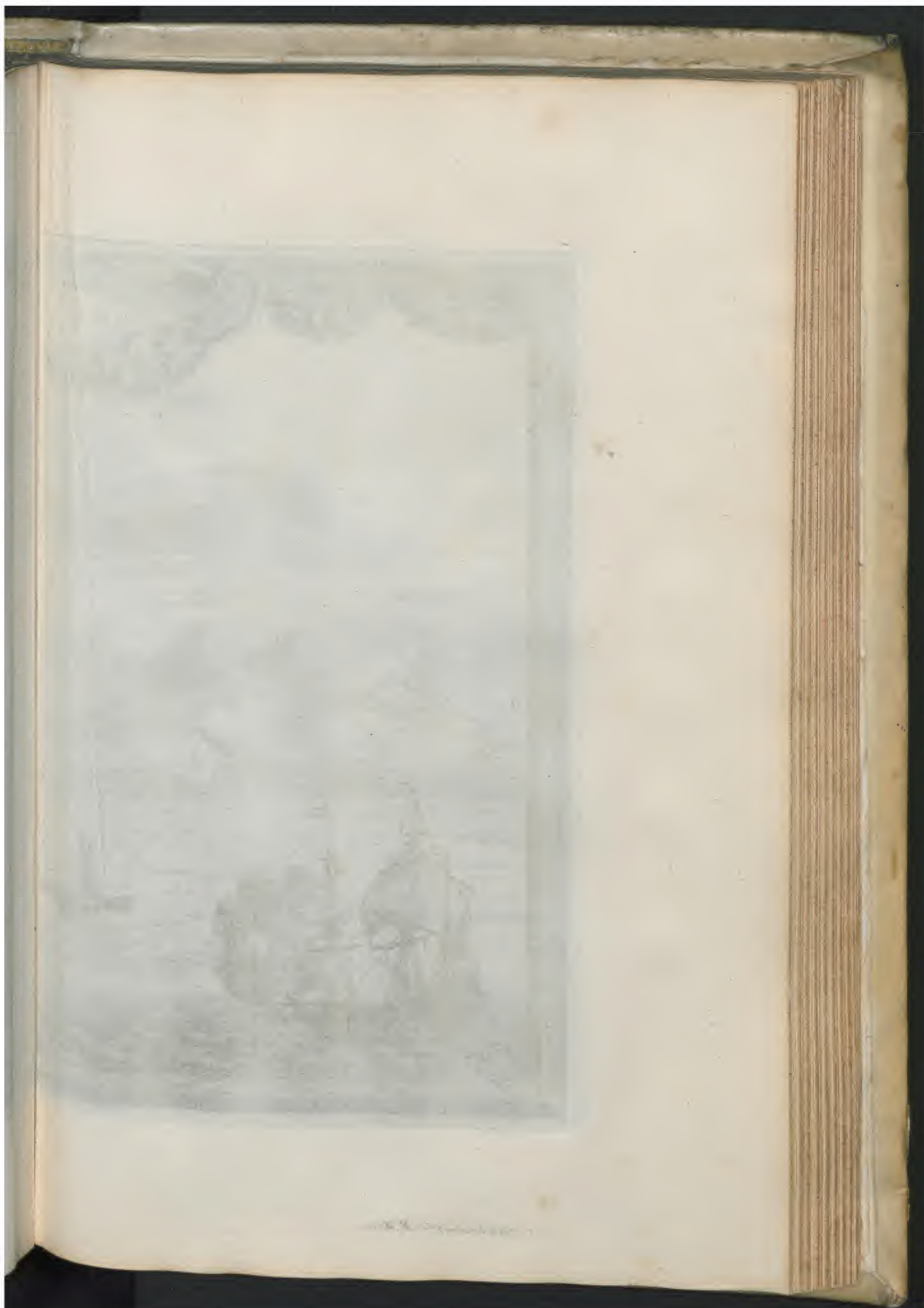

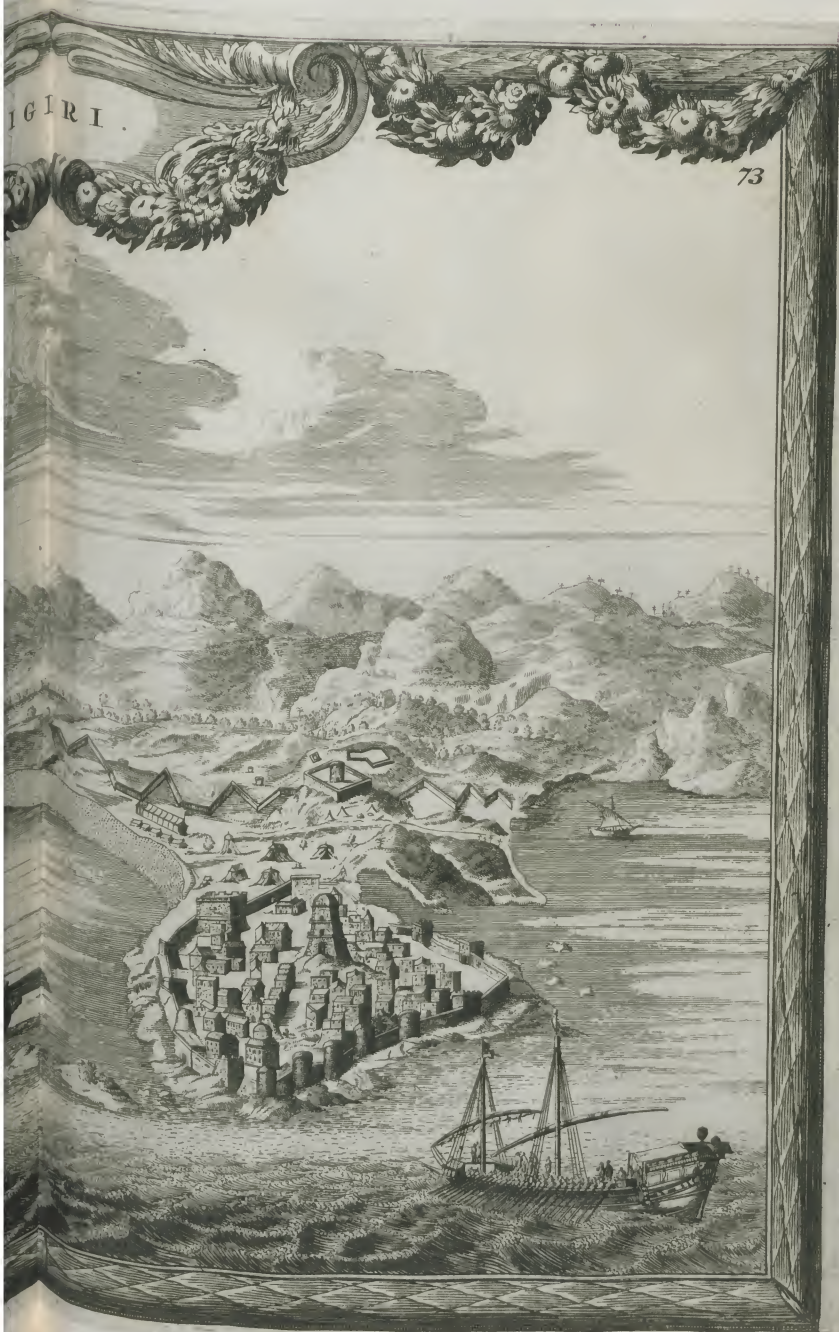
Carles, Mar. excedit cum Privilegio ordinum Hollandiae & Westfrisiae

J. de Wit del.

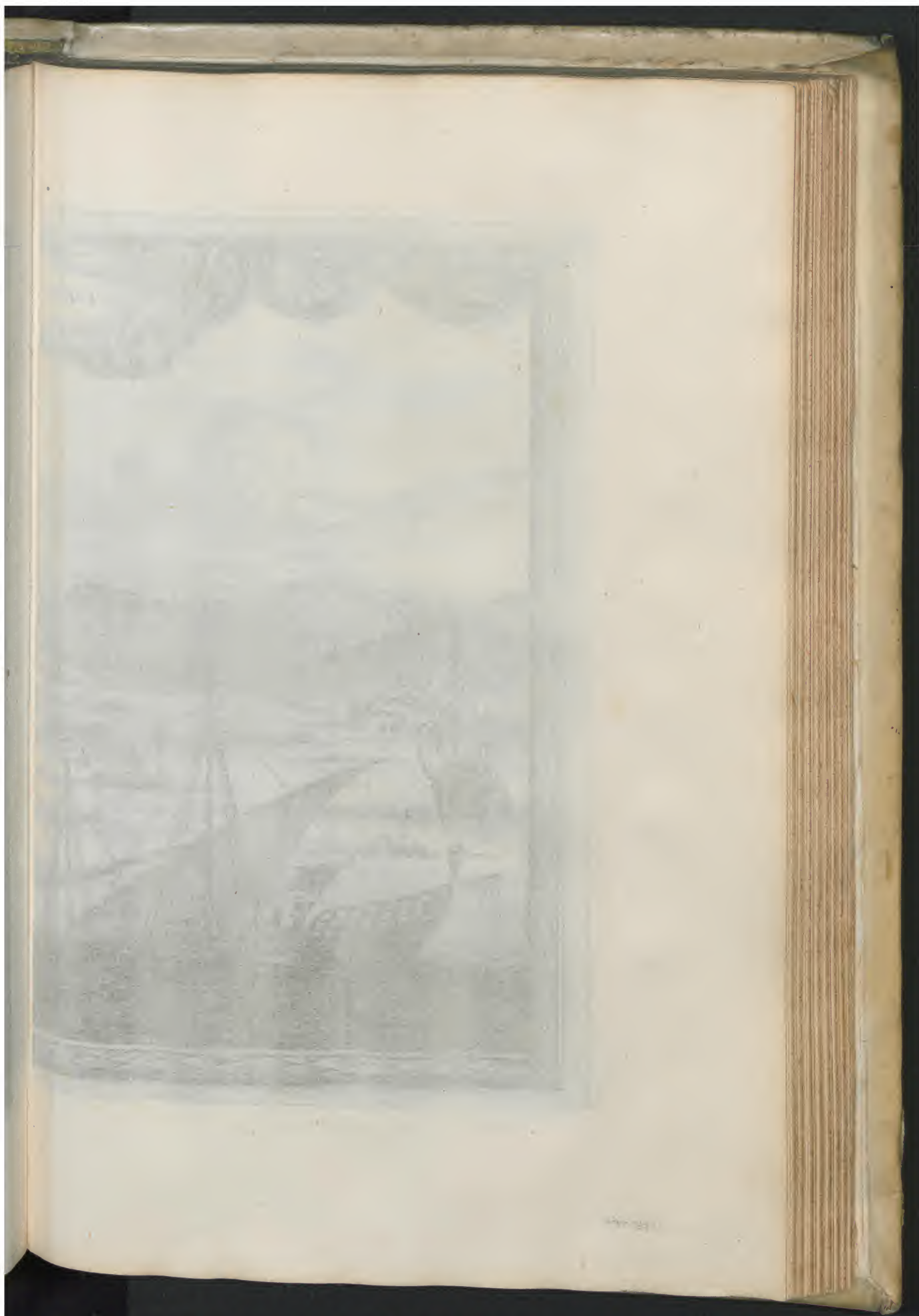

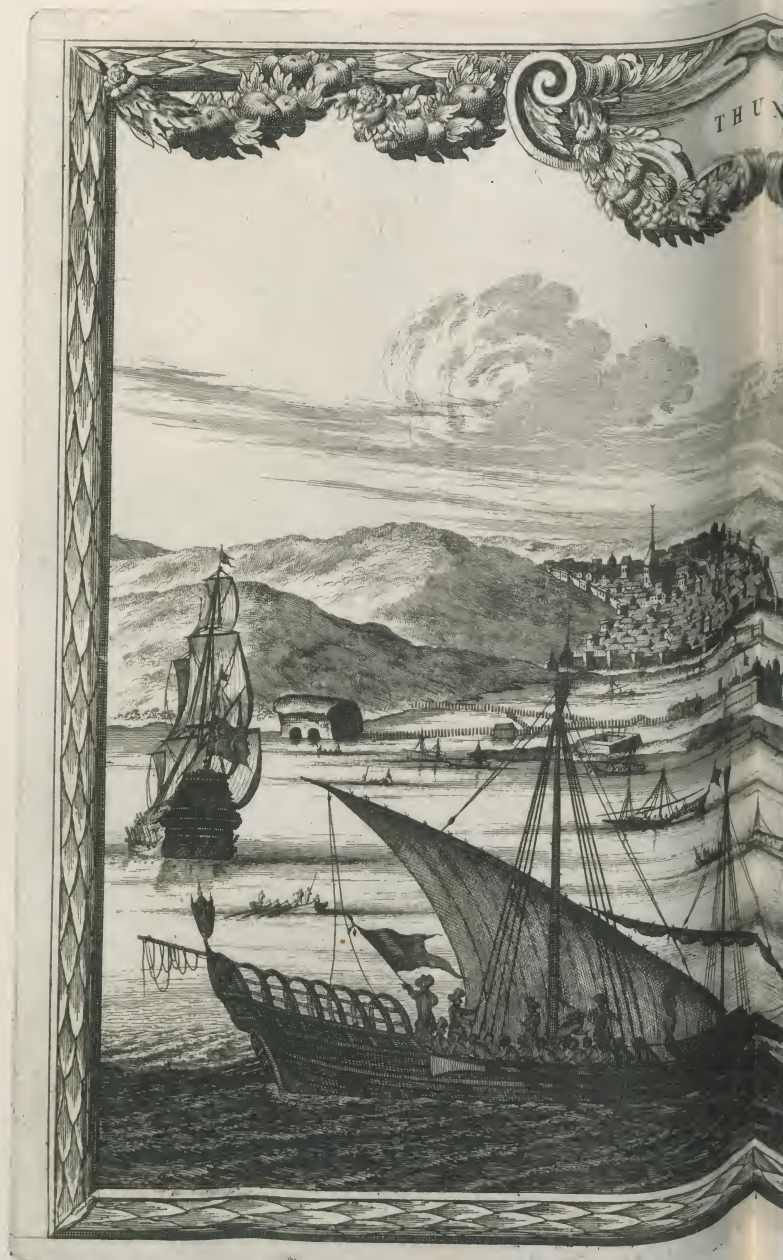

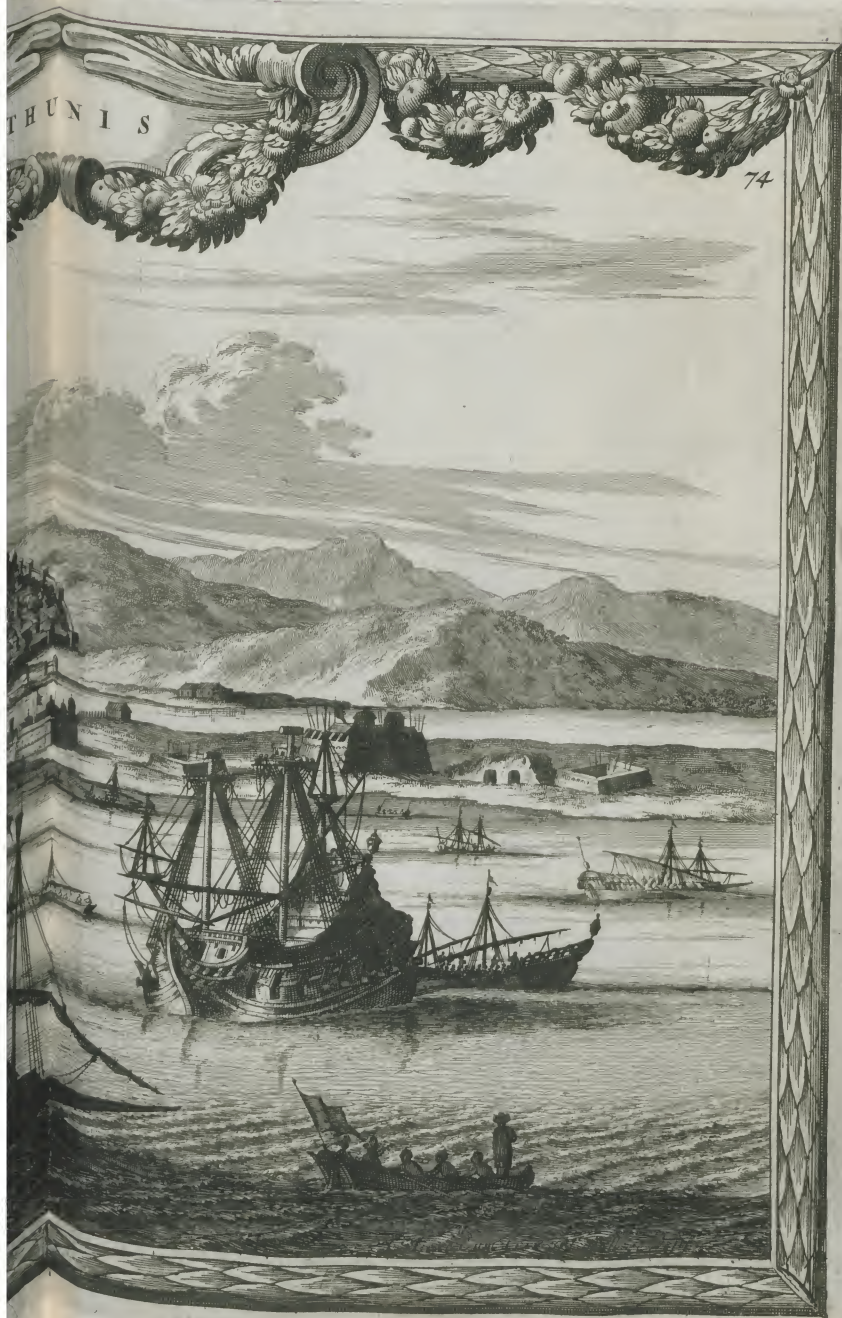

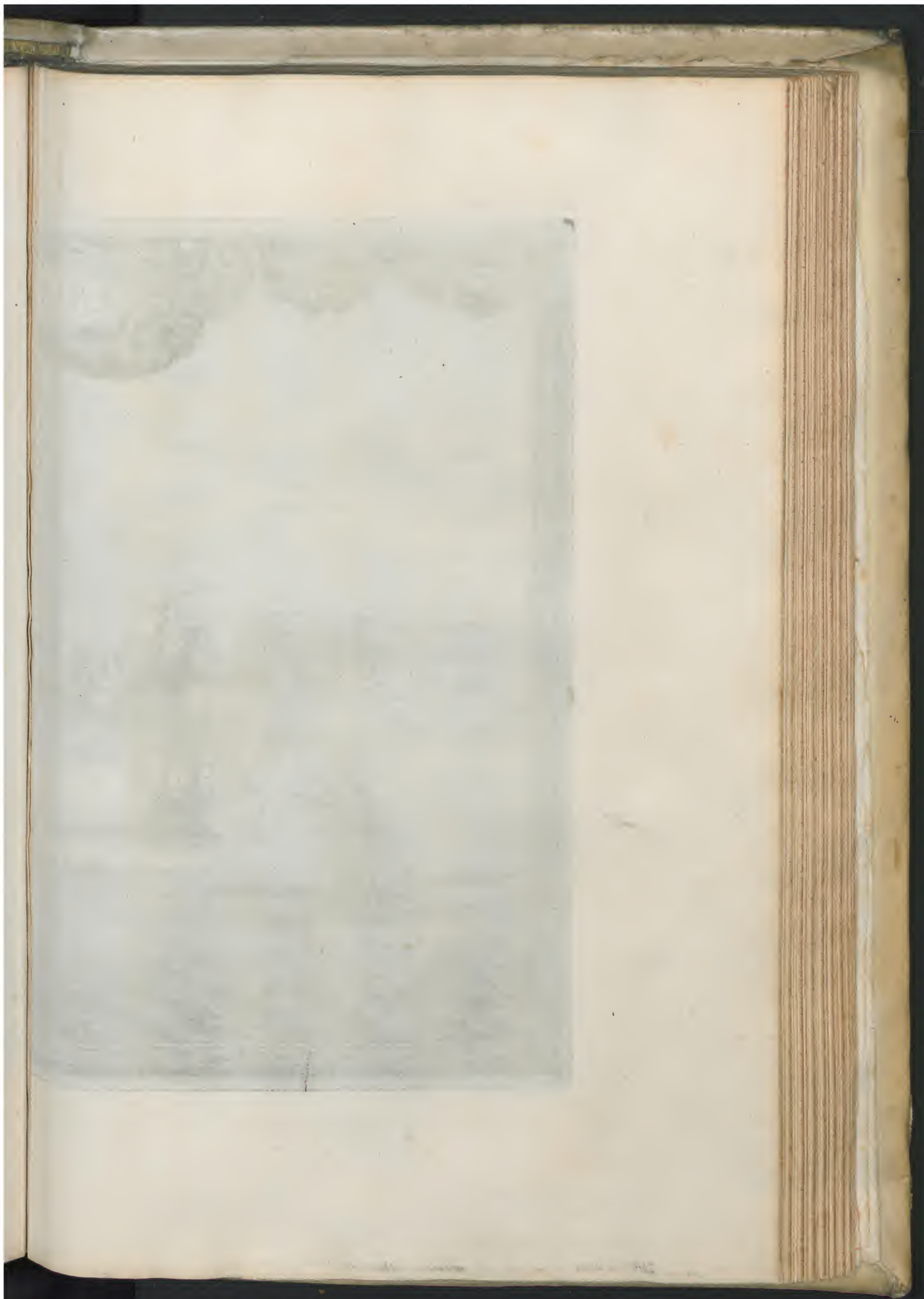

Carolus Allard accendit cum Privilegio ordinum Hollandiae & Westfrisiae

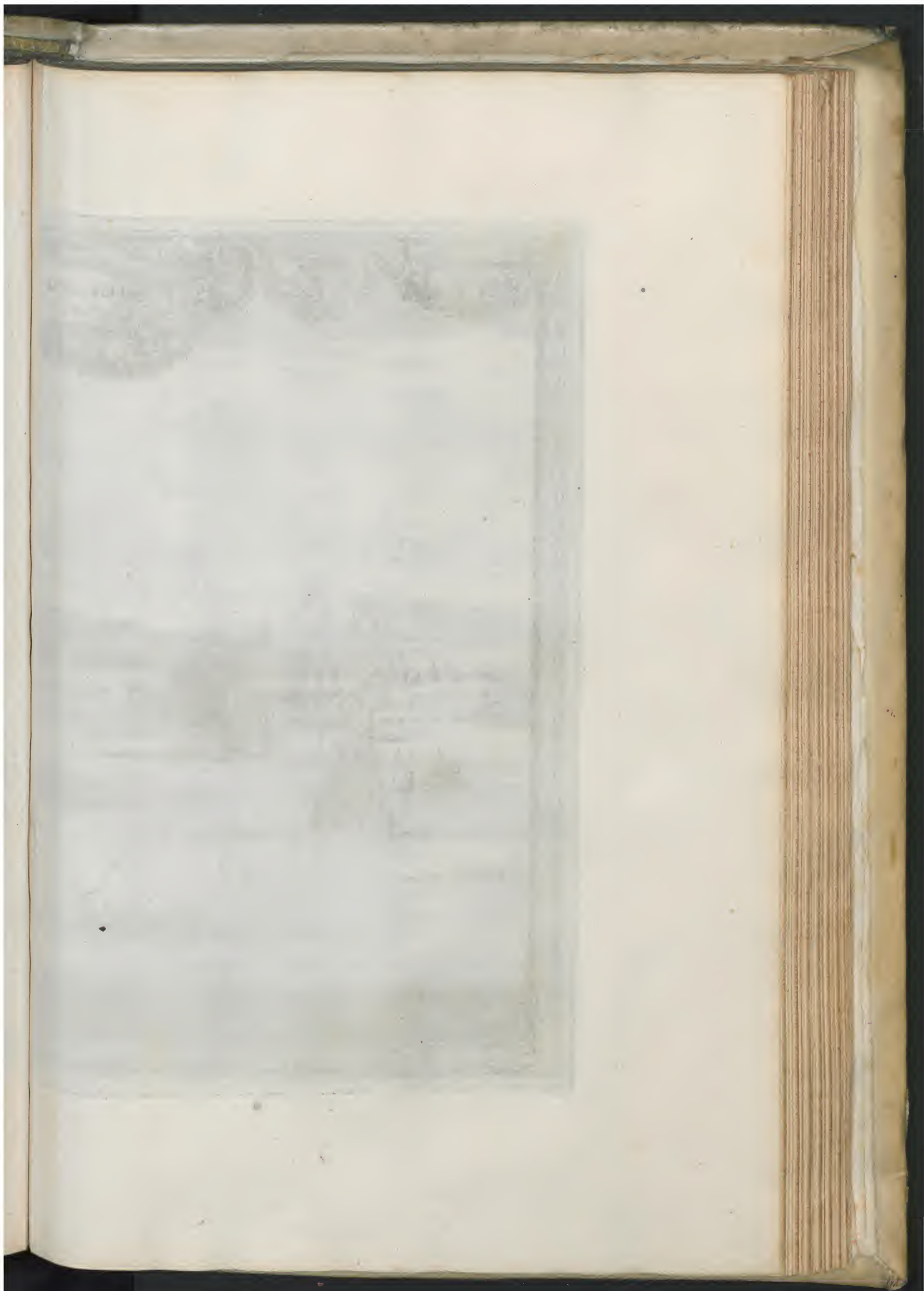

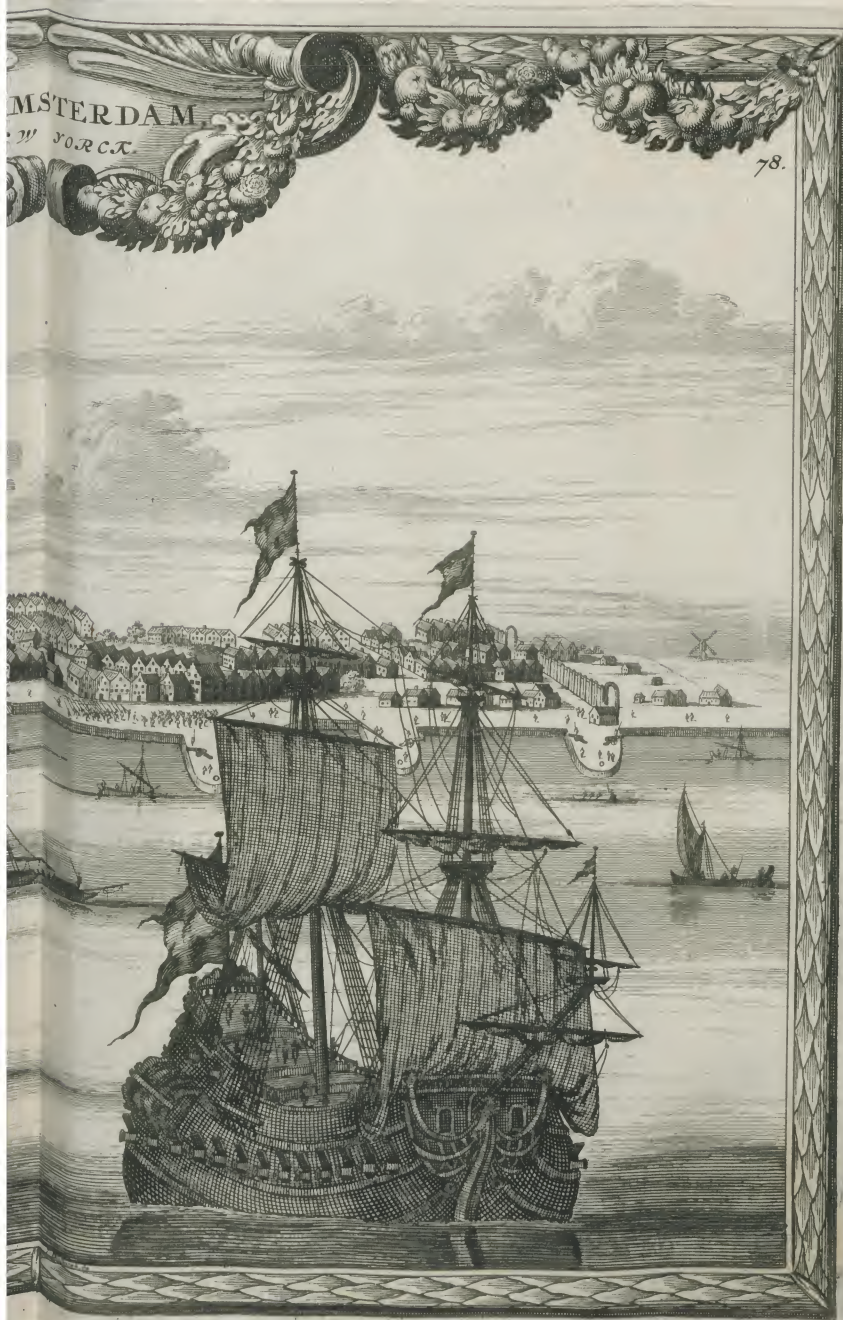

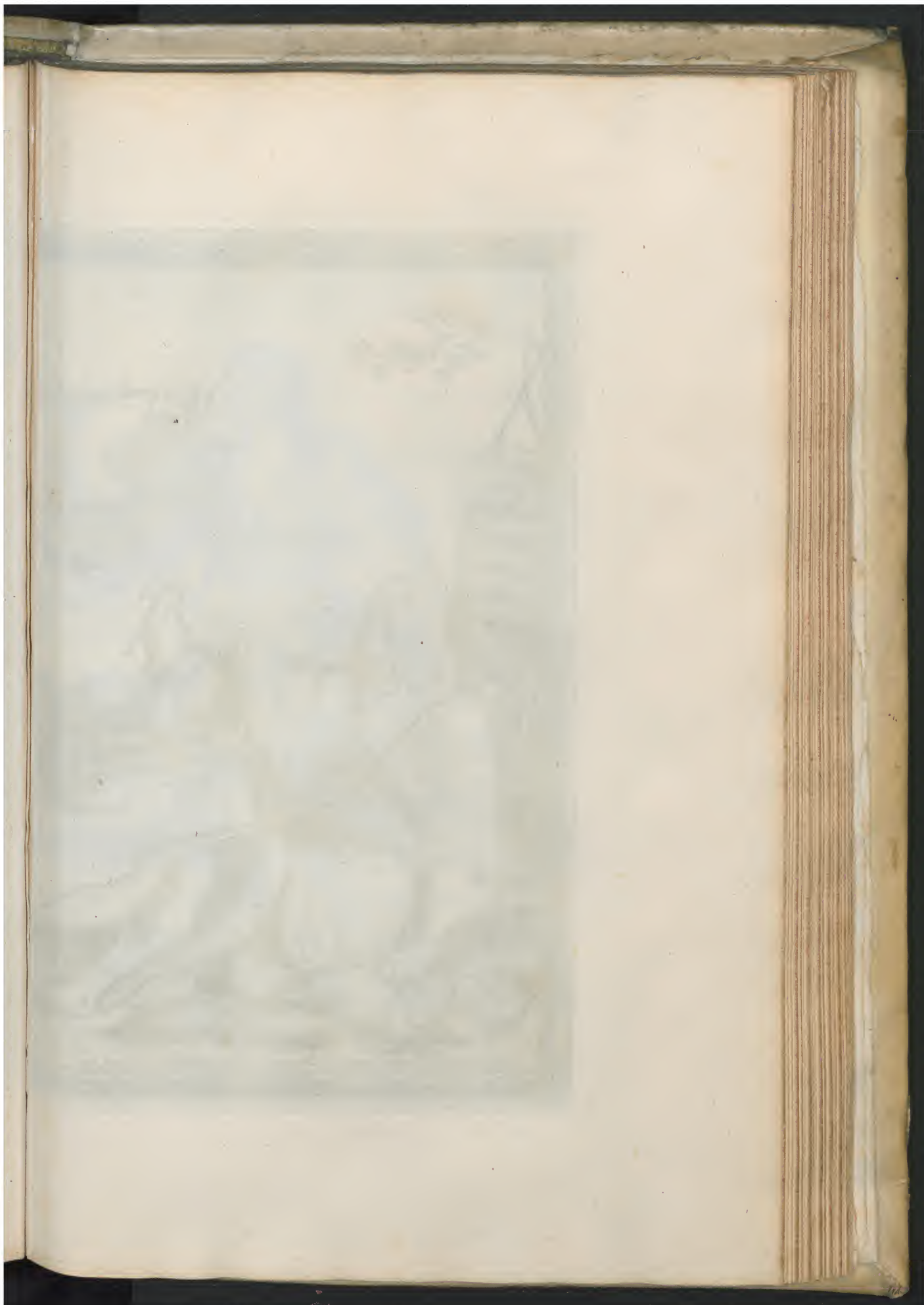

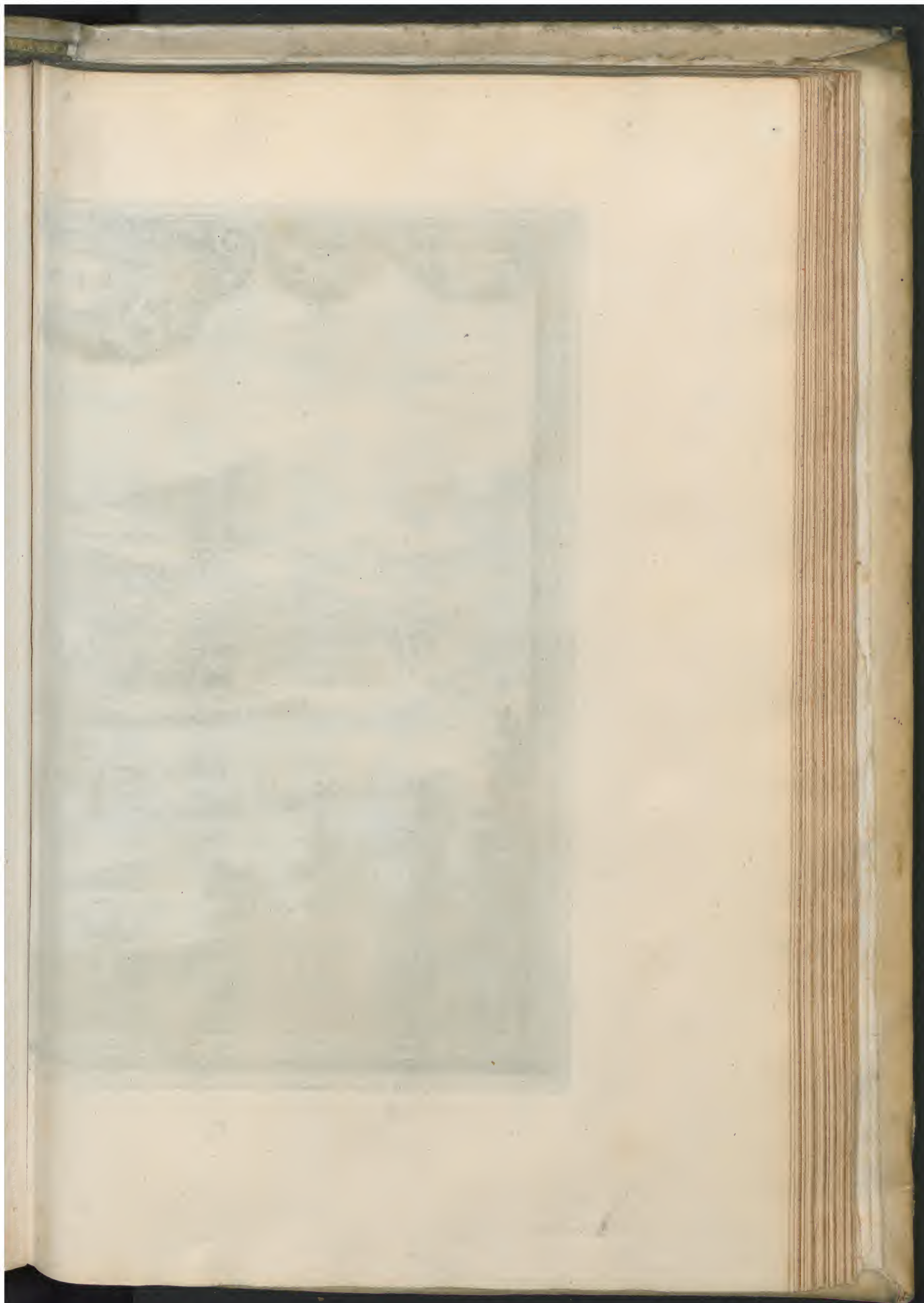

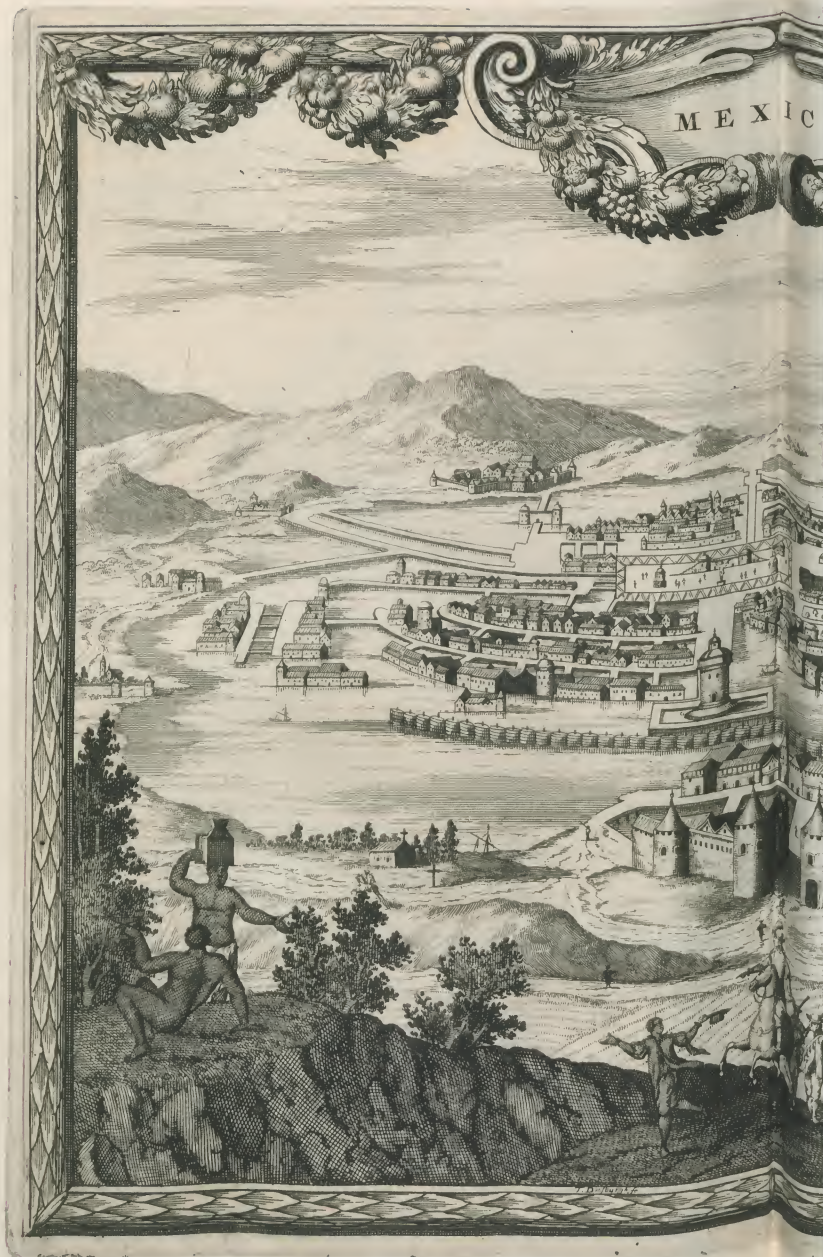

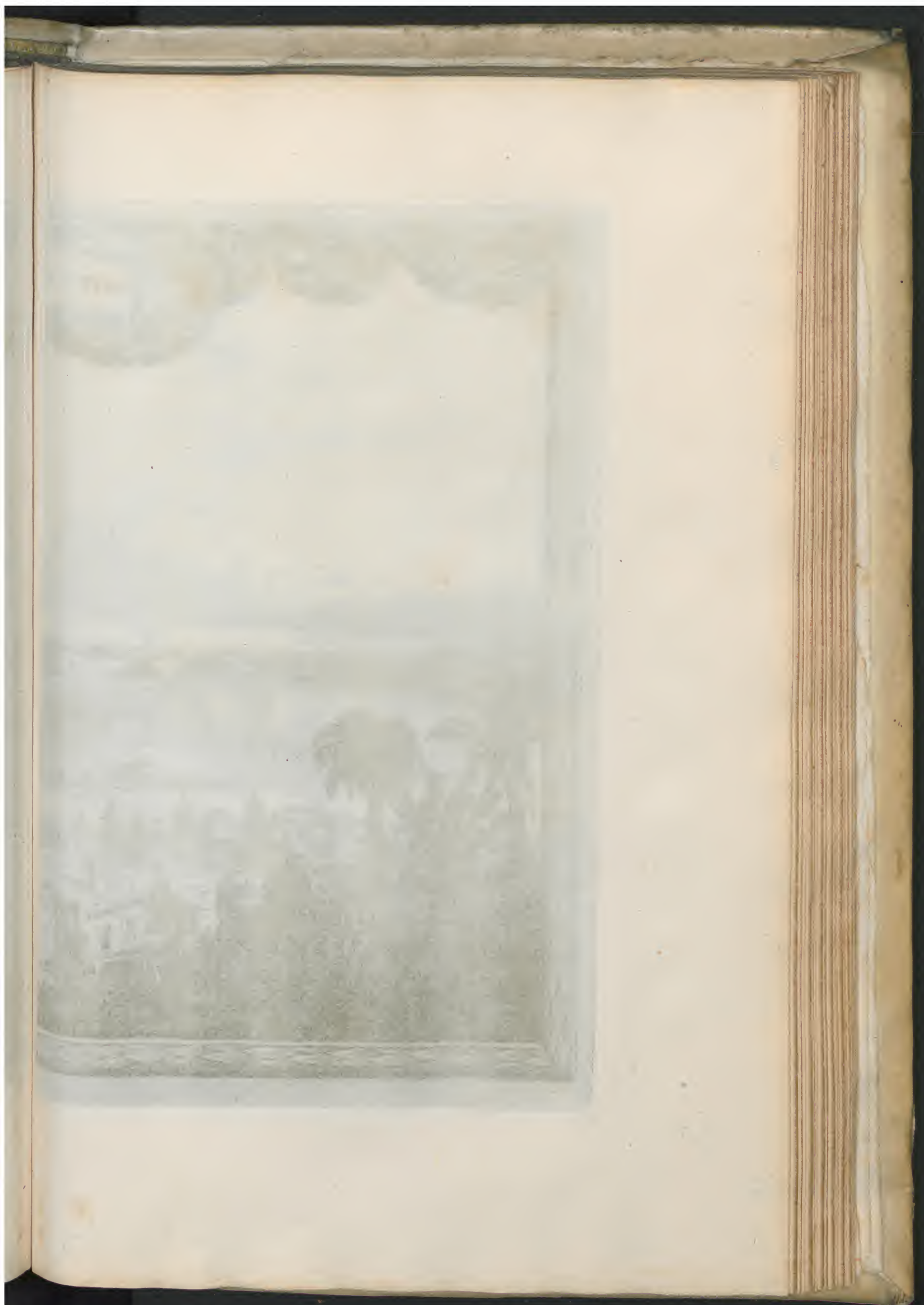

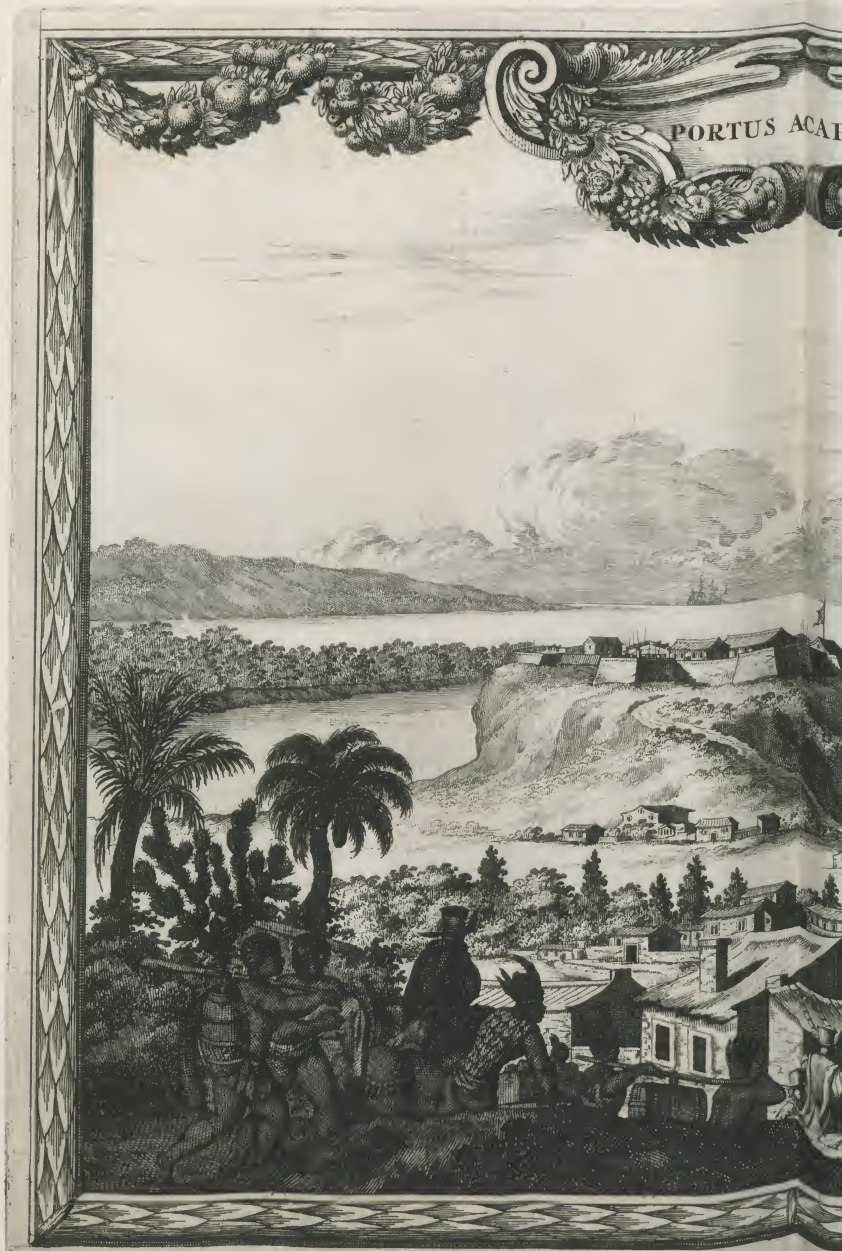

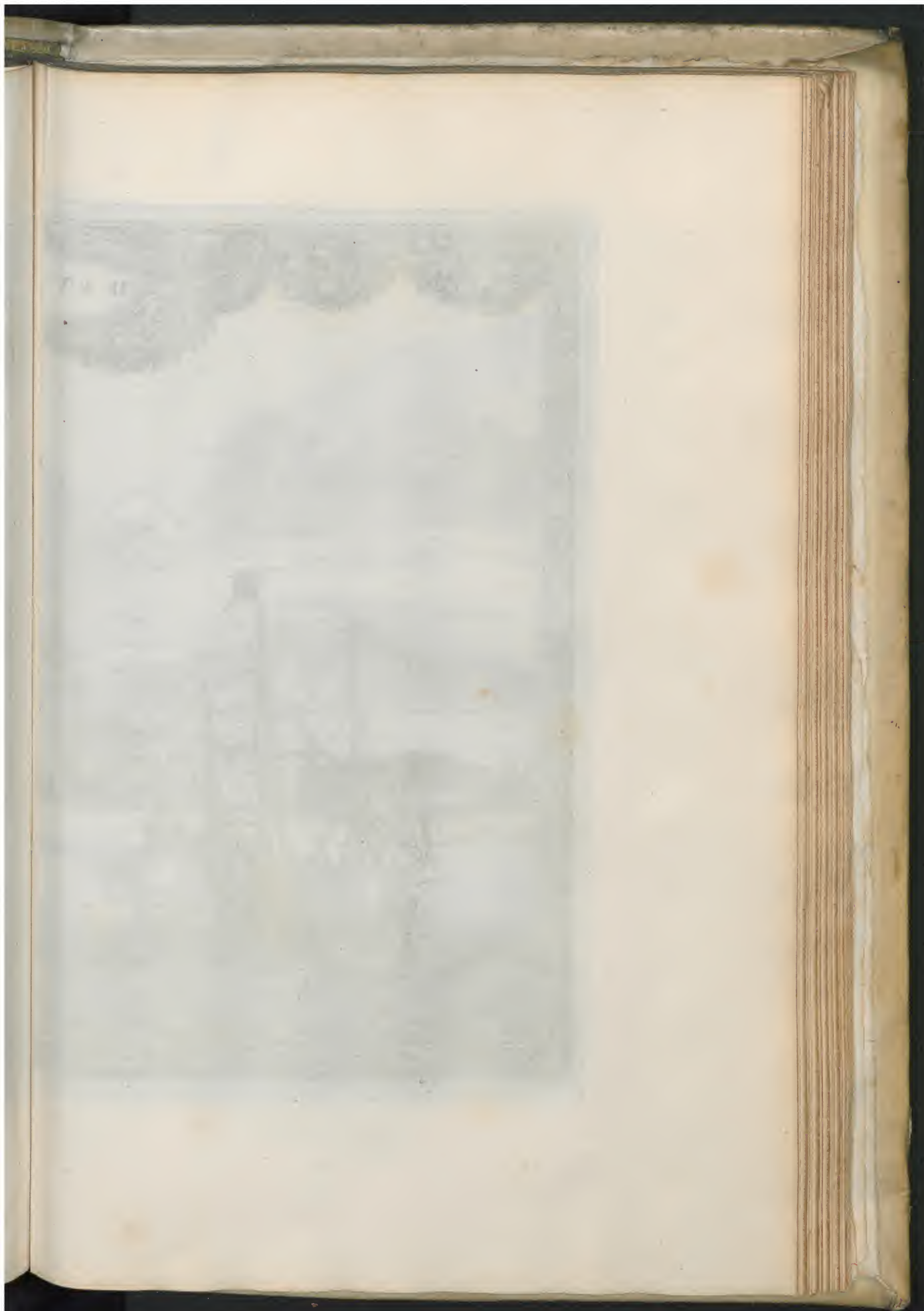
SCO DE CAMPECHE

82.

Carolus Allod excudit. cum Priv. ord. Holl. & Westfr.

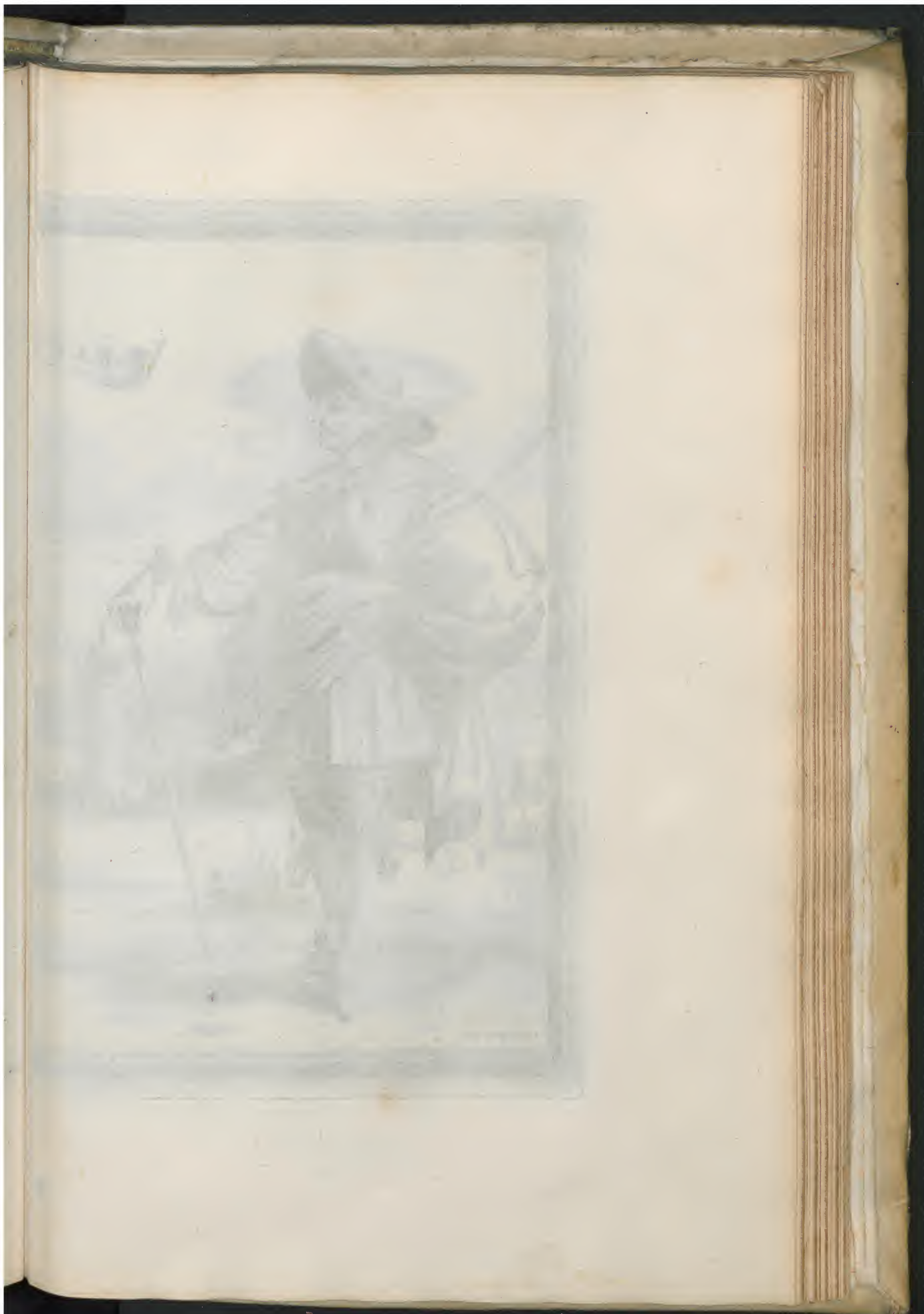

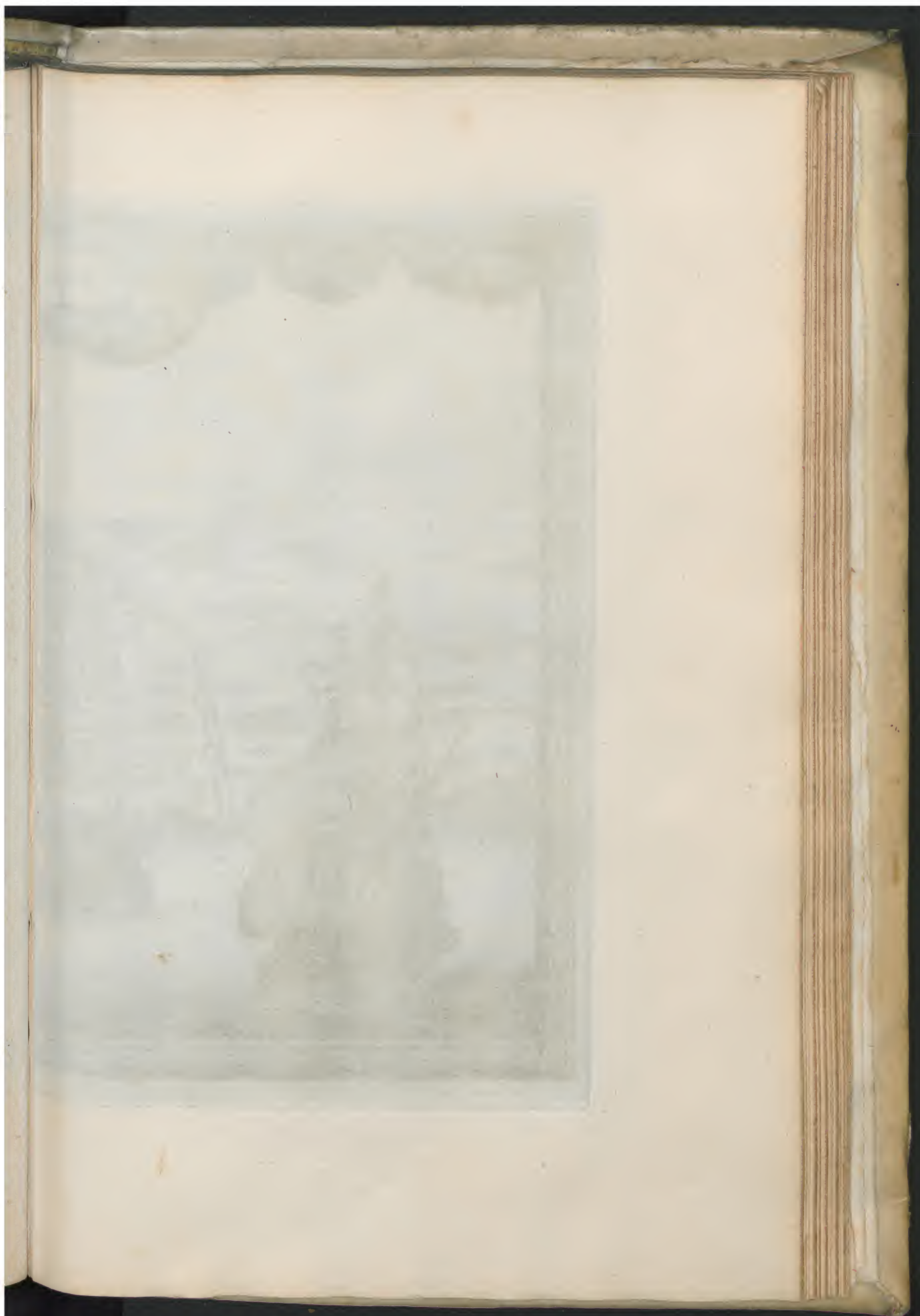

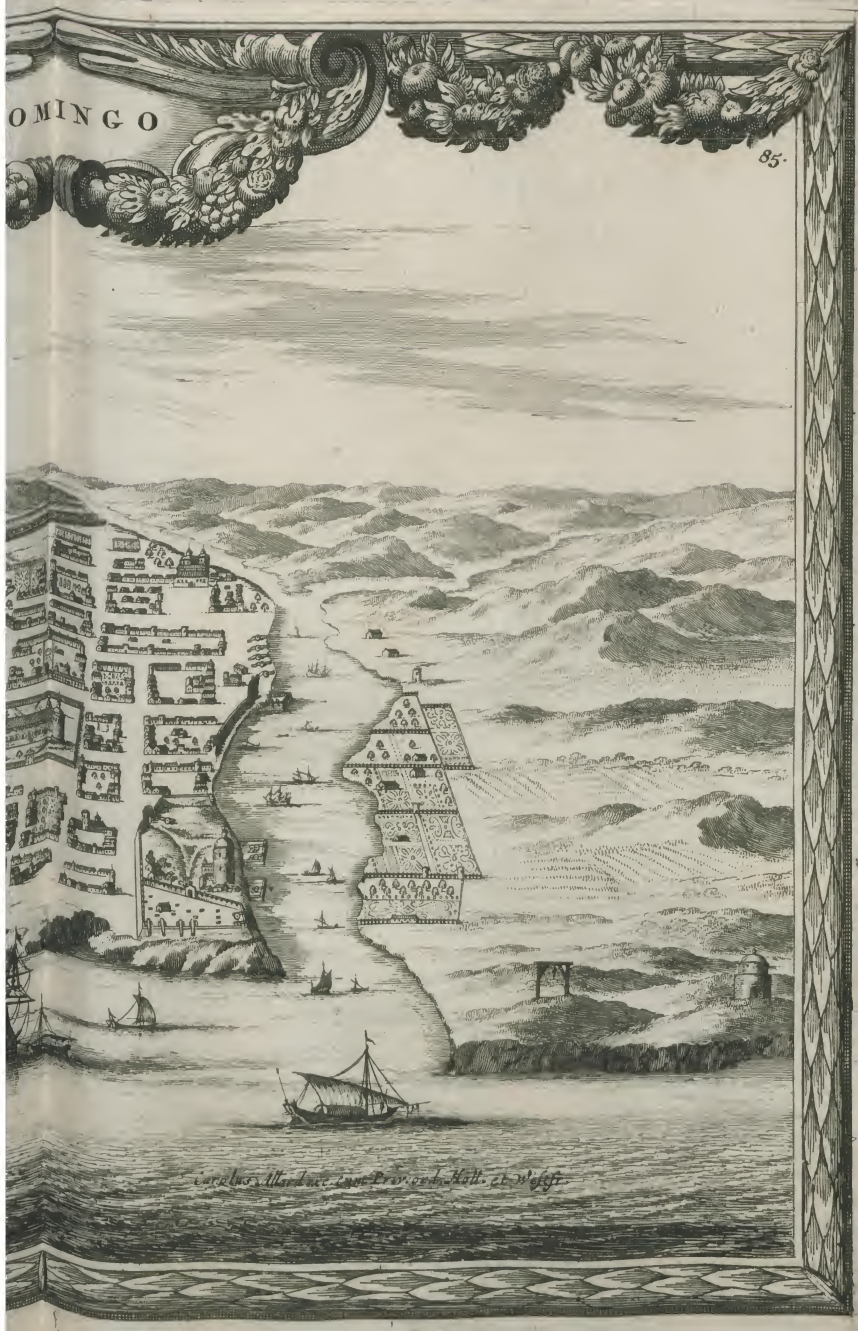

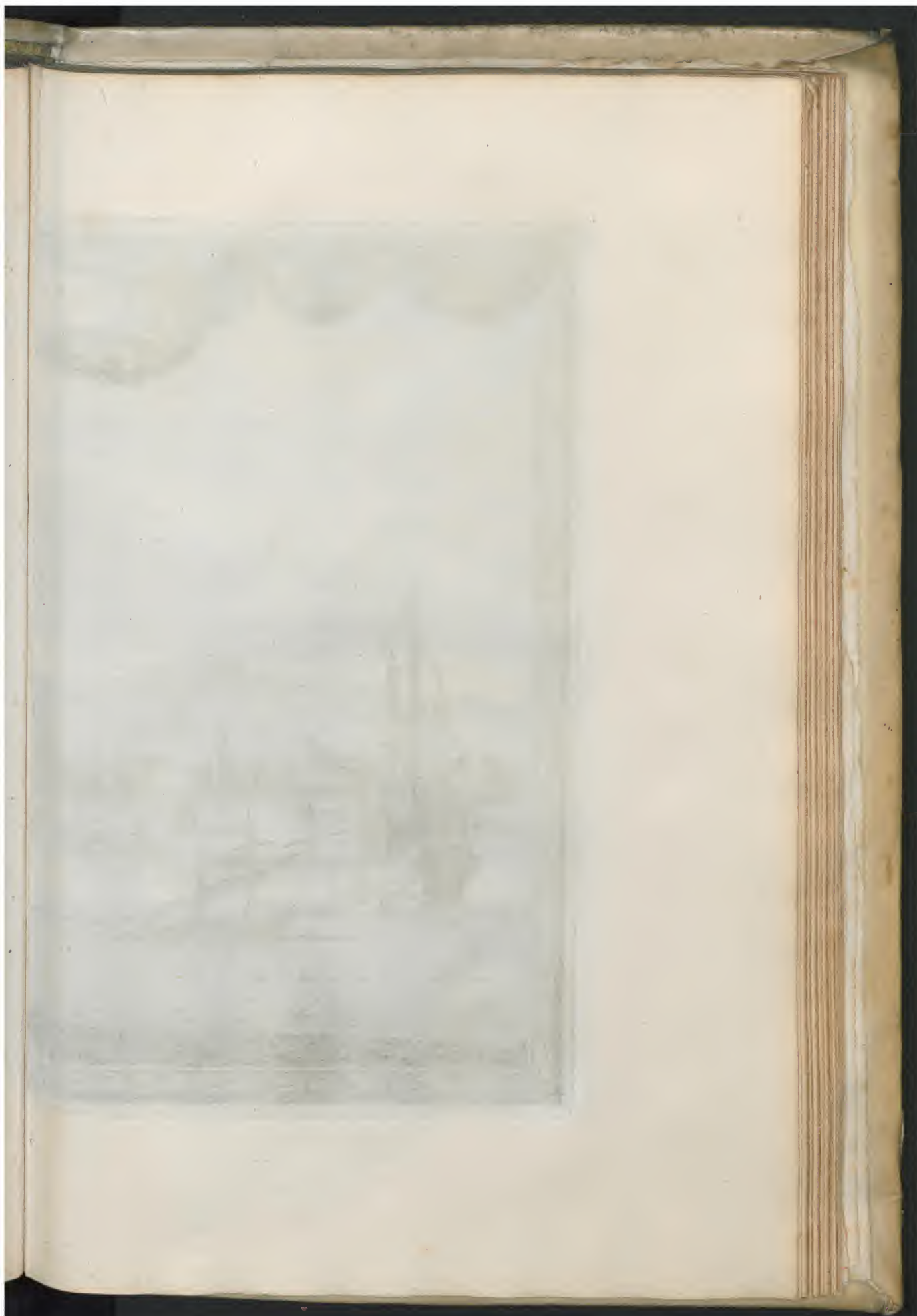

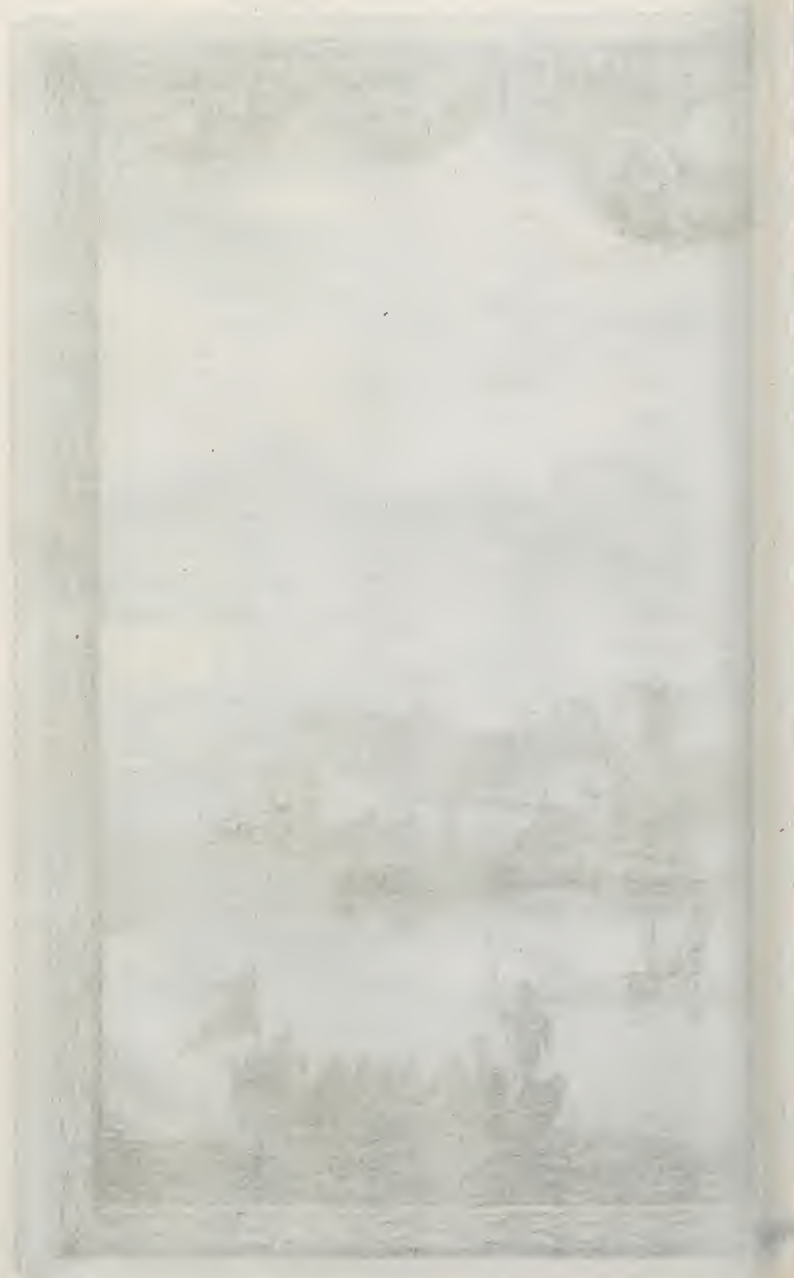

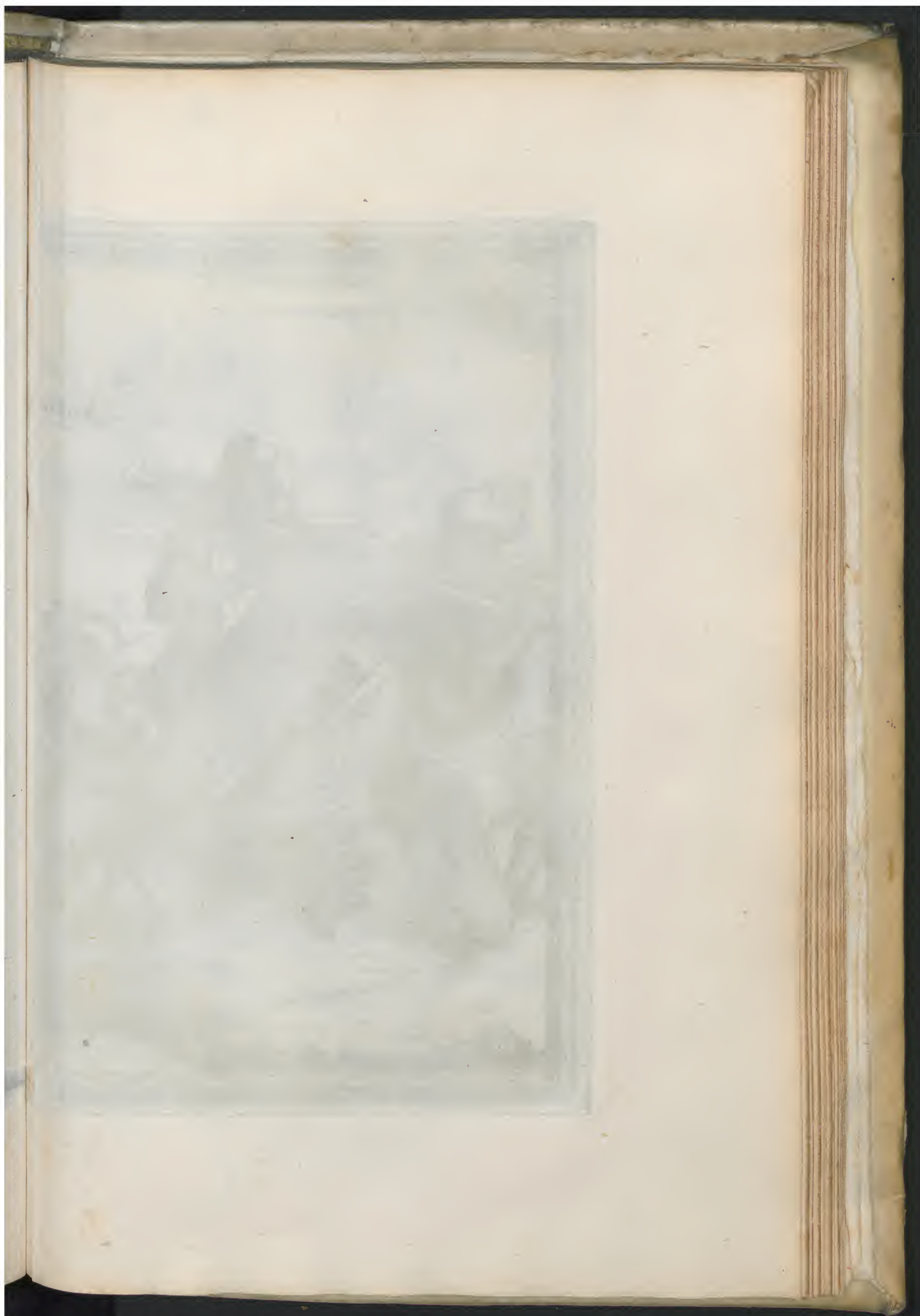

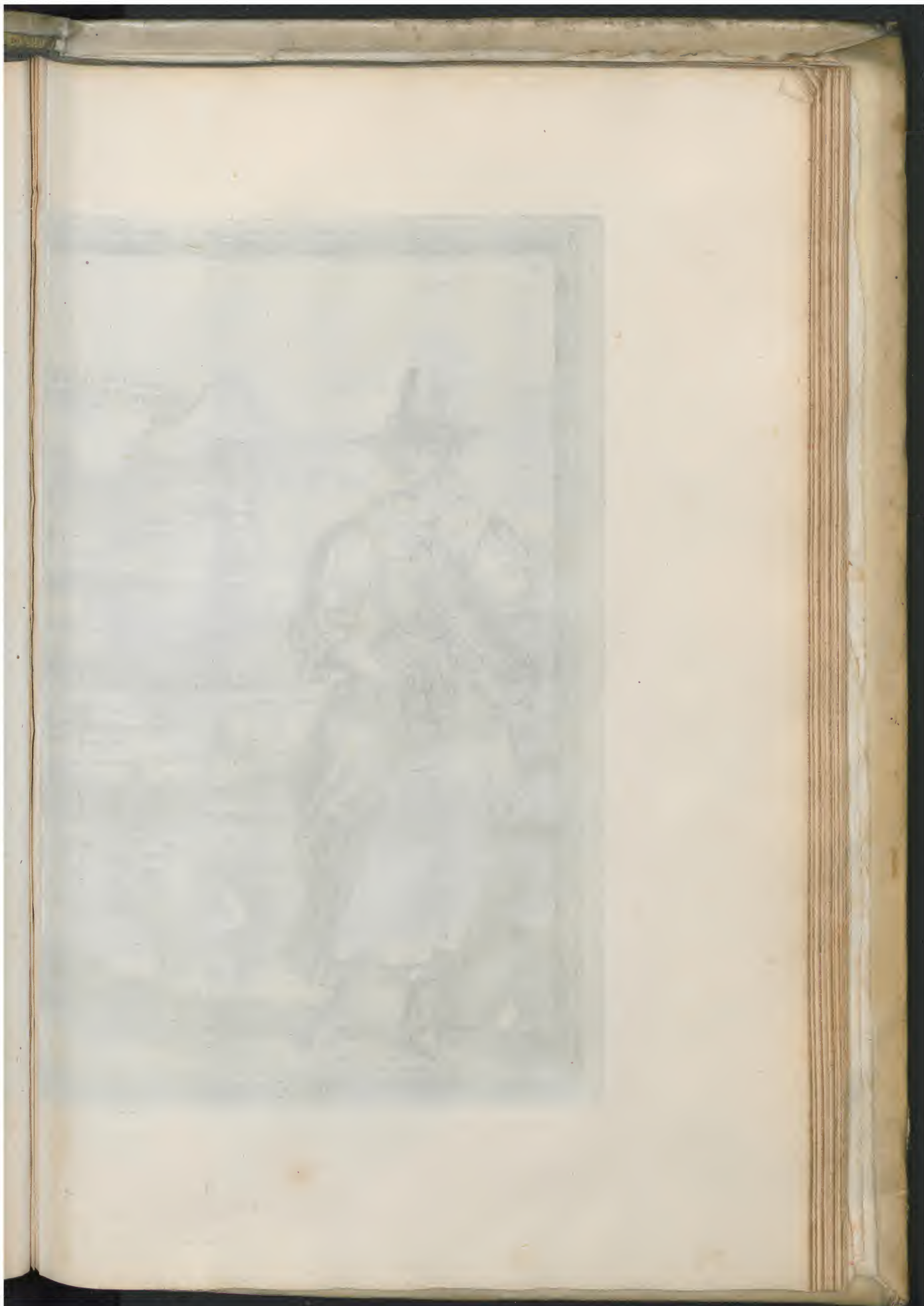

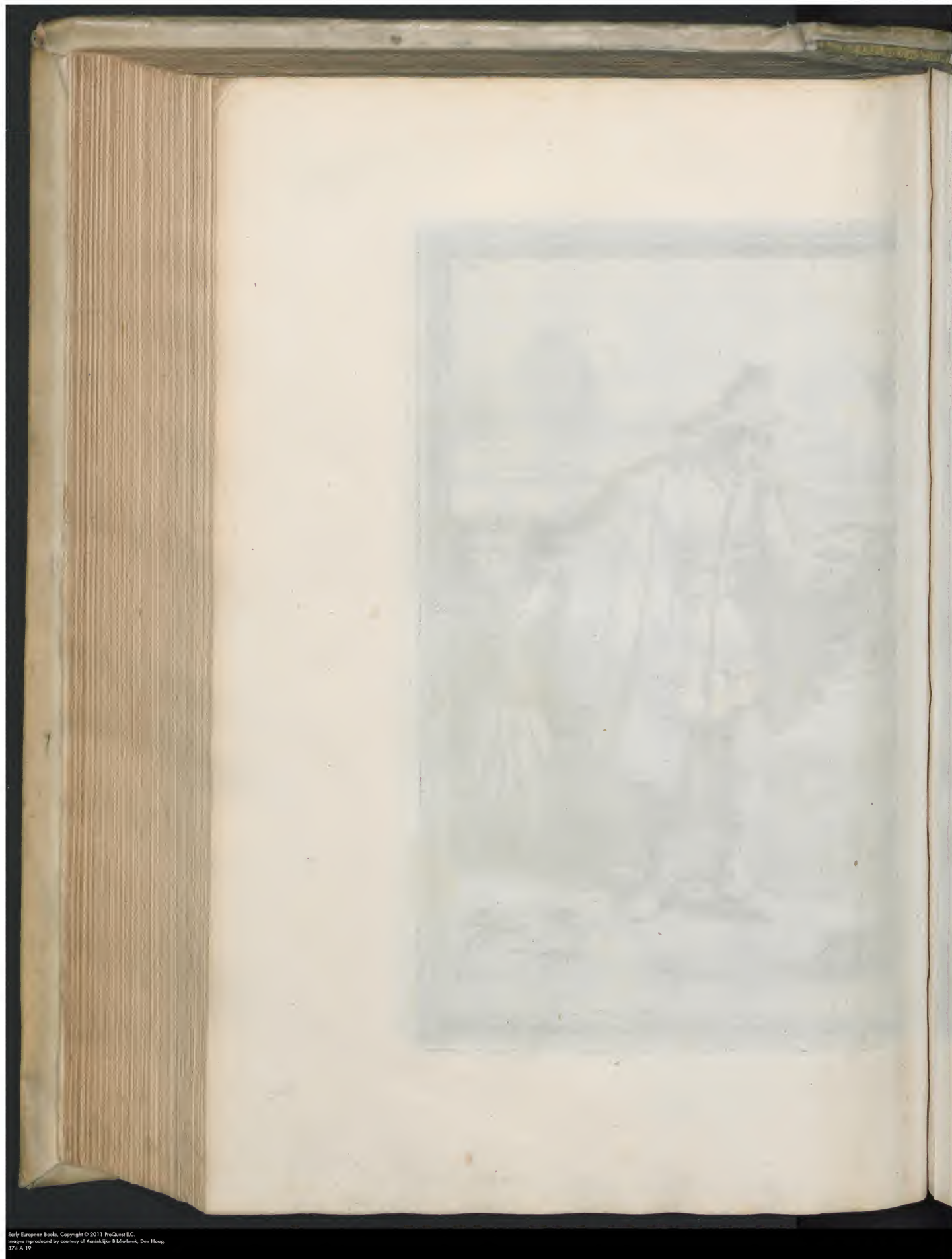

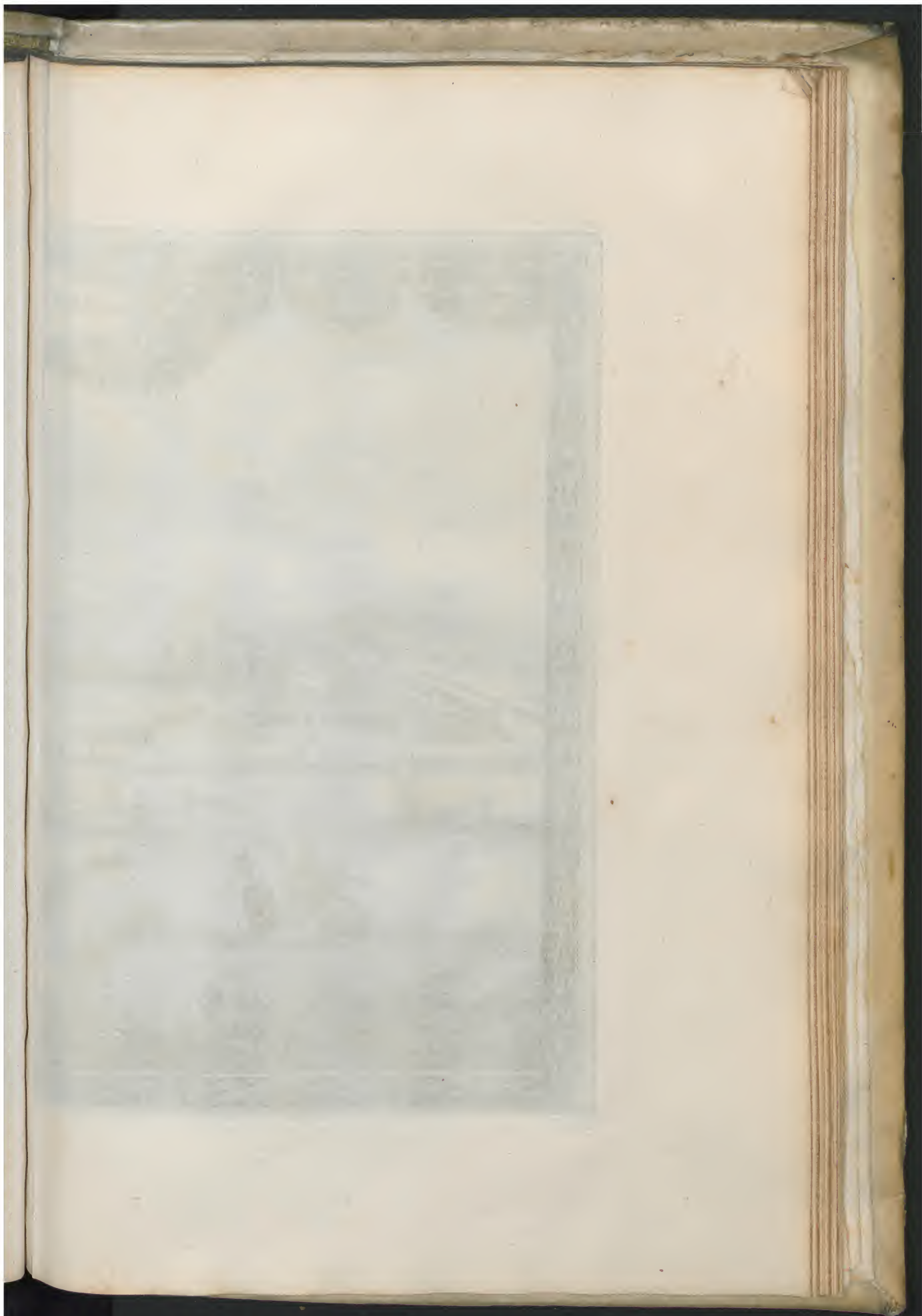

UAKERS CV
ERSant-Barbado

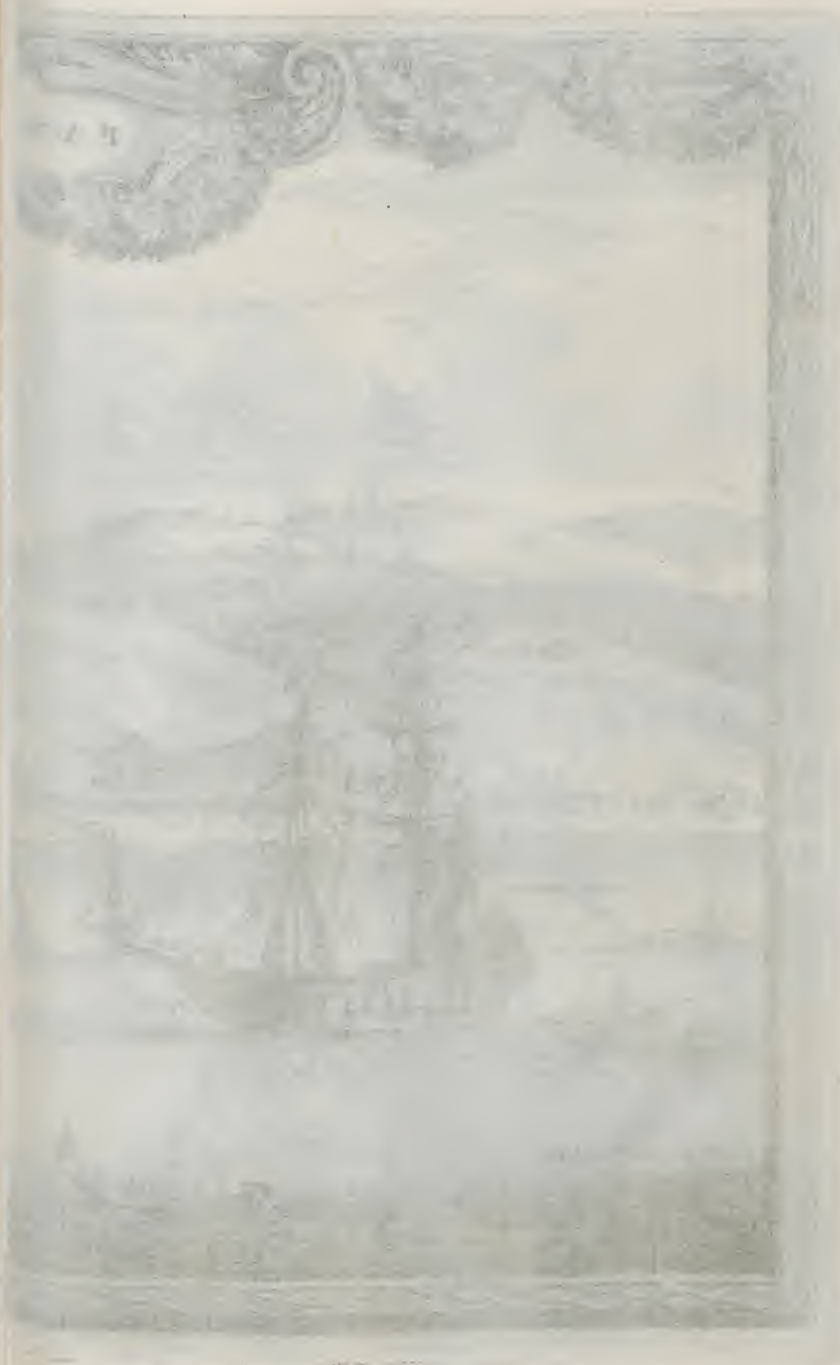

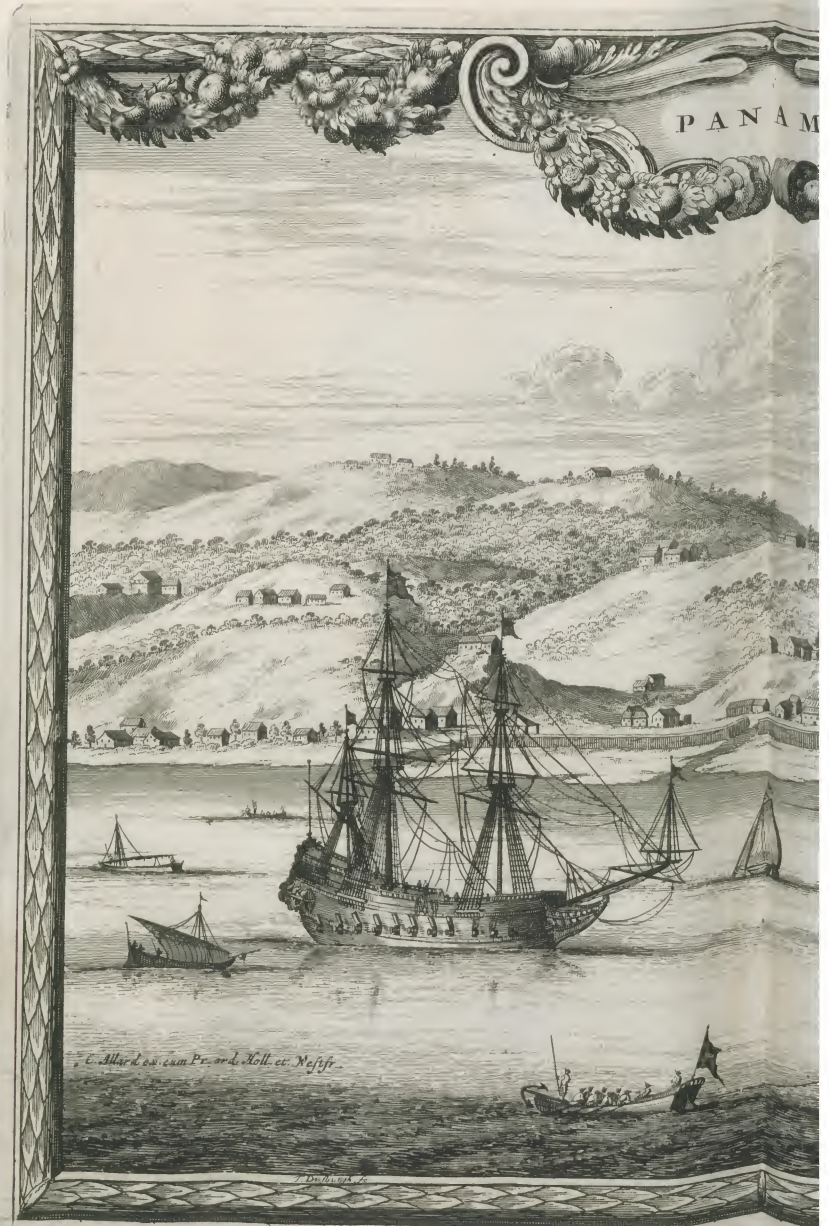

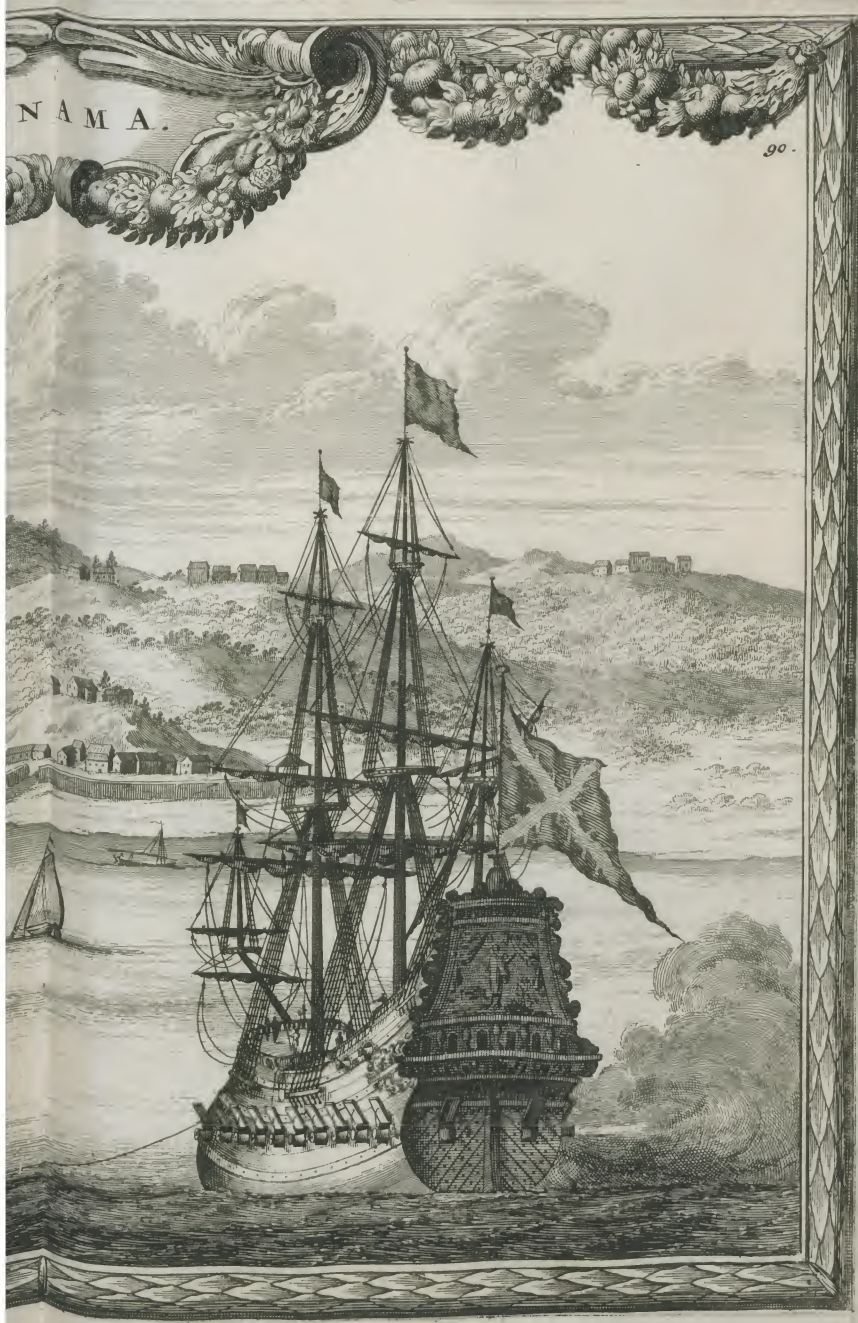

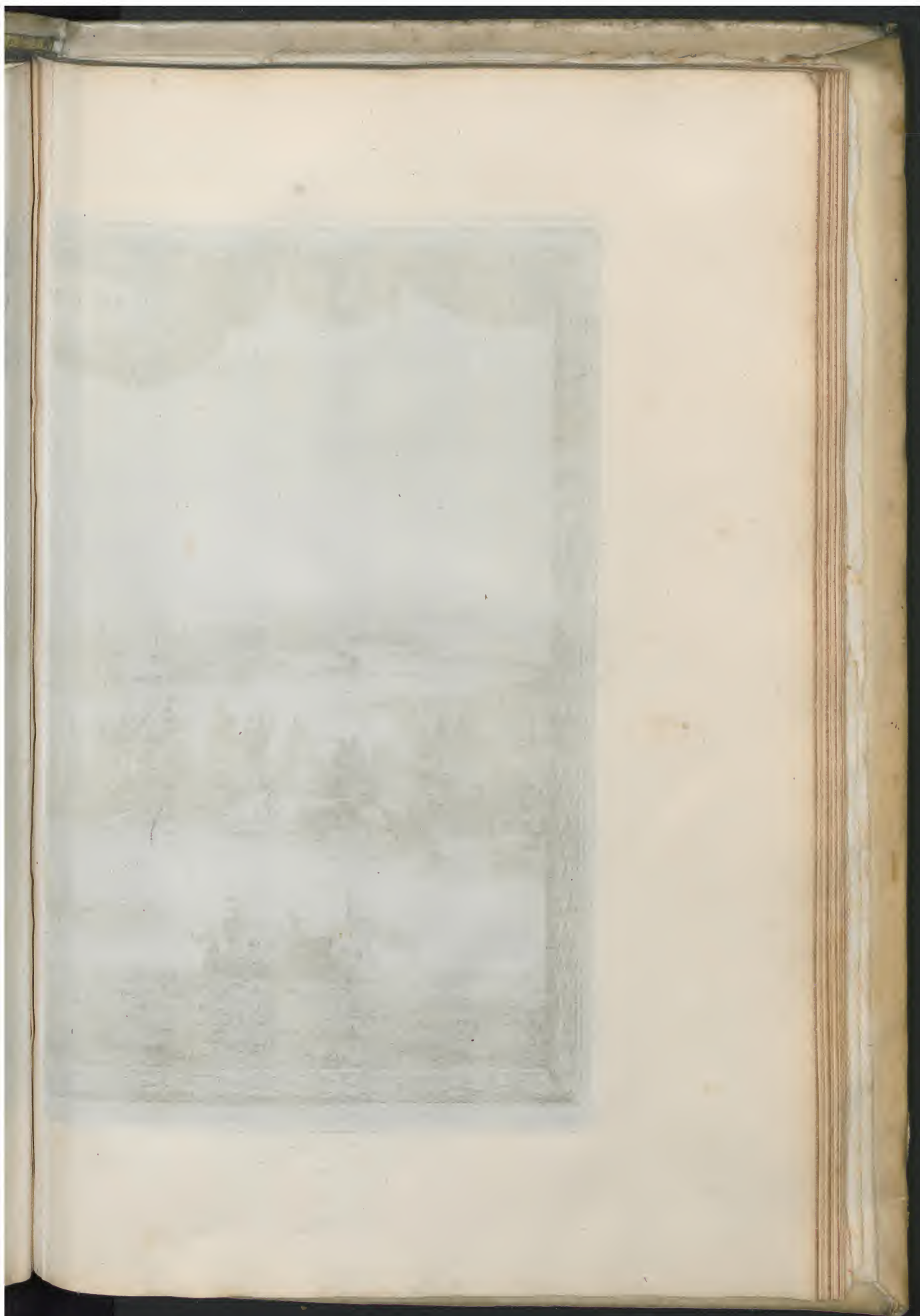

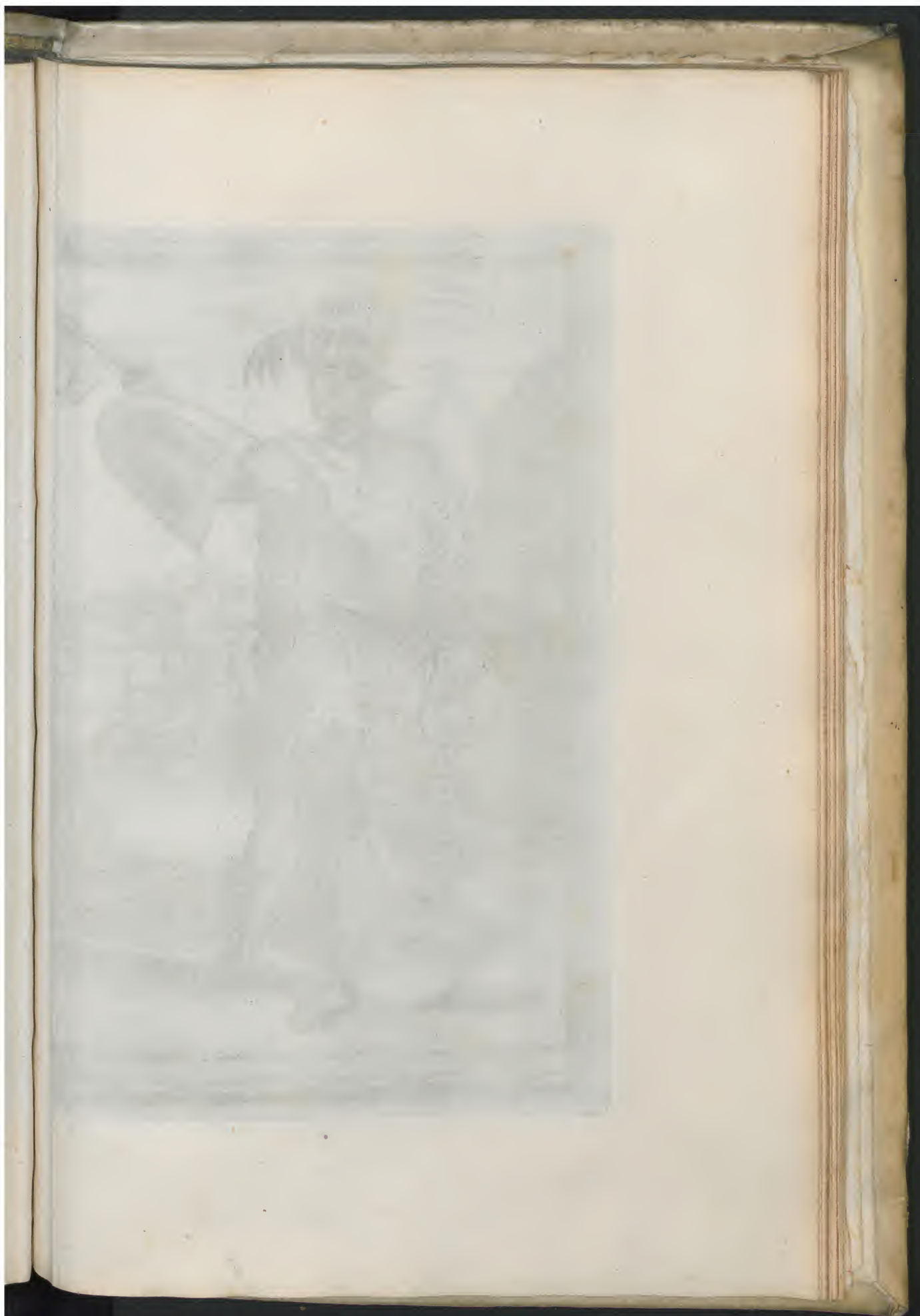

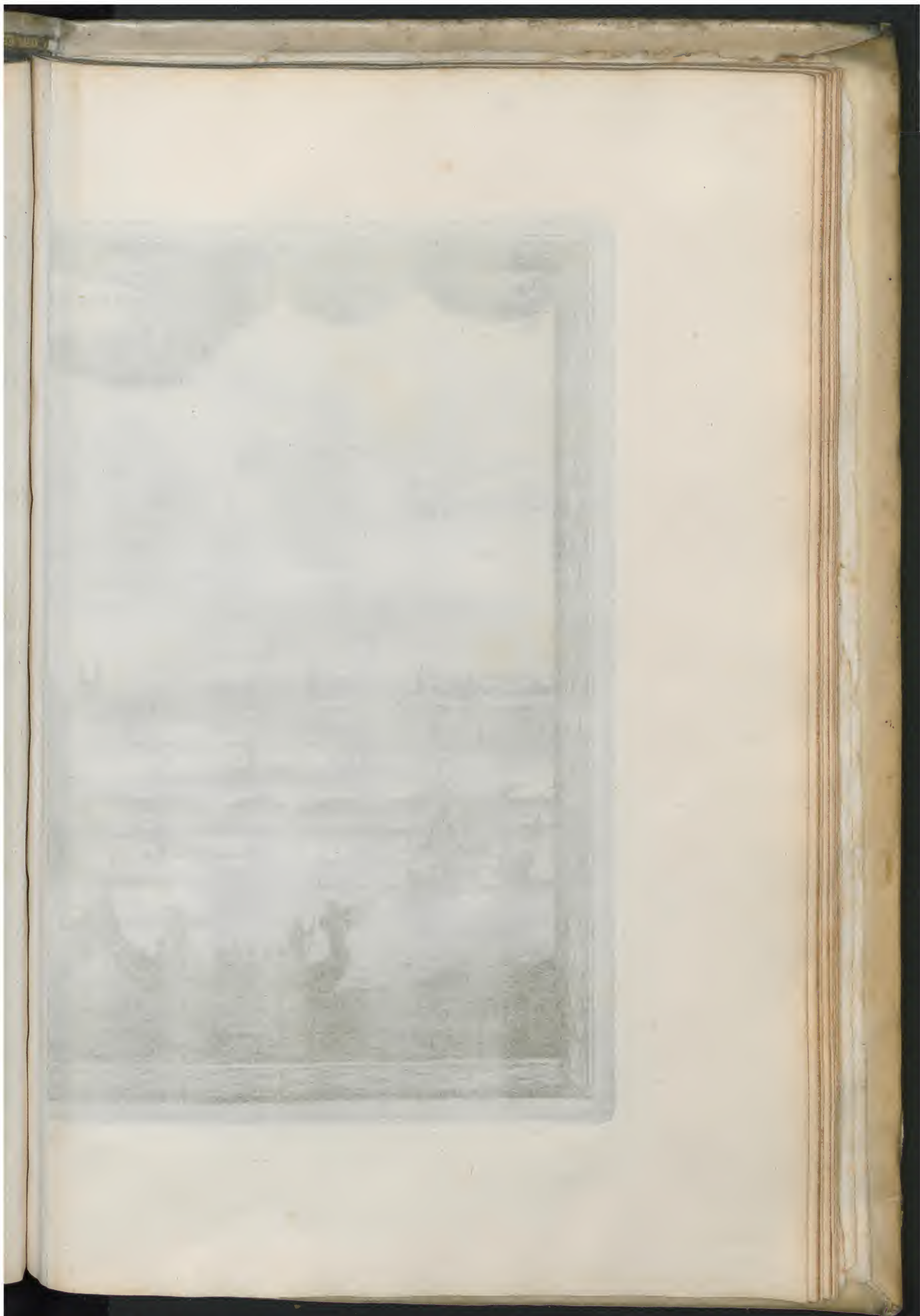

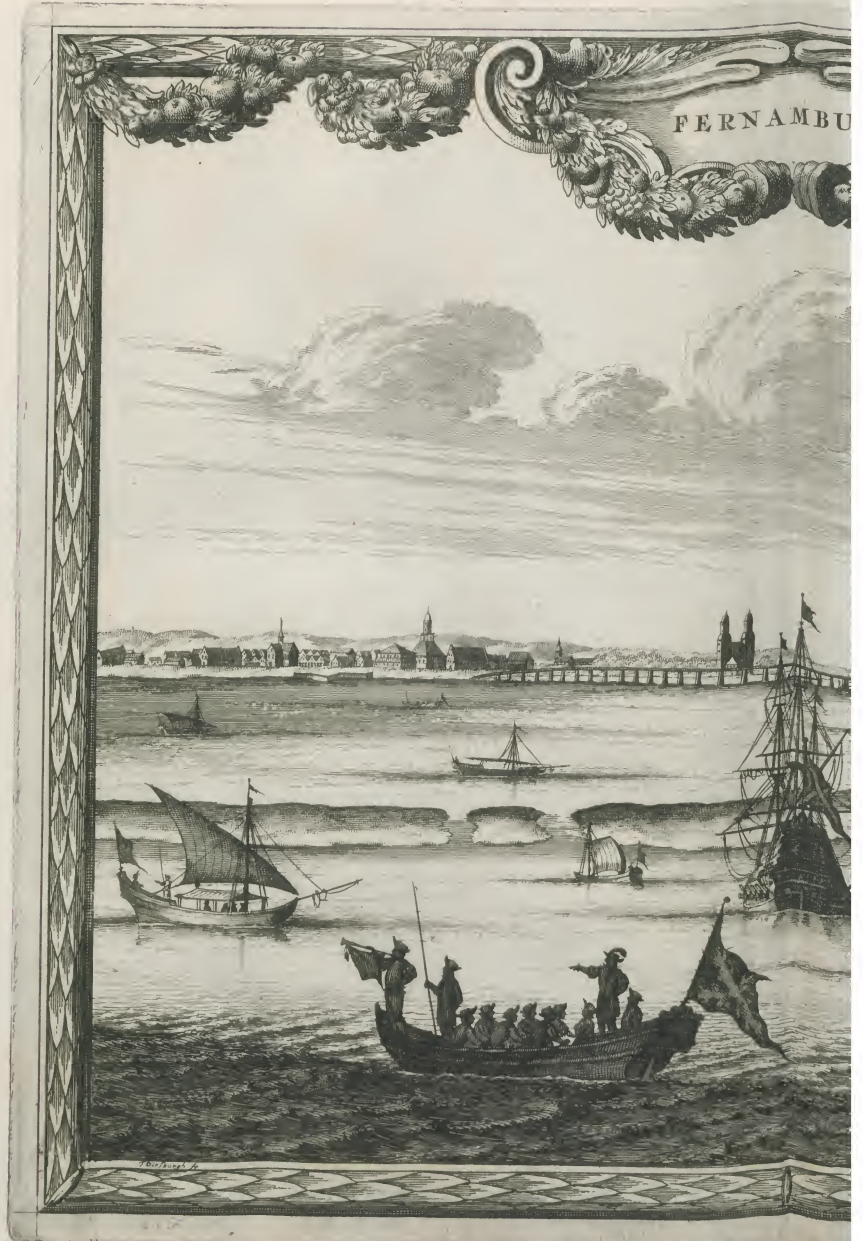

[illegible]

NAMBUCO

93

C. M. H. L. A. G. R. V. S. D. N. H. O. L. L. A. N. D. I. E.

[illegible]

